Giovanni Arpino

PARFUM DE FEMEIE

virtual-project.eu

GIOVANNI ARPINO

PARFUM DE FEMEIE

Original: *Il buio e il miele*
[*Scent of a Woman*] (1997)

Traducere din limba italiană de:
SORIN MĂRCULESCU

virtual-project.eu

HUMANITAS fiction

2021

…

sarcinaneoastră e acee a de-a nec ontopiat â t d

e p r o f u n d , d e d u r e r o s ș i d e p ă t i m a ș c u a c e s t P ă m â

n t p r o v i z o r i u ș i p r e c a r , î n c â t e s e n ț a l u i s ă r e n

ascăinvizibilînnoi. Noisuntemalbinelei invi

z i b i l u l u i . N o i c u l e g e m n e î n c e t a t m i e r e a v i z i b

i
l
u
l
u
i
c
a
s
-
o
a
c
u
m
u
l
ă
m
î
n
m
a
r
e
l
e
s
t
u
p
d
e
a
u
r
a
l
I
n

vizibilului.

RILKE, *dintr-o scrisoare din 19*

25

Poate cădea în alt sală vare car enunvi ined eac

o l o , de a colo *u n d e e x i s t ă p e r i c o l , s e a f l ă î n c ă î*

n
n
e
m
â
n
t
u
i
r
e
.

HEIDEGGER, *La ce bun poeți*?
(Trad. De Thomas Kleininger și Gabriel Liiceanu)

I

Un muscoi auriu bâzâia de-a lungul ferestrei de pe palier, pereții miroseau a vopsea proaspătă, cu un viraj neașteptat muscoiul dibui din fericire aerul și identifică spațiul dintre geamurile întredeschise, dispăru. M-am dus și eu la geam ca să arunc mucul de țigară. Curtea de jos era goală, două palme sterpe de ciment în soarele de sfârșit de august. În depărtare, verdele uzat al colinelor de peste râu fumega sub un cer opac. Mi-am controlat cu mâinile boneta bine pusă pe frunte, nodul și linia corectă a cravatei, înainte de-a suna.

Ușa s-a deschis brusc de parcă femeia ar fi stat permanent la pândă în spatele ei.

Era o bătrânică incredibil de trandafirie, micuță, îmbrăcată în alb și gri, surâzând vibrând din toate zbârciturile ei pline de grație îmi făcu semn să intru. În spatele ei, întunericul unui coridor lung. Imediat am dat colțul în bucătărie, două scaune gata trase lângă masă.

„Ei, bravo bravo, ce punctual, e o plăcere, zău”, suspină ea fără să-și stingă surâsul, dând aprobator din cap, cu mâinile împreunate.

Mi-am spus numele și, cu precauție, mi-am așezat capela în echilibru instabil pe un genunchi.

„Dar ești încă aproape un copil, sfinte Dumnezeule”, se întristă ea închizând pe jumătate pleoapele și-am simțit că roșesc. „Cine știe dacă un băiat ca dumneata o să aibă răbdare ca în situația asta… Dar să lăsăm: răbdare”.

Rămase în așteptare ținându-și răsuflarea, cu buzele ușor întredeschise peste dinții artificiali.

Atunci i-am spus că ofițerul îmi explicase la cazarmă toate amănuntele.

Cu zâmbetul stins, dădu iarăși aprobator din cap, mângâindu-și dosul mâinii drepte cu degetele slabe de la stânga. Avea mâini extrem de frumoase, străvezii ca foița de hârtie, în armonie cu ea, cu

ambianța aceea imaculată, cu cele două flori din glastra de pe masă.

„Student, mi se pare. Singur la părinți?”

I-am spus câte ceva despre tatăl meu funcționar, despre mama și sora mea mai mică. Pe când îmi căutam cuvintele potrivite, cele trei chipuri familiare ieșiră o clipă din ceața lor obișnuită în care imediat după aceea s-au scufundat din nou cu blândețe. Mi-am precizat apoi vârsta, douăzeci de ani, și facultatea la care eram înscris, economie și comerț.

Vocea care-mi ieșea din gură mi se părea ciudată.

În replică, suspinul nu i-a fost de ușurare.

„Nu știu nimic despre tinerii de azi”, zise ea în fine eschivându-se. „Și nici pe el, pe el de dincolo, cu toată marea lui nenorocire, nu reușesc deloc să-l înțeleg. De vină o fi bătrânețea mea. Și pe urmă: are vreun rost să înțelegi? Să compătimești, asta da”.

Dar apucată parcă de o frenezie, se ridică iar în picioare și, surâzând, cu fața brăzdată de mișcări scurte și iuți: „Am cafea rece, vrei? Bună. Sau mai bine-o oranjadă? Să nu-mi spui că nu-ți place”.

Se învârtea în jurul ei. M-am gândit: o veveriță. M-am pomenit deodată cu paharul de cafea rece în mâini.

„Pot să fumez?”

Râse liniștit: „Te rog. Și el tot așa, o țigară după alta. Voi, bărbații”.

Pe-acel „el” l-a acompaniat cu un scurt semn din degete la înălțimea umerilor ca pentru a semnala ființa ascunsă dincolo de întunericul coridorului.

Se liniști, împreunându-și mâinile ca să comenteze apoi: „Dar în definitiv pari băiat de treabă, da, da”.

Am continuat să ne privim, eu absolut decis să nu pun eu primul nici cea mai mică întrebare.

Până când: „Eu sunt mătușa”, se hotărî ea, coborând glasul. „El zice că sunt doar o verișoară,

dar la drept vorbind sunt ca o mătușă, ba chiar mai mult, fiindcă cine a îngrijit-o pe biata maică-sa până a închis ochii, dacă nu eu? Spre norocul ei a răposat înainte de-a fi fost lovită de răul cel mai mare. Apoi totul a fost atât de greu, nimeni nu și-ar putea închipui. Până-n ziua nenorocirii îl cunoșteam puțin pe el. Mereu pe drum, colegii academie cazărmi. Pe urmă a trebuit să-i port eu de grijă, se vede că așa hotărâse soarta în Cer. Și s-au împlinit acum nouă ani, știi?”

Mi-am terminat cafeaua, am rămas cu paharul în mână. Sticla era încă rece.

„Nouă ani”, reluă ea într-un refren monoton, cu vocea ei tot mai subțire, „azi e nimica toată, dar la început: oh, nu vreau nici să-mi mai amintesc de început. Un tânăr ca el, să-și piardă ochii și o mână. Asta e: doar pentru că Dumnezeu nu vrea să fie nimeni mulțumit pe lumea asta. La manevre, jucându-se cu o bombă. Zic jucându-se pentru că ce sunt, la urma urmei, manevrele în ziua de azi? Dă-mi mie paharul”.

„Mi-a explicat comandantul”, am zis eu.

Ca să mă adun fixam cu privirea dalele pardoselii. Luate câte patru ele alcătuiau un desen albastru, un soi de floare complicată pe fond alb. Prin perdelele transparente de la fereastră lumina se așternea pe florile acelea sub forma unei aureole, punându-le în relief gracilitatea.

„Un bărbat ca el”, urma vocea lent pe măsură ce încrețea și destindea zbârciturile de pe față. „Și destul de bogat, da. El bogat, eu deloc. Eu, rămășițele unei pensii de văduvă. Dar el: bogat. Nici patruzeci de ani. Sănătos ca un leu. Și singur pe lume”.

Am strivit cu atenție mucul în farfurioara pe care mi-o oferise în loc de scrumieră.

„Să vă meargă bine zilele astea, te rog”, mai zise ea. „Nu trebuie să-l lași niciodată singur. Știi asta, da? Și să ai răbdare, tinere dragă, răbdare, sfânta răbdare. Nu-l contrazice, nu discuta în

contradictoriu, pentru Dumnezeu, dă-i totdeauna dreptate, indiferent că vorbește cu cap sau o ia razna. Singura salvare e să-i răspunzi mereu da. Da și iar da, domnule. Ai înțeles?”

„Sigur, doamnă”.

„Ciccio, soldatul care acum e la spital, însoțitorul lui până mai ieri, era un calabrez, un căpățânos, dar bun, ba chiar uneori cu un fel de viclenie. Dar și Ciccio ăsta: să se îmbolnăvească de tifos tocmai în zilele astea, în ajunul călătoriei. Ce zici, e-o întâmplare?”

„Și în cazarma noastră au fost trei cazuri de tifos”, am zis eu, observându-i brusc lipsa de interes.

Ochii apoși mă priveau, dar căutând parcă o imagine dincolo de mine.

Regăsindu-și abia un firicel de voce, se hazardă: „Rău e un cuvânt tare și n-aș vrea la drept vorbind să zic că este rău, dar e făcut dintr-o plămadă doar a lui, n-are nimic de împărțit cu oamenii ca noi. Chinul teribil ce i-a fost dat să pătimească, pesemne. Cam așa era și înainte de nenorocire, Doamne, de-ai ști cât a tras mama lui ca să-l crească. Și-apoi: durerea. Dar rămâne între noi, nu-i așa, tinere?”

„Mulțumesc, doamnă”.

Continua să mă privească cu sclipiri de duioșie și apoi de neîncredere bruscă, puse jos paharul, își netezi o dată și încă o dată manșetele rochiei, cu degetele ușoare întinzând cute invizibile.

Îi era teamă poate că vorbise prea mult.

Într-adevăr: „Pentru dumneata la urma urmei e și o vacanță frumoasă”, vru să adauge privind în altă parte, „cinci plus două cum ziceți, în definitiv e ca o săptămână de călătorie. Până la Neapole și fără cazarmă”.

Avea dreptate, așa că m-am străduit să pronunț încă o frază de încurajare.

„Bine, bine”, mă întrerupse ea cu o melancolie neașteptată, „acum du-te, e mai bine. Imediat afară

sunt bucățile de postav. Pentru ceară. Pentru încălțămintea voastră militară. Și ușa din fundul coridorului. Dar ciocănește înainte, întotdeauna să ciocăni înainte, cu el. Eu mai bine rămân aici. Doamne, iartă-mă, mă ia mereu gura pe dinainte”.

Mă și eliminase de pe orbita ei. Cu un cot proptit pe masă privea iarăși cele două flori din glastră, întinsese vârfurile degetelor de la mâna dreaptă ca să mângâie ușor și să controleze petală cu petală.

„Și să nu-i spui niciodată domnule căpitan, ci numai și numai domnule”, mi-a atras ea atenția tot în gol, fără să mă privească.

„O să-ți zic Ciccio. Îți place? La toți v-am zis mereu așa. Sau nu-ți convine? Ți se pare un nume de câine? Spune-mi dacă nu-ți convine. Să-mi spui”.

Mă poftise să șed și fața lui ciuruită era la mai puțin de un metru de mine. Ochelarii negri care-i ajungeau până pe tâmple și mâna stângă vârâtă în mănușă aruncau reflexe slabe în penumbră. Zâmbetul se declanșa prompt, anulând instantaneu expresia acelei fețe care doar între linia părului și marginea ochelarilor apărea netedă, extrem de palidă.

Dinspre fereastră, dincolo de perdea, se simțea presiunea zgomotelor slabe ale străzii.

„Ți-e cald? Ai băut ceva dincolo? Vorbește. Ești student sau nu? Hai, dă odată din gură”.

Sfârși râzând.

„Da, domnule”, am zis eu.

Mâna dreaptă se întinse până la masa care ne despărțea, luă o țigară din toc. Înainte de a fi izbutit să-mi aprind chibritul, degetele i se mișcară cu rapiditate atâta cât să aprecieze distanța dintre buze și capătul țigării, acționară o brichetă, o stinseră și recăzură ca niște elitre extrem de elegante sfârșind prin a se închide pe mâna înmănușată din poale.

„Umbli pe jos? Îți place să umbli pe jos? Anul trecut am avut un Ciccio căruia nu-i plăcea absolut deloc. Incapabil. După o oră gâfâia rău. Pe când eu am mare nevoie să umblu pe jos. Aș istovi și-un cal. Voi credeți că știți să vă mișcați, dar puși la încercare: un chin", râse el din nou expirând fum.

„Merg pe jos, da. La cazarmă…"

„Gata cu tâmpeniile de cazarmă", m-a întrerupt el ridicând mâna. „Sau nu? Zi, zi".

„Era ceva fără nicio importanță", am replicat eu.

Se răsturnă dând frâu liber râsului până ce tusea îl obligă să-și reia poziția dreaptă pe divan. Cu o batistă își tamponă colțurile gurii.

„Minunat", zise apoi dezvelindu-și dinții, „avem un Ciccio care gândește. Un Ciccio deștept. Ce mai, un student. De mult n-am mai avut altul la fel. Filosofia: o adevărată calamitate. Tu nu pari o calamitate. Pariez că știi să fii șmecher".

„Nu totdeauna, domnule", mi s-a părut că trebuia să răspund.

„Capricorn?"

„Nu. Vărsător", am zis.

Fața i se strânse într-o grimasă.

„Vărsător și tu. Asta nu-i bine. Doi Vărsători împreună scot scântei urâte. Nu vreau să știu decada. Pentru nimic în lume. Astupă-ți gura și nu lăsa să-ți scape decada".

„Bine", am răspuns.

Tuși slab: „Vărsător. Piemontez. Economie și comerț totuși. Și dat fiind că ești aici: umanitar. Nu te-nțeleg, Ciccio. Dar de ce-ar trebui să te mai și-nțeleg? Nu-i așa că n-avem nicio obligație reciprocă de a ne înțelege unul pe altul? Pentru o săptămână, cinci plus două: e de ajuns să știm să ne tolerăm. Și să umblăm pe jos repede. Corect?"

„Corect".

„Ba nu", reacționă el triumfător. „Și-ai să vezi ce fel de nu cu totul special. Și totuși mâine: la șapte. Aici. Apoi la gară, pe urmă Genova Roma Neapole. Cunoști?"

„Neapole nu”.

„Na-ți-o. Pân’ la urmă tot o să-l conducem pe Vărsătorul ăsta de la economie și comerț într-un loc nou. Gata, gata să-mi pierd speranța”, surâse el dindărătul țigării prinse între dinți.

Din când în când vocea i se fisura în segmente mai ascuțite de silabe și accente.

„Nu știam că ne vom opri la Genova și la Roma, dacă am înțeles bine”, am îndrăznit eu.

„Ne vom opri? Cine-a zis că ne vom opri? Dacă o să am chef. Dacă o să mă-mpingă vreo toană. Ca să ne plimbăm, ca să ne distrăm altfel. Cinci zile plus două: ce, îți pasă cum ți le petreci? Ai fi vrut să chiulești un pic? Ne-așteaptă ceva curvulițe? Spune spune”.

„Nu. N-așteaptă nimeni. Ziceam așa”.

„Ciccio zicea așa”, începu să se ridice în picioare cu un căscat amplu.

Era foarte slab, o sârmă răsucită în sacoul și pantalonii care-i accentuau și mai mult subțirimea. Din gulerul cămășii tendoanele i se arcuiau ca niște cârlige ca să-i susțină capul.

Cu mișcări calme traversă camera, deschise dulapul și sticla, își umplu un pahar mare cu whisky golindu-l instantaneu pe jumătate. Scoase un suspin lung înainte de a-l da gata. Din întunericul înconjurător își făcu apariția o enormă pisică cenușie care se apropie de el fără zgomot. Se opri în fața lui, cu ondulații lente de coadă pe pardosea.

„Ăsta e Baronu”, explică el punând jos paharul. „Monumental, nu? Șase ani. Un colos. Castrat. Mă urăște de moarte, dar e nenorocire dacă nu-s acasă, dacă nu-mi aude glasul. Și când sunt caută mereu să mă scoată din sărite. N-a reușit niciodată, bietul Baronu.”

Jivina îl examina, cu botul ridicat, cu coada străbătută de un frison electric.

„Furios ca totdeauna, ei?” făcu el aplecându-se cu o mișcare țeapănă. Mângâie pisica scărpinând-o

pe ceafă între urechi. „Scârbă scopită. Delincventule asasinule. Mâine plec. Să vezi la ce regim o să te pună cucoana. S-a zis cu carnea tocată. Grăsanule”.

Pisica tremura pufăind, i se smulse chinuit din mână și dispăru într-un ungher.

„Înțelege tot. Eu îl insult și el mă urăște. Sau invers”, râdea el.

De nu știu unde îi și apăruse în mână un baston de bambus scurt și flexibil.

Surâse dintr-odată melancolic, izbindu-și gamba cu vârful bastonului: „Nu-ți ascund că aș fi preferat un țăran, un muntean cu capul pătrat. Poate că tu o să fii însă o variantă. Vom vedea. Ridică-te”.

Înainte să mă-ndrept spre ieșire, întinse bambusul, oprindu-mă. Mă atinse ușor pe umăr cu vârful.

„Dar ești scund. Nenorocire. Mai scund ca un pitic. Ce soi de vărsător corcit. Cum naiba o să mergem cu două compasuri diferite”, și înjură.

Mă parcurse iar cu bastonul de bambus de la umăr până la genunchi, strâmbând din gură. Mâna vârâtă în mănușă își găsise un sprijin între primii doi nasturi de la haină.

„La naiba. Să încercăm”.

Deschise larg ușa dinspre coridor, dând brusc din picioare și înjurând îndepărtă cu un șut bucățile de postav din spatele ei. M-am apropiat și cu o mișcare rapidă și sigură mâna lui cu mănușă mi se strecură pe sub brațul drept. Am simțit duritatea oaselor, încordarea nervilor, relieful pregnant de fier și piele care-i fixa proteza puțin mai sus de încheietura mâinii. N-a lipsit mult ca zdruncinătura neprevăzută să mă dezechilibreze.

„Idiotule. Din ce naiba ești făcut? Din rumeguș?” făcu el oprindu-se. „Unde-ți închipui că mergem? În procesiune? Trebuie să umblăm, să umblăm. Trezește-te”.

Ne-am avântat pe coridor, cu pasul sincronizat și tot mai degajat. Cu umărul meu drept lipit de brațul lui, cu bastonul întins transversal ca să-mi măsoare genunchiul. La fiecare metru simțeam cum vârful de bambus îmi supraveghează și-mi controlează piciorul în mișcare. După trei ture dus-întors se opri deodată.

„Nu merge. Dar deloc”, decretă el fără să-și retragă brațul de sub al meu. „Tu nu umbli. Doar îți târăști cele șaizeci de kilograme. Dacă nu-ți lași libere picioarele, aproape înțepenite pricepi?, îți pierzi fundul, ți-l lași la juma de metru în urmă și te deșelezi după nicio jumătate de ceas. Nu ești la o înmormântare. Curaj. Împinge cu fesierul, ce Dumnezeu. Știi ce e fesierul? Ți-e frică să ți-l folosești?”

Am reînceput, și acum bastonul, la intervale regulate, i se învârtea de la genunchiul la spatele meu, controlându-mi-le în semicercuri rapide ritmate. La al cincilea parcurs am văzut o fâșie de lumină apărând de-a lungul ușii de la bucătărie și am înțeles că bătrâna încearcă să ne spioneze.

„Încă o dată. Și bate călcâiele de pământ. De ce ți-e frică? De parchetul dat cu ceară? Apasă pe călcâie, lasă urmă în ceară”.

Se opri pe neașteptate obligându-mă să mă aplec.

„Altceva”, zise el nemișcat, cu bastonul în sus. „Să nu miști aiurea capul. Mergi. Nu e nevoie să gândești. Gândim când stăm jos. Trebuie să pornești și să te oprești exact în ritm cu mine. Ai înțeles? Ceasornic. Și niciun balans de cucoană la plimbare”.

„Da, domnule”, am zis și nu știu cum am reușit să înghit un comentariu despre coridorul prea întunecos.

Eram din nou în camera sau poate biroul său, în ale cărui colțuri se vedeau diverse componente masive ale unei instalații stereo. Pisica pufăia profund de sub divan. La dulap, el umplu două

pahare de whisky, până la gură, prezentându-mi brusc unul din ele cu dreapta întinsă în gol.

„Curaj”.

„Adevărul e că eu nu prea beau. Aproape niciodată”, am răspuns, luând paharul.

„Da? Puțin îmi pasă. Cinci zile plus două: cu mine o să bei. Cât nu, deșartă-l undeva. Chiar și-n buzunar. Numai să nu observ eu”, râse el fără niciun sunet.

Am sorbit un pic, apoi cu toate precauțiile, întorcând brațul, am încercat să pun paharul pe masă.

„Stop, Ciccio. Faci pe șmecherul?” surâse el liniștit în mijlocul camerei. „Nu cu mine, băiete. Niciodată cu mine. Isprăvește-l, acum. Și dă-mi-l înapoi gol. Un whisky de doisprezece ani, nu-i de glumă”.

Am mai băut, stând și eu în picioare la câțiva pași de el. Încercam să nu-l privesc, profitând de penumbra care-l făcea parcă transparent. Figura i se estompase în sus, o peliculă gri fără nicio geometrie.

„Arde?”

„Nu, domnule”, am răspuns.

„Ești slab. Scândură. Oase prea ascuțite. O să mă umplu de vânătăi plimbându-mă cu tine. Am să te-ngraș cu whisky. Dar trebuie să recunosc că nu puți. Celălalt Ciccio, predecesorul tău bolnav de tifos: îngrozitor. Zilnic, înainte de-a ieși trebuia să vărs pe el jumătate de litru de colonie. În așa hal mirosea a grajd, a ciorbă încălzită din nou”.

Zece minute mai târziu eram pe stradă, cu ochii grei și fără capacitate de orientare. Aveam timp destul ca să mă-ntorc la cazarmă. Am înjurat nimicul din afară și dinăuntrul meu. Oprindu-mă pe trotuar, am căutat o firmă cunoscută, pentru o cafea.

II

„De-ar ploua. O nenorocire. Un milion pentru un potop”, continua el să bombăne.

Ședeam față-n față în latura ferită de soare a compartimentului, vântul aducea rafale fierbinți prin geamurile lăsate în jos. Încă o oră de călătorie, apoi Genova. Câmpia pleoștită, umflată pe alocuri de neașteptate coline hirsute, se rotea în lumina matinală ca sub o umbrelă cenușie.

Începuse să se plângă și să arunce acuzații pline de dispreț încă din primul moment: de vara odioasă și insuportabilă, de catifeaua iritantă a băncilor, de trenul pustiu. Marea viteză a rapidului, zguduind vagoanele, ne zădărnicise orice încercare de a ne plimba pe culoar.

Stătea nemișcat, țigară de la țigară, mâna cu mănușă imobilă pe rezemătoarea banchetei, o peliculă fină de sudoare pe frunte. În focarul luminii semnele de pe față nu mai păreau cicatrice reale, ci parcă pete și umbre de la o variolă veche. Și totuși, pe parcursul unora dintre mișcările lui imperceptibile, capul acela mi-a apărut mai mult decât frumos: o prismă care primea și modela nu atât luminozitatea exterioară, cât agitațiile, capriciile, perspectivele bizare ale gândurilor.

Întinse dreapta.

„Ai un portofel? Să simt”.

L-am scos mirat și i l-am pus în contact cu degetele. I l-am strecurat în palmă.

„Câți bani?”

Am spus cifra.

Dintr-un gest îl deschise, extrase cele câteva bancnote înmânându-mi-le.

„Ia-le. Actele și foaia de învoire sunt înăuntru?” mai întrebă, brusc.

„Da, domnule”.

„Îl țin eu”, zâmbi el satisfăcut și vârî portofelul în buzunar. „Poți avea încredere în mine. Așa-i? O

să-ți dăruiesc unul nou, la sfârșit. Să nu-ți fie teamă. Acum, dacă te simți jignit, spune-mi”.

„Nu, domnule”, am răspuns.

„Fără note false”, râse el cu icnete lente din gât. „Știu foarte bine că te simți jignit. E la mintea cocoșului. N-ai încotro recunoaște și tu”.

„Foarte bine. Dacă țineți. Sunt”.

Râse cu și mai mare poftă.

„În sfârșit”, tuși el „dar admite și tu că trebuie să-mi iau măsuri de protecție. S-ar putea să ți se facă lehamite, să mă părăsești în plină stradă, într-o cafenea, ba chiar aici în tren. Cine te cunoaște, la urma urmei”.

„Nu-mi e felul”, am obiectat eu.

„Poate. Cine știe. Și pe urmă vei fi pedepsit. Un piculeț de carceră, știi asta”, își legănă țigara între buze. „Acum însă lasă-mi măcar iluzia că știu să mă apăr. Punând altfel întrebarea: îți convine?”

„Cum vreți dumneavoastră, domnule”.

„Nu-ți convine deloc, dar da-domnule ăsta al tău curge prea ușor. Ești de gumilastic, Ciccio. O încasezi și hopa ești la fel ca-nainte. Pariez că taică-tău era țăran. Da?”

„E funcționar”, am spus.

„Atunci bunicul tău”.

„Avea o prăvălie, bunicu-meu”.

„Bine, atunci străbunicul tău. Să n-o mai lungim”, se enervă el. „Ești prea prudent. Prea mulți da-domnule ca țăranii, știu eu. Care țăran zice mereu da și-n timp ce-și dezgroapă cartofii îți sapă și ție groapa. Smiorcăindu-se întruna, firește”.

Am tăcut mâlc, străduindu-mă un lung răstimp să-mi aleg, să-mi înmoi să-mi aprind o țigară.

„Nu mai vorbești? Bravo nouă”, reluă el. „Spune adevărat: dacă ar mai fi fost cineva în compartimentul ăsta idiot, ai mai fi zis da-domnule și nu-domnule ca mai înainte, în legătură cu portofelul? Sau nu?

„De ce nu? Ceilalți pentru mine sunt zero”, am răspuns.

Se lăsă în voia unui râs înțelegător, încuviințând plin de vioiciune.

„Îți dai drumul. Bravissimo”, tuși el iarăși. „Și-atunci spune-mi, spune-mi: te-ai decis că e mai bine să-ți fie milă de bietul creștin aici de față și-așa mai departe. Corect?”

„Nu, domnule”.

„Ia te uită: nu-ți inspir milă?” zâmbi el țuguindu-și ironic buzele.

„Nu știu, domnule. Nu cred”.

„Vezi că ești de gumilastic?” reluă el mulțumit. „Prin urmare: nu-ți inspir milă, milă, milă creștinească vreau să zic, în plus te supui, îți faci datoria, da-domnule ți-e la-ndemână etc. etc., deci te simți în post. Așa-i?”

„Voiam să zic: dumneavoastră nu-mi inspirați milă într-un mod stupid și oarecare”, am încercat să explic.

„Sigur. Sigur că da. Atunci, să vedem. Mai întâi am zis: de-ar veni ditamai potopul. Tu ce-ai înțeles?” se aplecă el nițel mai în față, cu un zâmbet curios.

„Am înțeles așa cum ați spus dumneavoastră. Ceva împotriva zădufului ăstuia”, am răspuns.

„Nici vorbă, deșteptule. Lasă că un potop, potopul ar prinde bine oricând. Lasă că era vorba de altceva: lumina, gândeam eu, lumina, nu căldura. Căldura e doar un rezultat. Lumina, ziceam eu”, precizează el stâlcind silabele „lumina e tăcută, scârbos de tăcută. Pe când ploaia creează zgomote. Cu ploaia știi unde te afli. Închis în casă sau sub un portal, undeva. Pricepi oare? Acum nu-ți inspir milă?”

„Da, domnule. Așa da”, m-am silit să răspund.

Mi se învârtea capul din pricina vorbelor lui împroșcate ca niște mitraliere, încă mi-l simțeam vâjâind.

Se relaxase rezemându-se de spătar, copleșit dintr-odată de plictiseală.

„Da. La naiba”, făcu el apoi încet. „Ziceam de mine, nu de tine. Ce tot pălăvrăgesc. Ar trebui să-mi tai limba”.

Se înveseli iarăși în felul lui răutăcios, își scoase puțin limba și cu dreapta ca forfecând, continuând să râdă, făcu semn că și-o retează.

Se întrerupse cu o strâmbătură.

Apoi: „Ai părul negru, ia zi?”

„Chiar negru nu. Șaten”.

„Ai văzut ce negru sunt eu? Corb”, intonă el orgolios. „Și femeilor le place părul negru. Te face bărbat, așa zic”.

Își plecă deodată fruntea.

„Ei, niciun fir alb, așa, din întâmplare?”

„Niciunul, domnule”.

Mi-era greață de la țigările fumate și mă înțepa și foamea. M-am gândit la sandvișul din valiză, dar n-aș fi îndrăznit sub niciun motiv să mă ridic în picioare, să-l scot și să-l mănânc acolo, în fața lui. El în schimb își extrase din buzunarul interior al hainei un flaconaș subțire de piele și metal, deșurubă dopul, bău.

„Oribil la ora asta”, se înfioră el. „Dacă vezi că trece vreun mitocan de feroviar, cheamă-l”.

Își rezemă tâmpla ca să se odihnească și când colo diferite expresii îi schimbară cu rapiditate expresia.

Afară se succedau tunele, compartimentul fu invadat de vârtejuri de aer umed. O mare picătură uleioasă mi se întipări pe pantaloni, alta îi atinse lui în treacăt fruntea.

„La Genova ne oprim. Înnebunești aici”, bodogănea tot el rezemat pieziș. „Și-o să-mi faci sfânta favoare să-ți scoți uniforma. Cred că ai un costum civil”.

„Nu, domnule”.

„Am să-ți cumpăr eu unul”. Răbufni: „Nu vreau să par încredințat mâinilor caritabile ale patriei”.

Își scoase, își deschise, își pipăi ceasul.

La dreapta se ivi din nou marea, un văl subțire de un cenușiu metalic dincolo de case cu o geometrie dezordonată.

„Un controlor”, l-am avertizat. Ridică brațul ca să-l blocheze.

Omul se aplecă înainte întinzând un chip lung și melancolic. O bandă aurie îi înconjura chipiul.

„Domnule cum te cheamă”, îl acostă el cu un glas șoptit tăios „e obligatoriu să ascultăm porcăriile astea? Ați dat o lege în sensul ăsta?”

„Vă rog, domnule?” omul clipi din pleoape.

„Repet: porcăriile astea. Pisălogeala asta publică”, și lovi sec cu mâna înmănușată în spătarul de lângă tâmplă.

„Difuzorul, domnule?” se concentră omul.

„O mizerie. Stingeți-l imediat”, primi el în loc de răspuns.

„Desigur. Vedeți însă, trebuie stinse toate. Comenzile sunt în vagonul-restaurant și acum…” bâlbâi celălalt.

„Vrei să trag un foc de pistol în el?” Alungi gâtul, sugrumându-și vocea într-un șuierat: „Ce-nseamnă să-l stingi? Înseamnă stins. Deci: rezolvați rapid”.

„Desigur, domnule, dar acum…” se rătăcise omul. Zadarnic încercă să-mi prindă o privire de consens.

Am simțit că roșesc. M-am lipit iar țeapăn de spătar.

„Mi-am pierdut ochii și o mână pentru onoarea țării ăsteia blestemate. Da sau nu? Acum vrei să-mi pierd și urechile?” urlă el pe neașteptate.

Se făcuse livid, cu două bule de salivă în colțurile gurii.

„Imediat, domnule, imediat”, fugi controlorul, schițând un salut stângaci cu degetele la vizieră.

Atunci se lăsă cu voluptate în voia momentului, mâna dreaptă ajută meticulos la aranjarea precisă a celei stângi, de-a lungul rezemătorii. Și râdea, cu

mici sughițuri slabe de satisfacție, care se pierdură în cele din urmă în scurte sacade de tuse.

„Ce mai pramatie sunt. O pramatie fără pereche”, zise el într-o criză de ilaritate. „Bietul de el cine știe ce-o să povestească diseară acasă”.

M-am rezemat și eu ca să captez din catifea sunete pe care nu le auzisem până-n clipa aceea. Abia-abia ieșea un firicel de muzică, pe care-l puteai urmări doar lipindu-ți puternic urechea. Până când n-am mai auzit nimic.

Aproape fără să-mi dau seama, am deschis gura cât am putut, savurând mutește silabele injuriilor pe care i le azvârleam.

„Cine știe ce nervi își face Baronu”, se mai bucura el. „Dacă nu sunt eu acolo acasă: toți își pierd numaidecât mințile”.

Într-o curbă lungă, trenul își reducea viteza intrând în Genova. Soarele expedia fulgere din încrucișările de linii, de pe peroanele gării. Ghivece cu mușcate prăfuite defilau în ciorchini de-a lungul unui zid.

Pe când dădeam jos valizele, l-am văzut revenindu-și, mâna care pipăia nodul de la cravată, apoi batista care ștergea fruntea.

Mi-a scandat ultimele ordine.

„Nu ești cu mine ca să faci pe hamalul. Ia unul de jos: de-asta sunt lăsați pe lume. Și noi: imediat la hotelul din fața gării. Acela cu ramura de palmier. Unul din puținele care mai au camere comunicante. Va trebui să-ți astupi urechile ca să dormi. Auzi trecând două mii de trenuri”.

III

Puțin după-amiază s-a stârnit vântul. Rafale neașteptate și toride care se răsuciră stârnind vârtejuri foarte subțiri de praf hârtie frunze uscate, zbârlind frunzișul copacilor din mijlocul pieței.

„O minune”, făcu el trăgând în piept cu delicii prima gură de aer. Imediat însă ne-am repliat în cafenea.

Prin vitrine, sub un cer care-și redobândea vigoarea, am văzut un fragment din port, o macara, pupa unei nave ruginite. Steaguri minuscule în șir fâlfâiau încordate sub pale de vânt intense necontenite.

Trecuserăm mai înainte printr-un magazin, unde el, cheltuind o sumă importantă, cumpărase un costum albastru-deschis și o cămașă pentru mine, unul de in alb pentru el. Urmau să-i fie livrate pe seară la hotel, după câteva retușuri și cusătura la manșetele pantalonilor. Ne plimbaserăm apoi în pas rapid pe o stradă în pantă coborâtoare, el fluturându-și în față vesel și tăcut bastonul, presându-mă cu brațul petrecut pe sub al meu ca să însuflețească tot mai mult umbletul.

„Și după-amiază, un bărbier bun”, zise el pe un ton satisfăcut.

Pe masă, bonurile de la diversele cumpărături alcătuiau acum un soi de evantai intermitent în jurul scrumierei. Ospătarul sosi cu un al cincilea whisky.

„Mâncăm la unu?” am întrebat eu.

Mi se învârtea capul din pricina celor două vermuturi băute puțin mai înainte.

„Na-ți-o. Să mâncăm. Ți-o fi foame”, răspunse el scuturând gheața din pahar. „Poate că eram și eu la fel de înfometat la vârsta ta. Nu-mi amintesc nimic. Nicio amintire. Am să-ți dau o oră liberă. Deocamdată nu mănânc. Du-te la bar și vezi dacă

au sandvișuri acceptabile. Dar nu le spune să-mi aducă. Uită-te doar”.

M-am ridicat. Erau sandvișuri de diverse forme sub folii mari de plastic. Pe la margini ieșeau la vedere frunze de salată. Băiatul cu șorț din spatele tejghelei era plin de pete scârboase, își contempla părul foarte îngrijit multiplicat în reflexele sticlelor. M-a privit o clipă cu indiferența pe care i-o arată toți unui soldat, ființă străvezie care nici măcar nu stânjenește vederea.

„E ceva. Nu prea curat”, am zis eu revenind.

„Nițică murdărie nu se poate să lipsească pe-aici. Atunci du-te”. M-a concediat întinzându-mi o bancnotă: „Ia. Mănâncă. Du-te spre port: așa poți să te mai uiți și după fete”.

„Care fete?” am zis eu uimit.

„Cele obișnuite. N-ai mai auzit niciodată de-așa ceva?” mă luă el în derâdere, dar pașnic. „Sunt cu cârdul în orice port mare. Și negrese dacă vrei. Pe scurt, alea”.

„Prefer să mănânc”, am râs eu.

Ridică din umeri contrariat.

„Ziceam: pe drum. Sau întorci capul când le vezi? Prunc nou-născut”.

„Bine, domnule”.

„Studiază vreuna dintre ele. Nu se știe niciodată”, sfârși el sec. Își luă în mâini ceasul: „Întoarce-te la două. Nu mai târziu”.

Afară m-am încovoiat ca să țin piept vântului, încântat că sunt singur și la gândul hainelor. Când am apucat-o însă către port, libertatea asta mi s-a și părut insipidă. Mi-am dat seama cu stupefacție că aș fi preferat să-l văd mâncând în fața mea, mi-am imaginat gesturile lui la masă, obrăznicia inevitabilă la adresa ospătarului.

Aveam marea în dreapta, o mulțime de echipamente portuare, și un zid ponosit în stânga. Mergând chiar pe lângă zid, am văzut câteva birturi care se precipitau în jos, pe scări înguste. M-am oprit în fața unor coșuri pline de crustacee

aspectuoase, apoi un pește cenușiu evoluând lent în două degete de apă, se arătă imediat un ospătar măsurându-mă cu privirea și atunci mi-am reluat drumul. Întorcând capul ca să arunc ochii în lungul portului, culorile provele coșurile aliniate și macaraua și vântul mi s-au părut aranjate ca pentru o secvență de film. Îmi simțeam ochii răniți și chiar cercul de vuiete surde și voci, venind pesemne dinspre o piață de dincolo de zid, îmi apăsa și el capul deja îngreuiat de vermut. La următoarea firmă am hotărât să mă opresc. Restaurantul era pustiu și patronul m-a măsurat din ușa bucătăriei cu ochi lipsiți de bunăvoință.

Mi s-a părut că am plecat de foarte multă vreme, răpit într-un gol de aer care nu alina, ci oprima, și m-a încercat vag dorul de orașul, de casa ori de cazarma mea, indiferent care.

O ilustrată pentru mama, mi-a trecut prin gând.

Am ales repede de pe listă, ca să scap de grijă, și-am rămas în așteptare, cu privirea ațintită la căruciorul cu dulciuri.

„Vă asigur, domnule. Niciun fir de păr alb. Permiteți-mi să vă servesc”, repetă bărbierul cu voce scăzută, înclinându-se. „Și chiar aici, în creștet, punctul critic, totul în ordine”.

„Bine, bine”, răspunse el sec. Manichiurista se și instalase ghemuită la dreapta lui fără o vorbă, atentă la unghii, la pilă, iar el, învelit în prosopul dublu, se lăsă ras.

Îi vedeam fața în oglindă, retezată la jumătate de ochelari. Treptat săpunul ascunse cicatricele și ciupiturile acelea întunecate, minuscule, făcute cu un sfredel parcă. Bărbierul le ocolea cu deosebită grijă, fata lucra și ea concentrată.

Până când, alarmată, ridică pila: „Oh, scuzați-mă, domnule”, zise ea întrerupându-se.

„Nu-i nimic, dragă. Nu-i nimic”, răspunse el cu multă blândețe.

„S-a întâmplat ceva?”, se informă bărbierul făcând gesturi mânioase în direcția fetei.

„Te rog. Curaj, dragă. Continuă. E foarte bine”, mai zise el.

Fata se înclină cu un tampon de vată, și mai atentă.

Bărbierul nu știa cum să înceapă un discurs, de două, trei ori îmi aruncă o ocheadă pe care m-am ferit cât am putut să o recepționez. Era bătrân, palid, în prăvălia lui ca un intestin, un ucenic pomădat citea un jurnal sportiv în colțul cel mai îndepărtat.

„Cum era?” întrebă după ce ieșirăm.

Lăsase un bacșiș bun, se repeziseră tustrei să ne deschidă ușa.

„Manichiurista? O scândură. Deloc urâtă, dar micuță, nici măcar patruzeci de chile”, am explicat eu.

„Ar fi trebuit să știu. I-aș fi tras un șut. Jigodie scârboasă”, scrâșni el. „Destul că nu pot suferi zgomotul pilei. Dă-ți seama când mai și împunge”.

Mergeam vioi cu toate că strada urca, vântul se potolise, lămpile de la nivelul primelor etaje nu se mai legănau. Mă simțeam transpirat și cam obosit, cu o mare dorință de a ne întoarce la hotel, de a-mi pune hainele noi.

El însă: „Uite ce aer bun. Așa trebuie să fie. Vânt sau și mai bine ploaie. Și imediat după aceea un aer ca ăsta. Îți pune genunchii în mișcare. Ura!”

Dar mă puteam bizui pe setea lui, flaconașul de buzunar se vede că nu mai era plin, într-adevăr, puțin mai târziu ne așezarăm într-o cafenea. Un dreptunghi de cer de o mare luminozitate acoperea acea nouă piață necunoscută, apusul era încă departe. În fund, alături de un chioșc de ziare, se strânsese un grup de lucrători de la transportul urban făcând haz pe multe cadențe de glasuri. Petele troleibuzelor staționate la cap de linie primeau în plin soarele dispersându-l pe geamuri și suprafețe de tablă. Mi-a dat prin gând: un ziar, să nu uit un ziar pentru diseară la culcare. Și nu știu

cum se face, gândul acela m-a umilit cu mizeria lui.

„Aș mânca ceva. Ba nu. Mai bine nu. Altminteri diseară n-o să-mi mai fie foame”, zise el, amplificându-și respirația după whisky-ul său. „Apropo: fetele. Zi-i”.

„Cele din port? N-am văzut mare lucru”, am răspuns.

Am gustat din înghețată, peste care mă silise să torn un deget bun de lichior.

„Deșteptarea, Ciccio”, glasul îi era calm, dar cu o fierbere stăpânită în el deloc liniștitoare. „Predecesorul tău, analfabet cât încape, le scotea și din piatră seacă. N-avea altă preocupare. Dar cum să ai încredere? Îi plăceau toate. Hai, dezleagă-ți limba”.

Am început să vorbesc, căutând să-mi aduc aminte și inventând pe ici, pe colo. Am înțeles că ar fi fost bine să insist asupra unei femei, îmbrăcate în portocaliu aprins, din ușa unui bar.

„Dar era înaltă? Foarte înaltă?” mă interogă el.

„Da, înaltă. Ca dumneavoastră. Foarte înaltă”.

„Ei, zi-i mai departe, pentru Dumnezeu. Ce facem? Scoatem vorbele cu cleștele?” își pierdu el răbdarea, cu două degete făcuse să răsune paharul de pe tăvița cu a doua comandă. Un ospătar venea în fugă.

„V-am spus tot, scuzați-mă. N-am vorbit deloc cu ea”, am spus eu. „Era în ușa unui bar. Singură. Înaltă. Cu părul negru. O bogăție de păr negru de tot”.

„Cu părul negru. Dar nu și pielea. Nu-i așa că nu avea pielea prea neagră? Pielea albă: cea mai bună” surâse el în gol.

„Neagră? Nu cred. Albă. Da, sigur. Dar nu slabă. La drept vorbind, o grăsană”, am făcut eu obosit.

„Exact ce voiam să aflu”, râse el excitat și dând din picior. „O femeie de mari dimensiuni. Dar tânără. Așa-mi place, Ciccio. Mâine”.

„Ce mâine?” am făcut eu.

„Mâine o căutăm. Mi-o cauți. Să-ți amintești barul acela, pentru Dumnezeu”, continuă el să zâmbească bătând toba sub masă. „Grozav”.

„Dar eu…

„Tu, ce?”

„Nu prea știu”.

„Ei, nu prea știi. Ce naiba vrei să zici? Să vorbești cu ea? Cu tipa aia?” Râse satisfăcut. „Nu-ți fie teamă. Îi spui adevărul: nici mai mult, nici mai puțin. Ea răspunde ceva. Tu supralicitezi. De ce ți-e teamă? Că ai putea trece drept proxenet?”

„Exact, proxenet, în definitiv. Nu voiam să spun asta. Nu știu, asta e”, am replicat cu stângăcie.

„Nu-mi face pe idiotul dintr-odată”, își schimbă el glasul, un fir abia perceptibil de neliniște în siguranța obișnuită. Mâna i se mișcă de parcă ar fi vrut să-mi atingă brațul, rămase suspendată: „Ce e rău? Nu vreau să te oblig. Dar ce rău este? Să mergem acolo: tu îți ții discursul: apoi mă însoțești: mă aștepți și incidentul e-nchis. Nici măcar o oră, o să vezi. E-adevărat?”

„Da, domnule”.

•

Vru să cineze înainte de a ne întoarce la hotel. La masă, într-un restaurant melancolic de pustiu. După nițel jambon și o supă de carne bătută cu un ou se sătură dintr-odată. Atinse strugurii fără să mănânce nicio boabă. Aproape nu mai vorbi, distras, țigara se fuma singură în scrumieră. Nu manifestă nici cel mai mic interes pentru opțiunile mele, indiferent de cerere.

Își recăpătă buna dispoziție în drum spre hotel, îl auzeam fredonând o veche cantonă, bastonul de bambus despica vesel aerul din fața noastră.

Cerul se cocea într-un verde închis, ziduri trandafirii și cenușii se reliefau departe, în trepte pe colină. Dar tot ceea ce priveam îmi pătrundea în ochi ca un ce străin, imagini ale unei lumi care nu

era a mea, ba chiar adversă, și dispărea brusc fără a lăsa nicio urmă.

A mai băut ceva înainte de plecare și a trebuit să aștept la bar lângă el. Barmanul din spatele tejghelei abia catadicsi să ne arunce o privire, adâncit în ziarul lui.

Până când: „De ce abia mâine cu aia și nu imediat?” am încercat să spun. „N-ar fi mai bine acum? De vreme ce suntem aici. Mâine trebuie să plecăm mai departe”.

Mi se opuse cu o voce care devenise îndepărtată și subțiată.

„Nu, astă-seară nu. Nu seara. Și pe urmă: nu sunt gata încă. Trebuie să ne gândim. Vom călători mâine noapte. După-amiază, cu hainele noastre noi: o experiență de viață frumoasă. Crede-mă, Ciccio: o să fie bine”.

„Da, domnule”.

Ajunși sus, l-am însoțit de jur-împrejurul camerei, în câteva minute o ascultă, controlând-o prin lovituri de probă rapide cu bastonul. Pachetul voluminos, cu hainele noi zăcea pe un scaun, voluminos într-o hârtie impecabilă.

„Despachetăm măsurăm mâine. Nicio grabă”, zise el obosit. „Valiza e pe masă? Destul. Du-te. Te chem peste o jumătate de oră”.

Stând pe pat, neîndrăznind să mă dezbrac, am așteptat. Când mă chemă, se și culcase, în pijama, cu mâna stângă înmănușată peste partea răsfrântă a cearșafului, cu scrumiera și ceasornicul și țigările la îndemână.

„Ai cumpărat un ziar. Din Torino? Foarte bine. Are uneori cele mai frumoase anunțuri matrimoniale din lume. Șezi. Fă-te comod”, zise el. „Citește rapid”.

Am început: „Înaltă funcționară bancară din Nord treizeci și nouă sportivă bune relații dorește cunoștință înalt…”

Am citit mai departe până la sfârșitul celor două jumătăți de coloane, fără să mă opresc deși gura mi

se uscase.

El fuma, atent, lăsând uneori să-i scape un scurt acces de râs, un mormăit indescifrabil. Și dădea afirmativ din cap, își strâmba gura, dirija cu mâna prin aer, în chip de aprobare ironică, de milă simulată. Pe albeața pernei fața i se detașa învinețită de lumina prea crudă care cădea în cameră.

„Decupează-l pe cel cu drăguța distinsă 1,50 temperament artistic", zise el în sfârșit. „E dintre cele bune. În valiza mea, în burduf, este o mapă mare. Pune-l acolo. Am sute ca ăsta. Le colecționez pe cele mai hazlii. Când ești la pământ: nimic mai grozav decât să ți le citească cineva pe toate".

Am ascultat și m-am oprit o clipă la picioarele patului. De după zid pătrunse bâzâitul liftului, apoi ieșiră voci, înăbușite.

„Du-te atunci, Ciccio. Noapte bună", zise el pocăit. „Ah, nu. Uitam să fac un bine".

Îmi ceru să-i aduc o mapă ce conținea plicuri și file cu antetul hotelului.

„Ai un stilou?"

Își sprijini mapa pe genunchi, o fixă cu mâna înmănușată, despături fila și după ce-i parcurse meticulos cu arătătorul contururile, începu să scrie. Încet, o literă foarte mare după alta, detașate, un *c* mare, apoi un *a,* un *c,* un *a*…

Bastonașul oblic al ultimei litere puțin lipsi să nu iasă din spațiul filei.

„E pentru mătușă-mea. Ți-o amintești pe verișoara mea mătușă", făcu el întinzându-mi mapa. „Nu te scandaliza. E foarte obișnuită cu așa ceva. Se amuză. Se preface că e mânioasă, apoi se lamentează împreună cu Baronu. Care turbează. Să nu uităm s-o punem la cutie, mâine. Îți dictez adresa".

În timp ce scriam, mai avu putere să râdă încă o dată, dar foarte rece.

„Acum du-te. Dormi. Dacă poți”. Adăugă el, ridicând lenevos mâna înmănușată: „Eu trebuie să mă demontez. Aș putea să-mi demontez și capul”.

„Dacă aveți nevoie de ajutor…” am zis.

„Nu fi caraghios”. Se dezlănțui dintr-odată într-o rafală cu dinții strânși: „Mai ales nu fi ipocrit. Căci asta ești: ipocrit. N-ai viață-n tine. N-ai sânge. Un sac de cenușă. Asta sunt cei douăzeci de ani ai tăi. Dar mie puțin îmi pasă. De tine și de toți cei care-ți seamănă. Sunteți niște cârpe, nu alta. Cu omenia voastră tâmpă de duminică. Du-te, du-te și trage la aghioase. Știu că tu crezi că te poți salva astupându-ți gura. Lipsește de-aici. Și să nu crezi că poți scăpa, acum. Dacă văd cumva că-ți iei tălpășița, te aranjez pentru tot restul serviciului militar. Cară-te. Deșteptarea la opt”.

Am îndurat toată avalanșa aceea mai mult speriat decât jignit. Mi-am dezlipit unul după altul picioarele de pe pardoseală și m-am refugiat în camera mea.

Era cald, miros de aer acid stătut, am deschis fereastra. Jos, o străduță înecată în întuneric. Zgomotele orașului se auzeau ca un zumzet puternic, mai seci și mai stridente cele de la gara din vecinătate. Îmi simțeam picioarele amorțite, dar capul lipsit de un adevărat somn. Rezemat de pervaz am vrut să fumez o ultimă țigară încercând să nu mă gândesc la nimicnicia mea.

M-am trezit în toiul nopții, victimă deodată a nu știu cărei spaime.

Lumina din cealaltă cameră, încă aprinsă, mă ajută să restabilesc proporțiile unei uși, ale unui dulap. În vârful picioarelor m-am aplecat ca să trag cu ochiul.

Dormea, dezarticulat în coate și genunchi. Un soi de înveliș alb îi încapsula extremitatea brațului stâng retezat. Fără protecția ochelarilor, fața îi apărea ca o mască a masacrului.

Sticluța de whisky era pe noptieră, lângă un flacon. Somnifer, cu siguranță. Am tușit, am trântit

un scaun. Nu se mișcă.

Încercând să nu-i mai am în fața ochilor chipul, am pășit în cameră. Am văzut numeroase cravate aliniate pe foiță de hârtie într-o cutie din valiză. La fund, sub cămăși, un triunghi dur. Revolverul în toc. Apoi două sticle.

În spate îi simțeam, descărnată, respirația.

În baie, obiectele erau toate aliniate meticulos pe marginea chiuvetei, periuța și pasta de dinți, un burete, apă de colonie, un săpun încă ambalat, două perii.

Am mirosit apa de colonie, am luat o țigară din pachetul abandonat pe masă.

Mă simțeam meschin și stupid, dar și cuprins de bucuria irațională dementă a disprețului și răzbunării. N-am avut curaj totuși să desfac pachetul cu hainele noi. Lângă valiză i-am văzut actele, am citit datele: treizeci și nouă de ani. Și numele: Fausto G.

Am rămas o clipă nemișcat, ezitând între ideea de a-mi impune să-i contemplu încă o dată bărbătește chipul și iluzia de a-i șterge instantaneu și pentru totdeauna orice amintire.

Am renunțat. În mod laș.

Întors în camera mea m-am așezat pe marginea patului, cu țigara insipidă și dulce în podul palmei.

O lumină metalică prindea să deseneze slab contururile jaluzelelor. Dublul fluierat al unui tren s-a mistuit fără ecou în tăcere.

N-am să rezist până la sfârșit, m-am gândit, dar dintr-un colț foarte îndepărtat al conștiinței mele rămase în stare de veghe.

M-am întins din nou cu ochii închiși pe perna caldă încă.

IV

Cu vârful bastonului atinse manșetele pantalonilor, întâi pe una, apoi pe cealaltă, parcurgând lent totul de jur-împrejur până la bombeul pantofului.

„Cad bine? Nu sunt scurți?”

„Perfecți” am răspuns.

Se roti în juru-i, în valul de soare dinspre fereastră inul era de un alb excesiv.

Cu cravata închisă la culoare, cu ochelarii, cu mâna rigidă pe stomac, mi s-a părut ireal, o imagine fotografică în negativ schițată în afara lucrurilor lumii acesteia ca să le ironizeze, să le facă banale îndepărtate.

Își mai scutură umerii, pipăi tivurile mânecilor de sub care ieșeau manșetele cămășii albastre.

„Sigur nu par un vânzător de înghețată? Un infirmier?” începeni el în poziția de drepți, mulțumit.

„Vă stă foarte bine. Absolut”.

Se strâmbă.

„Da. Dar un costum de in trebuie să fie puțin șifonat. Asta-i regula”.

Se duse la pat, se așeză cu grijă pe el, agitându-și energic șoldurile, destinzându-și și retrăgându-și genunchii într-o pedalare rapidă.

„Și acum?” făcu ridicându-se în picioare.

„Foarte bine”.

„Altceva nu știi să spui”, protestă el neîncrezător.

„Dar vă stă bine. Cum ar trebui să mă exprim?”

„Hai să mergem”, se hotărî el. „O să fii și tu mulțumit: fără uniforma aia anostă de toate zilele. Hai, hai. Să fugim de-aici”.

„Da, domnule”.

Era doar aparent calm și vesel, contracțiile neașteptate ale buzelor, amabilitatea voită a glasului trădau neliniștea.

„Un pahar. O cafea. Și suntem gata de orice”, râse el în timp ce așteptam liftul.

Un sfert de ceas mai târziu urcam pe o stradă îngustă paralelă cu portul, printre baruri mici cu aspect igrasios și întunecos, spelunci și bodegi, mici restaurante ce răspândeau izuri de ulei ars. Pe caldarâm, resturi de frunze îngălbenite și hârtii rămase de la piața de dimineață, iar sus o fâșie de cer ce se întindea oblic printre profilurile acoperișurilor. Câte un aparat de radio expedia voci și muzici prin golurile înnegrite ale ferestrelor. O bătrână cu un ciorchine de aparate fotografice dădu să se desprindă de sub un portal, ne examină cu prudență și în cele din urmă preferă să rămână la adăpost, ghemuită și răsucită ca o rădăcină.

„Nimic?”

„Încă nu. Doar două. Oribile”, am răspuns.

„E poate o oră proastă. Lumea mănâncă. N-om fi venit prea devreme?” se îndoi el.

Nu mi s-a părut o adevărată întrebare, am rămas tăcut.

Se opri brusc.

„Ascultă. Nu-mi place-așa. Ce rost are?” articulă el. „Găsește-mi o cafenea. Te aștept. Dai tu o raită. Apoi te-ntorci să mă iei. Corect?”

„Poate e cel mai bine”.

L-am lăsat la tejgheaua unui bar. Era transpirat, parcă stors de putere în spatele țigării.

„Nicio discuție despre bani. Și spune adevărul”, mă îndemnă el cu glasul stins.

Am parcurs toată strada, din ce în ce mai repede din pricina iritării pe care-o simțeam în corp. Dinspre ulicioarele abrupte care se precipitau posomorâte în dreapta mea către port se iveau dungile unei mări decolorate și aflate la mare depărtare.

Dintre atâtea altele, am ales o cafenea care împroșca valuri puternice de muzică, trei, patru fete mă cântăriră din ochi de îndată ce-am pășit

înăuntru. Niciuna nu mi s-a părut potrivită. Am așteptat să ia una din ele inițiativa.

Pe neașteptate iritarea mi-a dispărut, m-am simțit concentrat și decis. Era limpede voința de a nu da greș.

„Repet: a coborât anume. O cheamă Mirka. Nume obișnuite. S-a dus s-o caute o prietenă de-a ei și ea a venit jos ca să o văd. Acum așteaptă. O ușă pe strada asta, nu știu dacă sunt douăzeci de metri".

„Cea de ieri? Sigur?"

„Da, vă spun că da", am mințit eu.

„Bine, bine. Să mergem" suspină el foarte obosit.

Nu mai scoase nicio vorbă până când am început să urcăm cele două etaje ale unei scări prea înguste. Voci înăbușite se rostogoleau dincolo de ziduri.

„A trebuit să-i promit atâta", și-am pronunțat cifra.

M-a oprit cu un gest iritat.

„Aici. E singura ușă", m-am oprit eu.

„Un moment", se agită el cuprins de neliniște și scoase la iveală din buzunar o mănușă tricotată albă pe care și-o puse repede în mâna stângă, netezind cu nervozitate fiecare deget.

„Sunt în ordine? Zi".

„Sigur. Sigur că da".

„Nu-i adevărat. Prea cald", se împotrivi el epuizat. „Blestemată batistă: de ce nu vrea să iasă? Sună. Ce-aștepți? Sună".

Își dădea osteneală să-și șteargă sudoarea.

Femeia deschise, privindu-ne cu ochi critici. Mirosul ei ne-a inundat apăsător.

„Tu rămâi aici!" zise ea indicându-mi bucătăria. Apoi, ridicând glasul: „Barbara, unde ești, Barbara?, vino să-i ții de urât domnului ăstuia frumușel". Ne-am așezat la o masă, în fața aragazului bine lustruit. Raze de soare cădeau pe obiectele de metal din bucătărie. Am auzit un

zgomot surd de dincolo: cu siguranță el, se lovise de vreo mobilă.

Din balcon spiona un ochi, apoi botișorul unei fetițe cu torsul gol.

Veni în față, bănuitoare, cu mânuțele grijuliu strânse la spate.

„Nu mi-ai adus înghețata”, zise ea.

„Nu știam că te găsesc aici”, am râs. „Ți-o aduc altă dată. Mâine”.

„Toți zic așa, da’ dacă nu-mi cumpără mama înghețata nu mai mănânc niciodată”, protestă ea îmbufnată.

Își legănă cu gravitate picioarele, apoi se hotărî să treacă la confidențe și veni până la masă, sprijinindu-și de ea doar bărbia și vârful degetelor. Mirosea a talc borat.

„În septembrie o să văd șopârlele. Știi?”

„Zău?”

„Zău. Nu spun minciuni”. Continuă: „În septembrie plecăm, la mare, dar o mare departe nu asta de-aici, care e murdară. Mergem într-un loc cu zidurile pline de șopârle”.

„Bravo. Și ce faci cu șopârlele?”

„Nimic”, râse ea: „Nu se lasă prinse”.

„Uneori da. Prinzi una, o legi cu o sforicică și-o duci la plimbare”.

„Ești un prost”, se înfurie ea. „Șopârlele nu se lasă legate. Nu sunt câini”.

„Da. Adevărat”.

„Să nu-i spui lu’ mama că te-am făcut prost. Sigur nu-i spui?”

„Nu”.

„Juri pe inimă?”

„Jur”.

Ca semn de prietenie spontană și recompensă, începu să-și rotească ochii și să-și legene capul.

„Dacă-mi dai cincizeci de lire te las să-mi vezi coaja”, reîncepu ea ridicând un genunchi pansat cu leucoplast.

„Nu trebuie să-l scoți până nu se vindecă”, am decretat eu.

„Azi în curte l-am scos de două ori. Pe zece lire. Dar a doua oară un copil s-a uitat și a fugit fără să-mi dea banii. Nu mă mai joc cu el”.

Am aprins o țigară și numaidecât, agitându-se, alergă prin bucătărie până când găsi o scrumieră minusculă.

„Mama mă ceartă rău dacă vede dezordine”, explică ea rezemându-se iar cu bărbia de masă „și știi ce zice? Că toți bărbații sunt niște ticăloși”.

„Ah. Înțeleg”.

„Mereu zice așa. Toți niște ticăloși. Și mai zice: tu ești Barbara, dar când ai să fii mare n-o să ai barbă. Ce mai râdem!”

„Barbara e un nume frumos”.

„Mie-mi place mai mult Maria. Știi? După ce-o să mor o să mă fac Maica Domnului. Dar Maica Domnului adevărată, nu o statuie”.

Începu să se scarpine delicat pe burtă cu vârful unui deget.

„M-a înțepat un țânțar astă-noapte. Aici. Vezi?” făcu ea aplecându-se.

„Nu”.

„Dar m-a-nțepat. Când mă-nțeapă țânțarii, mama îmi dă cu cremă. E rece, îți dă fiori”.

„Să nu te scarpini”.

„Ba mă scarpin”, îmi scoase ea limba.

„Dacă faci așa nu mai ajungi Maica Domnului” am spus.

„Ba da, o s-ajung”, se împotrivi ea izbind dintr-un picior „după ce o să mor. Tu când mori?”

„Nu știu”, am râs eu.

„Nu ai barbă. Nu ești destul de bătrân ca să mori”, cugetă ea.

Am întins mâna ca să o mângâi, dar ea sări iute în dreapta.

„O să fac multe minuni”, strigă. „Stai s-ajung eu Maica Domnului, să vezi ce minuni o să fac”.

„Bravo”.

„O sută de milioane de minuni. O să fiu acoperită cu aur și-o să am o sută de sfinți în jurul meu”, continua ea reîncepând să-și dea ochii peste cap și să și-i rotească.

„Sigur”, am zis.

„Pe toți bărbații ticăloși o să-i trimit în iad”, conchise ea mulțumită.

„Și pe mine?”

„Nu știu”, răspunse ea încrețindu-și nasul. „Deocamdată nu mi-ai adus înghețata”.

M-am ridicat în picioare și numaidecât ea se retrase până la ușa balconului.

„Pleci?”

„Nu încă.”

Făcu doi pași ca să prindă vreun zgomot de dincolo.

„Ușa e-nchisă cu cheia ușa e-nchisă cu cheia”, lălăi fetița râzând.

„Da”.

„Mama închide totdeauna cu cheia dacă e un domn. Tu ai venit cu un domn?”

„Da”.

„Atunci trebuie să aștepți să iasă mama. Dacă vrei, strig. Vine imediat dacă strig”.

„Nu”, m-am așezat eu la loc. „Să stăm aici cuminți”.

Reveni lângă masă, într-o dâră de soare care-i lumină tăieturile codițelor aproape blonde.

„La grădiniță te duci?”, mi-a trecut prin minte.

„Mă duc, dar mă îmbolnăvesc. De fiecare dată mă-mbolnăvesc cu febră”, răspunse ea contrariată. „Mama nu vrea să mă mai trimită. Zice că anul ăsta o să stau cu bunica. Și mie bunica aia nu-mi place. Știi?”

„Vai de mine”, am zis eu.

„Da. Chiar așa. E bătrână, se roagă se roagă și nu înțelege. Nu mi-a făcut niciodată niciun cadou. Și plânge mereu. Mama în schimb îmi cumpără multe păpuși. Știi câte? Ghici”.

„Nu știu. Să zicem zece”, am încercat eu.

„Cincisprezece”, țipă ea râzând. „Nimeni nu ghicește niciodată, nimeni. Cincisprezece. Chiar una foarte mare, mai mare decât mine. E o brunetă, neagră toată, dar asta nu-mi place și n-o număr. Cu aia neagră nu dorm niciodată”.

Am auzit zgomote de apă, ecoul câtorva cuvinte, femeia apăru suspinând.

„Du-te pe balcon, Barbara”, zise ea.

„Ba nu, ba nu”, se opuse fetița.

„Vrei și tu o cafea?” propuse femeia fără să mă privească și se și apucă să umble la aragaz. „Ce zici, e un pic cam prea nervos prietenul ăla al tău. Cu tine stă de vorbă?”

„E doar ciudat”, am răspuns eu.

„Ciudat, evident, un biet suflet și el”, făcu ea închizând cafetiera. Avea mâini mari și unghii palide nedate cu ojă: „Dar un domn. Cum necum, dar domn. Și foarte avut: adică bogat. Barbara, du-te pe balcon”.

„Nu”, răspunse fetița cu un aer ursuz. „Stau aici, stau aici. Da, da”.

„Du-te sau îl chem pe bau-bau”, bombăni femeia.

Avea spatele puternic, brațele îi ieșeau rumene și pline din capot. Fetița se retrăsese încet, încet până la pragul balconului.

„Nu mai cred în bau-bau. Și nici în Vrăjitoare. Nu mai cred, nu și nu”, țipă ea și rămase apoi cu gura căscată.

„Și tu nu stai un pic cu mine, domnișorule?” zâmbi femeia întorcându-se, cu privirea ei neagră mereu scormonitoare. „Zece minute, ce zici? Sau ți-e rușine de prietenul tău”.

„Azi nu”, m-am fâstâcit eu.

„Cum vrei. Dar greșești, ești cam meschin. Dar nu-i felul meu să insist”, râse ea ca într-o doară. „Poftim cafeaua. Cu scula asta iese doar o cești cuță și jumătate. Ți-ajunge jumătate?”

„Mi-ajunge, mulțumesc”.

„Lui i-o duc dincolo. Bine, dacă nu stai, atunci plecați repede. Și tu, Barbara, vai și-amar dacă te miști și strigi ca-nainte, astă-seară gata cu televizorul”.

Se întoarse din ușă coborând glasul: „Da’ nu e invalid de război, nu? Prea tânăr. Ce-i atunci? Ei, ce să-i faci, lumea asta nenorocită. De ce nu se-nsoară? Îmi închipui că are o pensie frumoasă”.

Înainte de a mă ridica, am schițat un salut cu mâna, dar fetița trânti geamul și din balcon mă privi fără să răspundă, bosumflată.

•

Am umblat mult timp, el fără să-i pese de căldură, cu fruntea sus, cu bastonul de bambus nu întins în față, ci la subsuoară.

Nu-mi venea să vorbesc, din când în când mă amuzau reacțiile oamenilor dispuși să ne facă loc pe trotuar, să se lipească de ziduri. Am dat ocol unei piețe dreptunghiulare foarte întinse, cu mici spații verzi în mijloc, mă simțeam transportat, până și zgomotele traficului își luau zborul fără să mă apese.

Mi-am adus aminte ca prin ceață de revolverul din valiză: numai să nu se împuște tocmai într-una din zilele astea, dracu’ știe ce-i umblă prin cap.

„De ce nu vă căsătoriți?” l-am întrebat după ce ne-am așezat cu două înghețate în față.

„Ce?” se supără el rece, dar imediat calm și vigilent. „Ce te-a apucat? Ai căzut în cap?”

„Ziceam și eu așa: ar fi logic”.

„Logic”, zâmbi el disprețuitor și arătându-și dinții, „tâmpenii. Să mă căsătoresc. Parcă ești verișoara mea”.

„Nu-nțeleg de ce”.

„Dragostea nu-i un terci. Însoară-te și-o să-ți fie bine. Mai bine să te însori decât să te omori”, continua el în derâdere. „Ești leit vară-mea: se hrănește cu proverbe. Dar ea are șaptezeci de ani. Ție nu ți-e rușine?”

Își introdusese cupa cu înghețată între degetele abia curbate ale mâinii stângi, acum fără mănușa albă croșetată. Sfârși de amestecat cu linguriță.

„Tocmai mie trebuia să-mi pice pe cap un băiat conformist și răsuflat ca tine”.

„Nu sunt răsuflat. Gândesc. Sau cel puțin asta cred. Tot ce…” am vrut să-i răspund.

„Gândești ergo îmi faci greață. Ar fi mai bine dacă ți-ar lipsi o doagă”, râse el sec. „Aș fi preferat un analfabet de rând sau măcar un tip extravagant. Da’ nu: m-am potcovit cu un deștept care nici n-apucă să deschidă gura și dă drumul la o sută de gugumănii”.

Am preferat să tac și să-nghit. La o masă nu prea depărtată doi băieți își ridicară capetele peste paiele din sucurile lor și deveniră atenți.

„Și totuși lumea e plină de fete cumsecade”, am reluat eu.

„Da? Ia-ți-le tu și spală-te pe cap cu ele”, mi-o reteză el fără să scadă glasul.

„Nu e nevoie să dați anunțuri prin ziare ca s-o găsiți pe cea potrivită”, n-am vrut eu să mă las.

Țigara i se rotea nervoasă și stinsă între arătător și policar.

„Vorbești așa pentru că m-ai văzut îndobitocit”, zise el apoi căutându-și cuvintele. „Gândește cum vrei. Ești perfect liber. Dacă ții, am să-ți spun că tipele alea mi-au făcut mereu impresia asta. Era mai bine la bordeluri. Dar tu habar nu ai. Ce mai țară, și asta a noastră. E de tot râsul. Și când nimic nu funcționează, ce le dă prin cap? Să închidă stabilimentele. Singura instituție rentabilă”.

Cei doi băieți de la masa cealaltă se sprijiniseră pieziș ca să ne privească. Râseră.

„Știi oare de ce încă nu m-am omorât?” întrebă el.

„Nu, domnule”.

„Fiindcă dac-aș crăpa n-aș mai supăra pe nimeni!” țipă el. Dar imediat: „A fost o porcărie înghețata asta. Când pleci din Torino, s-a zis cu

dulciurile. Nici măcar un chou à la crème ca lumea. Scrie asta în jurnalul tău".

„Dumneavoastră n-o să muriți niciodată, domnule", am spus eu.

„Cum?"

„Știu că pare stupid. Dar așa gândesc eu. Nu știu să mă exprim mai clar. Mi se pare că dumneavoastră n-aveți să muriți niciodată", m-am fâstâcit.

„Strașnic compliment. Frumoasă urare", râse el deconcertat. „Nu cumva porți ghinion, Ciccio?"

„Am văzut revolverul", am zis eu în șoaptă.

Tresări.

„Da, domnule. Astă-noapte. Dumneavoastră dormeați. M-am uitat prin valiza dumneavoastră și am văzut revolverul".

Dădu din cap, întinzându-și fața.

„Laș nenorocit", murmură el.

„Regret că mi-am băgat nasul, dar am făcut bine", nu m-am resemnat eu.

„Porc trădător. Canalie", continuă el stăpânindu-și anxietatea. Mâna dreaptă apucase tivul de la fața de masă și-l frământa ghemotocindu-l.

„Puteți să-mi spuneți tot ce vreți", m-am apărat eu căutând să-mi înving tremurul din glas. „Dar nu regret că am făcut-o. Totuși oarecum sunt și eu responsabil".

„Tu nu ai nicio răspundere. Niciun drept. Nimic!" zbieră el glacial. Las' că mi te aranjez eu. Îți frec eu ridichea". „Veți face cum veți socoti mai bine", am mai făcut un efort. „Nu sunt însă ordonanța dumneavoastră. Și nici paratrăsnetul dumneavoastră. Nu pot să rabd chiar orice". Se destinse într-un zâmbet subțire.

„Ba o să rabzi", zise el scandând silabele. „Să vezi tu cum o să mai rabzi. Am să mă gândesc eu cum să te ard. Poți să scapi într-un singur fel. Știi cum? S-o ștergi. Să pedalezi". „Nu-mi stă în fire".

„Ba-ți stă. Idiotule. Hai: cară-te. Șterge-o. Pedalează. Dovedește că ai curaj. Jur că n-o să-

ncep să urlu. N-o s-alerg după tine. Domnișoară”.

Agită bastonul, cei doi băieți ne fixau acuma cu atenție, ezitând între un zâmbet amuzat și o mină compătimitoare. Bastonul căzu pe masă.

„Valea. Ce mai aștepți. Mișcă-te. Te crezi indispensabil? Ești mai inutil ca o buturugă. Du-te”.

„N-o să fac o asemenea porcărie”.

„Nu e porcărie. Ar fi o dovadă de curaj. Ceva de care n-ai auzit niciodată. Doar da-domnule e de tine. Și să scotocești pe ascuns, ca servitoarele hoațe. Ei: te cari sau nu?”

„Nu”.

„Știu ce gândești: că o să te cari atunci când o să-ți vină ție bine. Asta gândești tu”.

„Cum doriți, domnule”.

„Vai de tine de imbecil amărât. Îmi dai de gândit când mă uit la tine. Fii atent atunci. S-ar putea întâmpla s-o șterg eu primul. Ca să te oblig să alergi după mine cu limba scoasă”.

N-am mai zis nimic, sfâșiat între teama de a fi împins lucrurile prea departe și satisfacția incomodă că reușisem în cele din urmă să nu tac. El continua să-și agite bastonul, cu respirația obosită.

Cei doi băieți se ridicaseră. Înainte de-a se îndepărta, mai zăboviră atâta cât să arunce o privire lungă. Am răspuns cu un gest insolent din mână, spre a-i convinge să-și vadă de drum. I-am auzit râzând, departe.

„Va trebui să ne întoarcem la hotel. Pentru valize”, m-am hotărât eu puțin după aceea.

Se ridică pe loc, am reparcurs strada cu pași iuți, incapabili să mai scoatem vreo vorbă.

Eram foarte obosit, cu capul încins și greu, dar am izbutit să nu încetinesc ritmul. Brațul lui vârât sub al meu se străduia să mă târască iarăși în starea normală deznădăjduită de milă, dar am reușit să-mi abat gândurile, să rezist, rușinându-mă totuși de

motivele confuze ale unei rezistențe atât de absurde.

La o intersecție foarte aglomerată ne-am împiedicat unul de altul, dar nu mi-a aruncat nicio sudalmă și nicio dojană. N-am îndrăznit să-mi cer scuze.

Orașul era plin de zgomote, care se amplificau într-un tunet lung obositor, aerul de după-amiază târzie se scurgea tot mai dens mai fierbinte în ciuda accelerării electrice a serii iminente care vibra în pașii, în gesturile fiecăruia. Într-o zonă cu arcade m-am pomenit că privesc cu aviditate câteva mari afișe colorate ale unui film, o formă cețoasă de femeie cu ochii măriți și cu diademă pe fundalul de lumină gălbuie unduitoare al unei pagode.

El fluiera, cu buzele strânse, cu bărbia proiectată înainte, apoi încetă și fu scuturat de un râs tăcut, pe care și-l înăbuși.

Peste zidurile și densitatea surdă ale orașului își făcu loc șuierul unei sirene în port.

•

La barul hotelului se cățără pe un taburet înalt și începu să bată furios cu stânga în tejghea, mut de indignare când constată absența barmanilor. Printr-un geam îndepărtat cădea ultimul soare, i se reflectă scăpărând în ochelari până la frunte, până la păr.

„Evacuarea”, îmi zise de îndată ce reuși să se aplece asupra paharului de whisky. „Eu rămân aici. Până la ora trenului. Tu du-te unde vrei”.

Îi tremura mâna. Bău prima sorbitură cu o lăcomie prost mascată. Cutele costumului de in se înșirau de-a lungul spinării.

M-am afundat într-un fotoliu din sala de alături, străin acum de orice imagine.

V

… poate numai modestia mea a fost de vină. Stupidă și inutilă încercare de a ne amăgi singuri: trebuie deci să dau neapărat vina pe modestia, adică pe mediocritatea mea… Altminteri l-aș fi înțeles, până și cuvintele lui cele mai absurde ostile crude ar fi reușit să zdruncine ceva în mine, adevărata înțelegere sau adevărata revoltă. Nu mila, fiindcă mila singură vine și se duce și nu e de folos, ci un mod diferit de a concepe lumea, viața, de a vedea și a percepe viața în sensurile ei cele mai tainice, și de a râde de viața asta, de a râde în ea cu ea de binele și de răul ei, așa cum știe el să facă fie și cu atâta cruzime… Poate sunt doar un biet ins mizerabil care-i dă înainte cu micul capital prezumțios al rațiunii sale și nu se bucură nici măcar de elanurile, frumoase ori perfide, ale tinereții…

Așa gândeam, trenul se năpustea în noapte, el ațipit în colțul său, cu capul înclinat și vibrând de scuturăturile banchetei, cu mâna dreaptă în poală. Băuse prea mult, până la ora plecării, și luase niște pastile de îndată ce se urcase în tren.

Fluierături violente în partea din față a garniturii sfâșiau liniștea neagră a nopții.

L-am privit cu nesfârșită îndoială, admirându-l din cap până-n picioare pentru cicatricele și ciupiturile de pe față, nodul impecabil de la cravată, încheietura fină a mâinii drepte, robustețea agilă a genunchilor picior peste picior. Până și mișcarea trenului îi sporea intensitatea grației legănându-i-o cu o lâncezeală austeră și am descoperit cum anume această grație îi alcătuia un acoperământ perfect pentru furia deznădăjduită care zăcea în el.

L-am invidiat, confuz, pentru ceea ce izbutise să facă din el însuși.

Apoi, unele vorbe răutăcioase, unele atitudini ale lui disprețuitoare mi-au revenit dintr-odată în amintire și le-am înțeles în cele din urmă așa cum erau, poveri atât de comice, atât de tainic pline de rezonanțe diverse, de tot hazul, cu buzele strânse, doar pentru a-i stăvili tresărirea râsetului presant din piept.

Cine știe cum îi e viața de toate zilele, în casa aceea, cu verișoara motanul coridorul whisky-ul din dulap, m-am mai gândit eu. Dar nicio supoziție nu mi s-a părut cu adevărat posibilă. N-am izbutit să mi-l imaginez, să-l văd, pe vreuna din străzile sau piețele sau galeriile torineze. Poate și pentru el călătoria aceea însemna evadarea momentană dintr-un limb infernal de obișnuințe blocate una într-alta.

Mi s-a părut minunat de frumos să nu știu.

Am ieșit pe culoar, geamul întunecos m-a răsfrânt sub forma unei siluete cu contururi incerte. Rezemându-mă de geam m-am străduit să străpung noaptea cu privirea, un gol negru care dintr-odată s-a despicat pentru câteva fracțiuni de secundă în ziduri întunecate stâlpi tăblițe solitare secționate de lumini vii, pentru ca imediat apoi să închidă la loc.

În reflexia geamului, cu fruntea lipită de el, mi-am văzut pleoapa, strălucitor întunecoasă, granulația pielii dilatate, umiditatea ochiului reapărând prompt după fiecare clipit de gene.

Și mi l-am rememorat în patul de la hotel, fără ochelari, cu pata violacee uscată haotică a feței pe pernă.

Mâncasem, mă lăsasem convins să nu mă îmbrac iar în uniformă, costumul nou continua să mă consoleze, și acum surpriza râsetului tainic dinainte mă făcea să mă simt bine.

M-am gândit să-i spun ceva plăcut, mai târziu sau a doua zi la Roma. Poate că o amabilitate deosebită ne-ar fi fost de ajutor fie lui, fie mie însumi. Nu mi-au venit în minte niciun gest sau

frază anume, dar acea hotărâre neprecizată a fost de ajuns ca să mă bucure.

Amabilitatea, da, sau și ceva spiritual, iată ce trebuia să am în vedere în beneficiul călătoriei noastre.

În tren erau puțini călători, cel mult doi, trei în fiecare compartiment, și aproape toți ațipiți. O singură femeie, în fund, bătrână și cu o carte deschisă. Mirosul de praf învechit, mânere și alte obiecte metalice recent lustruite nu era neplăcut. Mai aveam încă două opriri până la Roma, urma să coborâm din tren dis-de-dimineață.

Am evitat să mă uit la ceas, mulțumit că mă simțeam suspendat și ocrotit în cochilia acelei călătorii, în ideea orașului la care urma să ajungem, în acea tăcere care te elibera de orice obligație. Mi-am făgăduit din nou să scriu cel puțin două ilustrate acasă, de la Roma.

Revenind, l-am privit iar, nemișcat în colțul lui, cu mâna dreaptă strânsă peste mănușa stângă, cu bărbia ce răspundea cu obediență legănării trenului. Totul mi s-a părut la locul potrivit, expresie a unei ordini superioare.

•

Se trezi la o hurducătură mai bruscă, mâna pornind imediat în căutarea țigărilor.

„Ehei, Ciccio. Mai trăiești?” căscă el.

„N-ați dormit mult”.

„M-am înșelat: vitamine, nu somnifer, accidente. Se vede că am băut prea mult”.

„Și încă cum”, am râs.

Râse și el, înghițind în sec ca să-și elimine din gură amărăciunea somnului.

„Și tu… Ai dormit?”

„Nu. Dar mă simt bine. Am și mâncat. E lume puțină, suntem liniștiți”.

„Ba chiar prea liniștiți”, consimți el.

„Ne oprim mult la Roma? Sau și dus aproape două zile”, am întrebat.

Suspină: „Hm. Am un văr preot. Îmi scrie mereu. Ar trebui să-i dau veşti despre mine. Am trecut de Pisa?”

„Încă nu”.

Se mai strâmbă o dată ca să-şi curețe limba şi cerul gurii.

„O caramea. Asta mi-aş dori. În lipsa ei”, făcu el extrăgând sticluța din buzunar. Apoi, dar amabil: „Ia întâi tu o-nghițitură”.

„Mulțumesc”.

Linii drepte de lumină intersectându-se întrerupeau densitatea întunericului, pesemne se apropia Pisa, un tren se încrucişă cu al nostru proiectându-mi din sens opus vârtejuri aprinse de culori.

„Aveam cândva o fată cu sânii enormi. Adevărați dovleci”. Bombăni supărat parcă: „Când dormea, se întorcea în somn şi-mi aplica regulat câte o scatoalcă de mă făcea knock-out cu un marafet de-al ei. Îți dai seama ce viață?”

Am început să râdem. Mai bău nițel, îmi întinse sticluța, când i-am înapoiat-o n-a mai vârât-o în buzunar.

„Dar un colonel al meu? Sunt vorbele lui, jur: în război, Africa sau Rusia nu-mi amintesc, tânăr locotenent plin de datorii la poker, se oferea întotdeauna voluntar pentru misiunile cele mai nebunești. La orice misiune se dădea câte un premiu. Bani: bani peşin, în mână, dacă se întorcea viu. Murea de frică, dar şi mai greu i-ar fi fost fără poker. Şi uite-aşa a mai ciugulit încă două medalii de argint şi o înaintare în grad”.

Trenul îşi reducea viteza apropiindu-se de Pisa. Noaptea se sparse în solzi de lumină care în cele din urmă prinseră să alerge de-o parte şi de alta din ce în ce mai compacți şi mai ordonați. În negura unei văi o masă amplă de fum roşcat de la o topitorie sau o fabrică de ciment dădea la iveală coaste severe de dealuri.

„Da. Viața așa ar trebui să ne fie”, ofta el lăsându-se pe spate fără nicio tragere de inimă, cu buzele tremurând.

•

Domnul care se urcă de la Pisa avea o valiză nouă. Era înalt și bătrân, cu părul alb. Șezu și afișă un surâs bine educat înainte de a începe să răsfoiască ziarul.

„Avem musafiri, Ciccio”, zise el.

Domnul ridică ochii, schiță un zâmbet și mai accentuat peste ziar.

„Am văzut compartimentul aproape gol”, făcu el cu blândețe. Dar dacă deranjez cumva…”

„Doamne ferește”, râse el „simțiți-vă cât mai bine. Beți un păhăruț cu noi?”

„Poftim?” șopti celălalt.

El îi întinse sticluța.

„Repet: dacă beți un păhăruț cu noi. Suntem au ba în Toscana?”, îi mai oferi el o dată pe același ton.

„Ah, da…” făcu bărbatul studiindu-ne rapid. „Ia te uită, sticluța dumneavoastră mi se pare cam golită. Mulțumesc. N-aș vrea…”

„Profitați, vă rog”, zise el fără a-i lăsa nicio speranță. „Rezerva e în valiză. Muniții de supt. Doar mărci de doisprezece ani”.

Bărbatul mulțumi încă o dată, luă sticluța, o ținu o clipă în mână, îmi făcu prudent cu ochiul în semn de complicitate, o restitui cu mulțumiri.

„Într-adevăr excelent”, adăugă.

El bău o dușcă.

„Bun. Un trișor”, judecă apoi.

„Cum, domnule?” am zis eu.

„Ne-am pricopsit cu un trișor. Da, da. Poate credeți că vă puteți bate joc de noi. Atenție, Ciccio”, râse el trist.

Bărbatul avu o minimă tresărire, dar nu răspunse. Își agită din nou ziarul.

„Nu-l lăsa să-ți scape, Ciccio. Dacă nu, sub pretext că suntem beți, domnul trișor își ia

tălpășița”.

„Bine, domnule”.

Bărbatul își îndoi la loc ziarul, nehotărât, cu o mină mâhnită, apoi încercă să-și atingă tâmpla cu un deget, căutându-mi interogativ privirea.

Am negat din cap.

A trebuit să accept din nou sticluța și să mai trag o dușcă.

Domnul nici nu apucase să se ridice, că dreapta lui îl reținu cu putere și-l obligă să stea locului.

„Dar vă rog. Stimate domn”, râse el „doar nu-i refuzați un pic de conversație căzăturii aici de față. Tu, Ciccio, stai la ușă. Curaj”.

Am tras ușa de sticlă a compartimentului și m-am rezemat de ea. Eram doar puțin amețit, dar cu nu știu ce mâncărime în tot corpul, de râset vorbe gesticulații.

Omul de pe banchetă era gata să se resemneze. Fața lui de unt topit se concentra.

„Ați fost pe front?” fu întrebarea.

„Sigur. Etiopia și apoi…”

„Eu nu. Eu, doar pacea”, râse el ridicându-și sec stânga înmănușată la înălțimea chipului. Un pârâiaș de sudoare îi îmbrobona buza.

„Scuzați-mă”, începu bărbatul „am cel mai mare respect pentru condiția dumneavoastră. N-aș vrea cumva…”

„Condiția mea? Care condiție? Am eu vreo condiție, Ciccio?” fu el întrerupt.

„Vreau să zic: înțeleg. Credeți-mă. Sunt destul de bătrân ca să fi văzut lumea și să înțeleg că…

„Un italian destul de bătrân cine știe ce porc a fost pe sub mână. Corect. Așa, dintr-un jet. Hopa”, râse el.

Și brusc râsul îi îngheță pe buze, crispându-i-le într-o grimasă jalnică.

Bărbatul încercă iar să găsească un ajutor privindu-mă, am ridicat din umeri, am avut un rictus răutăcios. Fiecare gest îmi scăpa spontan,

rămânând eu însumi uluit de atâta promptitudine și aroganță. Mirosul de whisky îmi pișcă nările.

„Auziți, domnule”, reluă celălalt „nu vă cunosc și regret. Dacă-mi dați voie…”

„Nicio voie”.

„Voiam doar să mă prezint”, reacționă cu blândețe bărbatul.

„Ei bine, n-am chef să vă aflu numele inutil. Nu cumva să-l pronunțați. Fiți anonim. E mai bine pentru dumneavoastră!” strigă el.

Bărbatul își recuperă cu greu o nălucă de zâmbet, încercând să schimbe vorba: „Foarte bine. În definitiv, să zicem așa: mă aflu într-o veritabilă aventură nocturnă. Un pic de neprevăzut nu strică”.

„Ciccio, domnul pretinde neprevăzutul”, făcu el. Și brusc: „Dumneavoastră, domnule anonim, îl cunoașteți pe Ciccio? Cunoscut ca spaimă a celor două mări”.

Se apropiase de el până-i ajunsese la câțiva centimetri de fața palidă. Celălalt își îndreptă spinarea ca să se îndepărteze cât de cât.

„Sunt beat, excelență”.

„Păi e bine. Foarte bine”, își luă domnul inima în dinți. „Când și când prinde bine. Descarcă. Zic mereu…”

„Dumneavoastră nimic. Nu ziceți. Nu puteți zice”.

Bărbatul se lăsă pe spătar, încercând trudnic să-și recupereze un minim spațiu de libertate. Era transpirat, pleoapele ridate îi tremurau în lipsa controlului normal.

„Zic eu ceva. Știți ce?” amenință el. „Că trăim într-o scârnăvie de țară”.

„Dacă-i așa, într-o scârnăvie de lume” râse strident bărbatul într-un acces de ușurare.

„De acord. Dar în primul rând scârnăvie de țară. Unde scârnăvia noastră de rasă e mai tolomacă decât în alte părți” izbucni el.

„Acum înțeleg”, încuviință domnul. „Dumneavoastră nu sunteți italian și atunci…”

„Eu nu. Exact. Sunt doar torinez”, conchise el, obosit.

Bărbia îi sălta haotic. Își agită lent dreapta înainte de-a izbuti să scoată alte cuvinte. Se chirci în colțul său.

„Ridicați cât mai sus mândrele drapele, ca să nu se îngăleze de putoarea mâinilor voastre”, exală el anevoie.

Păru total anihilat.

Bărbatul începu să se ridice precaut, își luă tăcut valiza și jurnalul ieșind apoi pe culoar, cu mersul dintr-odată îngreuiat.

Îmi întinse sticla goală, făcu semn spre valiză. M-am urcat pe banchetă, scotocind la întâmplare până când am scos alt whisky.

„Du-te, Ciccio”, tuși el, cu degetele nesigure încleștate pe dopul metalic. „Du-te să mai schimbi o vorbă ca lumea în altă parte. Nu mai există fete în trenurile astea blestemate? Pentru tine, vreau să zic. Cât despre mine, trebuie acum să dorm”.

„Ne-am distrat bine”, am zis.

„Eh?” își ridică el fața o clipă, cu zâmbetul lui dezorientat. „Da”.

„S-a cărat a șters-o ca un iepure”. Am mai făcut o încercare: „Ca și controlorul de ieri. Și ăsta: cine știe ce-o să născocească despre călătorie”.

Făcu un gest vag, măturând aerul.

„Desfă-o tu”, înmânându-mi sticluța.

„N-ar fi mai bine să…”

„Te rog”, izbucni el brusc într-o lamentație „desfă-o. Și gata. Fără predici”.

Am deșurubat, i-am înapoiat sticla, o ținu cu mâna pe piept.

„Mai ești aici? Du-te. Du-te. Trebuie să-ncerc să dorm. Atât. Tu: șterge-o. Te rog”.

M-am întors pe culoar, în bezna dimprejur se deschideau fisuri și pete ale unei prime lumini firave.

Orice forță malignă îmi părăsise corpul, dispărând, o pace insipidă îmi înmuia mușchii și gândurile. În scurt timp câmpia avea să se lărgească în unduiri feminine. Poate aveam să văd cai și boi cu coarne lungi slobozi pe întinsul câmpiilor. Și căpițe de paie pe înălțimi cu povârnișurile blânde.

Cele două silabe ale cuvântului Roma mi se rostogoliră pe cerul gurii ca o îmbucătură prețioasă, de o mare bogăție.

N-am mai avut curaj să mă întorc, să-l spionez acolo, înăuntru.

VI

Furtuna încă mai prăvălea scurte revărsări de apă, dar fulgerele și tunetele se tot îndepărtau. De la fereastra hotelului am văzut un gardian dintr-o parcare traversând în fugă, încovoiat în mantaua lui improvizată de celofan. Se vârî sub un portal, de unde se iveau și alte picioare și încălțări ale celor înghesuiți la adăpost. Din când în când se apleca în afară, iscodind și râzând, câte un cap de fată. Zidurile galbene lăsau la vedere pete întinse de ploaie, caldarâmul și un șir asimetric de acoperișuri erau străbătute ici, colo de frisoane de argint șerpuitor, băltoace vii de violet.

O umbrelă de mari dimensiuni se legănă încet pe o terasă, o ultimă învârtejire de vânt o dădu peste cap.

„Încă nu mi-ai citit horoscopul, maestre”, se plânse el din pat.

În lumina cenușie, camera denunța toată decrepitudinea perdelelor uzate, a decorațiilor de deasupra ușilor, acum spălăcite. Paturile erau de fier, inegale. Direcțiunea, după nu puține telefoane de protest, admisese un jalnic paravan, plasat între cele două paturi reducând și mai mult spațiul și lumina.

„Oscilații în domeniul comercial, prudență în achiziții și vânzări: oferiți celălalt obraz cuiva care vă insultă. Sănătate: echilibru psihofizic”, am citit.

„Dracu’ să-i ia”, mormăi el. „Mai departe: Capricornul.”

„Marile ambiții nu vi se potrivesc: cântăriți atent toate ideile care vă vin în minte. Sentimente: fiți calmi. Sănătate: nu vă obosiți muncind. De ce Capricornul, domnule?”

„Pentru vărul meu preotul”, își bătu el joc. „Mai plouă?”

„Aproape deloc”.

„Păcat. Furtunile romane: nu durează. Așteaptă-mă jos. Comandă un taxi. Să scap de grija asta cu văru-meu”, începu să se ridice din pat.

„N-ar fi mai bine dac-aș aștepta aici?”

„Nu nu. Cunosc păduchernița asta de-o veșnicie. Nu schimbă nimic niciodată. Nici măcar găurile din tapete. Du-te jos”.

Farfuria lui cu sandvișuri era încă aproape neatinsă, sticla de Saint-Emilion fusese în schimb golită.

Un grup de americance bătrâne se angaja pe palierul de la etajul al doilea. Aveau glugi de plastic și picioarele vârâte în alți săculeți transparenți. Râdeau despărțindu-se și readunându-se tot examinând niște flacoane mici, un șal colorat, două scoici pictate. Și portarul era bătrân. Foarte înalt, părea că se ține în niște cârje invizibile, cu degetul îl dăscălea pe ajutorul lui, un tinerel mustăcios și solid cu uniformă nouă.

Taxiul se lăsă așteptat.

Când coborî el, bătrânul portar îi ieși imediat în întâmpinare, cu brațele înfoiate ca niște aripi. Își strânseră mâinile pălăvrăgind cu zâmbete iuți ce le fluturau pe buze.

Apoi ieși ca să aspire aerul proaspăt spălat.

„Moșul ăsta spurcat”, făcu el mulțumit. „Cred că are pe puțin o sută de ani. Dacă-i cânți în strună poți să-i ceri și luna de pe cer. Altfel nu-i ajunge niciun bacșiș”.

Alergau nori înalți și dezveleau fâșii de cer, din caldarâm ieșea miros de apă, de cauciucuri de mașini ude.

Taximetristul se angajă pe o stradă îngustă, apoi pe alta în mare viteză. Bastonul de bambus îi coborî pe umăr.

„Dacă n-ai piper în fund, mergi mai încet”, îi fu avertismentul.

„Sigur, domnule. Cum doriți, mereu la dispoziția dumneavoastră”, râse bărbatul.

Avea o gură mare știrbă și ceafa i se revărsa masivă peste guler.

Am rulat de-a lungul fluviului, apele tulburi cu franjuri de spumă vlăguite. Coroanele copacilor păreau încă împovărate de ploaie. După un pod, taxiul traversă o piață, urcă pe-o stradă în pantă.

„Aș fi făcut mai bine să te las la hotel. Sau liber. Ce-ai tu cu vărul preot”, zise.

„Merg bucuros”.

„Bah. De gustibus”, făcu el în silă. „Nu că ar fi antipatic. Dimpotrivă. Tânăr. Tobă de carte. Dar preot din cap până-n picioare”.

„Un pic de sfințenie prinde bine oricând”, încercă șoferul.

„Bravo ție”, se aplecă el numaidecât înainte „și știi ceva? Că orice italian, ca să se sfințească, ar trebui să vină la Roma cu voie să-i sucească gâtul unui roman. Corect?”

„Eh”, râse celălalt descumpănit. „Adică slujitori ai Bisericii sau romani romani?”

„La alegere. Cum cade”.

„Roma e mare” se împotrivi omul cu un oftat posomorât.

„Mare și mincinoasă” făcu el.

„Eu sunt ignorant și-o recunosc. Nu vă pot ține piept”, răspunse taximetristul cântărindu-ne în oglinda retrovizoare. Maxilarul îi clefăia îndărătul vorbelor. „Îmi am însă ideile mele. Și curate”.

„I-auzi i-auzi”.

„Chiar așa. M-am învățat să-mi cos gura. Din cuviință. Și nici nu mi-o mai descos”.

„Mai bine gura decât ochii, șefule”, îl îngheță el.

Ieșeam dintr-o aglomerație de case așezate pieziș, violent colorate, separate de fâșii de grădini, câte un copac, grilaje pretențioase vopsite. Biserica din fund era scundă și nouă, din piatră luminoasă, cu o campanilă minusculă. Esplanada uscată, de parcă aici n-ar fi plouat.

„Chiar vreți să vin? Aș putea aștepta aici. E și un bar”, am zis.

„Un bar. Minune. Repede o cafea: să ne clătim gâtlejul înainte de agheasmă”. Se însufleți: „De ce să mă aștepți? Mai bine dacă vii. Ăla ar putea să-și piardă mințile și să mă bage la confesional. Și-atunci cum s-o mai șterg?”

•

Peticul de grădină din spatele bisericii era absurd, cu alei de pietriș pe unde ar fi putut crește roșii, și ghivece cu plante grase îngropate fără noimă. Lângă zid era o bancă vopsită, o masă de fier, o mușcată mare se revărsa din lada ei.

„Să ședem aici”, ne îndemna preotul cu gesturi sfioase „e mai răcoare. Ați văzut ce furtună. La noi însă doar câțiva stropi. Așa e mereu”.

Era înalt și slab, semănau între ei.

Primele întrebări, saluturile își luaseră zborul însoțite de râsete fără vigoare, îmbujorări neașteptate în obrajii preotului. El își mișcă bastonul până ce-i atinse ușor genunchii.

„Ei”, zise. „Dar mai porți încă reverenda”.

„Nu nu”, se grăbi celălalt „am și costumul. Dar îl îmbrac numai când călătoresc. Știi cum e”.

„Nu știu nimic” reacționă el. „De ce? Ți-e rușine?”

Preotul roși iarăși.

„Nu. Dar e pentru lume. Par tânăr și atunci m-ar judeca greșit. Mai bine să evit”.

Se întoarse către mine, mijind ochii: „Și tu să nu mi te adresezi cu don sau părinte sau cuvioase. Zi-mi pur și simplu Fausto. Da, ca el. Suntem aproape gemeni, știi? Și tutuiește-mă”.

„Mai încet cu gemenii”, precizează el. „Eu sunt Vărsător, tu Capricorn”.

„Dar nu-s decât douăzeci de zile diferență între noi”, zâmbi preotul.

„În calendarul vostru. Nu între constelații”.

Preotul tot mai râdea, mai încet, cu mâinile stângace permanent împreunate.

„Drace. Dar unde te regăsesc? Îmi scriai dintr-un colegiu, acum câteva luni. Te-ai întors paroh

sau mă-nșel. Nu erai pus pe studii? Ce s-a întâmplat?”

O femeie bătrână cu o bonetă înflorată veni spre noi făcând să trosnească pietrișul și puse tava pe masă. O sticlă de apă, trei pahare cu câte un deget de mentă.

„Mulțumesc, doamnă. Pe mâine. Mulțumesc pentru tot”.

„Vedeți, am făcut cum mi-ați dat dispoziție dumneavoastră, părinte. O nimica toată. Vreți să arunc o vorbă la lăptărie? Aș fi gata într-o clipă” zise femeia.

„Mulțumesc, doamnă, văd eu. Nu contează. E bine așa. Bună seara. Pe mâine”, se fâstâci preotul.

„Cine e? Bona? Și-i zici doamnă?” îl iscodi el imediat.

„Sst. Bine”, murmură preotul agitându-se. „E o femeie cumsecade care-mi dă o mână de ajutor. Locuiește în vecinătate. Bonă nu am. Trebuie să mă descurc singur”.

„Un hotel de prim rang. Felicitări”.

„Ei, lasă. E bine. Eu am cerut să vin la parohie. Azi, mai mult decât să gândești, e nevoie să muncești”.

Avea o voce scăzută și umilă, cu salturi și note acute neașteptate.

Am băut cu toții, gustul de mentă era prea dulce și apa călduță.

„Nu aud găinile”.

„Dar, Fausto, ce-ți veni?” râse preotul. „Care găini?”

„Parohia vrea să zică și găini. Cel puțin bonă și găini, nu?” insistă el. „Și aici nu le-aud. Dar unde te-au alungat? Ești pedepsit?”

„Dar abia ți-am spus că…” răspunse preotul, renunțând brusc la suspin.

„E frumos aici”, am încercat.

„Oh, da”, se agită deodată celălalt. „Și seara am toată Roma la picioare. Un spectacol care nu-ncetează să mă încânte. Ah, scuză-mă, Fausto”.

„De ce să te scuz”, sună placid răspunsul. „Mă doare-n cot de Roma. Pentru mine e capitala Turciei”.

„Ești mereu la fel”, râse preotul cu o mână la gură. „Ce fericit sunt că te am aici. Să te binecuvânteze Domnul, ai rămas același”.

„Tu însă nu. Ai pățit ceva. Pun pariu. Mie ai putea să-mi spui. Altfel nu te-ar fi îngropat nu te-ar fi dat așa pe ușă afară”.

„Îngropat? Dat afară? De ce?” se întristă sărmanul cu voce stinsă. „Mă simt bine aici. Ce mai, mă simt bine. Sunt util. Tot studiezi și studiezi, dar e numai ambiție. Problemele rămân, omenirea este tot aici în așteptare. Atunci e mai bine să ne facem utili aproapelui. Scuză-mă: nu știu să mă explic”.

„Te explici destul. Dar spui adevărate tâmpenii. Să fii util. Omenirea, Aproapele. Aspirații vagi de femeie nemăritată. Dacă o ții tot așa o să sfârșești la țară făcând pe parohul. Dar un paroh ca la carte, cu burtă, cu fermă, cu podul plin de salamuri și așa mai departe”.

Preotul își ascunse fața în mâini ca pentru a-și alunga oboseala.

„Vrei să știi ceva, Fausto?” Spuse apoi încet: „Te invidiez. Mereu te-am invidiat. Ai să zici că vorbesc anapoda, dar asta cred: tu ești norocos, pentru că suferința ta e cu tine, în fiecare clipă. Te stimulează. Te eliberează. Zi-mi să-ncetez, nu mă lăsa să vorbesc”.

„Ba continuă”, respiră el adânc „zi, zi”.

„Chiar nu-ți fac rău? N-aș vrea… Dac-ai ști, m-am gândit atâta în ultimii ani”.

Tremura ușor sub mâinile înălțate ca să-i frământe obrajii, tâmplele.

M-am gândit să mă ridic în picioare, pietrișul însă nu mi-ar fi îngăduit să mă depărtez în liniște cum doream.

„Dă-i drumul. Vorbește”, râse el liniștit „nimic nu mă mai poate impresiona. Deci vorbește”.

„Să nu zici așa”, se mâhnea preotul. „Te cunosc. Încerci să te aperi cu trufia asta și când colo…”

„Când colo? Curaj”.

„Nu știu. Nu mai știu nimic” păru a ceda celălalt.

Era foarte palid, îi vedeam umbra orbitelor vibrând în urzeala unor vine minuscule.

Vocea i se declanșa ca și când ar fi căutat să se convingă singură.

„Mi se pare că te luminează crucea ta. Că ea este, s-ar putea să fie rațiunea ta de a trăi. Adică de salvare. Tu ești mântuit, da. De-asta te invidiez. Pentru că ești deja iertat. Îi invidiez pe nebuni, pe neajutorați, pe bolnavi, pe pruncii nevinovați. Doar ei știu să înțeleagă și să vadă. Mai mult decât mine”.

El își aprinsese o țigară și fuma, lăsând-o să i se legene atârnată de buză.

„Crezi în diavol, vere?” zise apoi cu blândețe.

Preotul făcu o mișcare slabă din umeri. Mâinile îi părăsiră tâmplele și începură să-i frece ochii.

„Nu știi. Da”, urmă el fără a-și desprinde țigara, cu profilul împietrit. „Ar trebui să crezi însă. Atâta timp cât lumii i-a fost frică de diavol totul a fost altfel. Erau demonii buni și demonii răi. Tâlhari și jandarmi, pe scurt, vechea poveste. Spun prostii? Odată ce s-a zis cu cei răi, chiar și cei buni se fac de râs. Dispare diavolul, dispar dintr-odată și minunile. Sau greșesc?”

„Bine, Fausto, bine”, murmură preotul.

„Ai să zici că gândesc ca un țăran, dar.

„Tocmai modul ăsta de a gândi e cel mai dificil. Te face să te simți prost” se eschivă celălalt.

„Dacă tot mă invidiezi atâta, pot să te ajut: am un pistol la hotel” râse el suav.

„Te rog.”

„Sigur că faptul de a fi orbit e un noroc”, admise el apăsând cu îndărătnicie pe fiecare cuvânt. „Știi de ce? Pentru că nu-ți mai imaginezi nimic. Cel puțin mie mi s-a întâmplat așa. Nu-mi imaginez și

nici nu-mi amintesc. Mare avantaj. Avantaj diabolic, aș zice. Dacă aș putea revedea lumea, acum brusc, aș privi doar pietre pustiuri. Nici măcar copaci sau animale. Și eu însumi sunt o piatră. Și de-asta aș fi mântuit și iertat, după tine? Ascultă: poate că bezna mea e fericită. Jur. Mă simt bine în ea. Rar, dar mi se-ntâmplă. E greu de explicat. Oh, ajunge acum. Vezi că și eu am gândit? Era nevoie de o bombă în plină față ca să-l facă pe un căpitan să gândească. Vorbesc prea mult? Dar tu: dacă ai atâta pornire de martiraj, gata, du-te în Africa. Lumea e plină de Africi și de Cottolengi[1]. Iviți anume ca să vă salveze, ca să vă mângâie sufletele chinuite".

Cu o mișcare a buzei, își expedie în zbor mucul de țigară.

„Aici e Africa mea. Aici e Cottolengo al meu. E destul să-nțelegi lucrurile. Să privești în jur. Dac-ai ști… Să nu mai tot vorbesc. Nu trebuie să mă mai fac așa de vulnerabil", oftă preotul.

Am încercat cu grijă să mă rotesc pe banchetă ca să nu-l mai am sub ochi măcar o clipă. Sus, cerul absolut pur, bătând într-un albastru aproape fosforescent. Rumoarea orașului îndepărtat, abia perceptibilă.

„De ce nu vii la Neapole cu noi? Răsucești cheile și dispari două, trei zile", făcu el.

„Nu pot".

„Ba da". O să petrecem. „Și uite: îți furnizez și alibiul moral. La Neapole mă așteaptă un prieten. Știi, cel care s-a accidentat odată cu mine. Și el redus la starea de cârtiță bătrână. Vino. Ne mângâi. Ne ții o predică. Te ocupi de păcatele noastre. Iar noi o să ne preschimbăm în viermișori și moluște. Nu-i o idee bună? Hotărăște-te".

„Nu se poate. Nu pot să plec de-aici".

„Liturghia și spovedaniile?"

„Taci, te rog. Să nu vorbim de lucrurile astea. Spovedaniile: mă omoară cu zile", se feri preotul.

„Ia te uită. Și eu care le credeam amuzante".

„Gata, Fausto, te rog”.

El fredonă printre dinți un refren, aprinse altă țigară.

„Bun, bun, am înțeles”. Zise apoi: „Vă credeam acum moderni, toți, treziți. Ia te uită ce probleme în schimb. Tu: suferi, ai sufletul mistic, ca în vechime. Încearcă cel puțin să nu gândești prea mult. Aici nu e un oratoriu? Copii care vin pentru catehism, pentru joacă? În sfârșit, treburi de-ale voastre, preoțești”.

„Încă nu. E un cartier nou”, se redresă un pic celălalt.

„Ai putea face o școală”.

„Am încercat. Poate se va redeschide în octombrie”, răspunse preotul sec și opintit. „Și tu? Ce-o să faci după militărie? Te însori?”

Mă privea, regretând poate confidențele dinainte. Privirea limpede i se dilată ca să-i învingă timiditatea.

N-am avut timp să răspund.

„Ciccio e celibatar. Sigur. Nici nu visezi altceva în ziua de azi. Atâta libertate. Dar apoi ce să creadă că este, o libertate fără bani”, făcu el într-un nor de fum.

„Dacă vei fi liber vei fi singur”, cadență preotul fără să mă mai privească. „Căsătorește-te, băiatule. Cât mai curând. Este încă lucrul cel mai sfânt. Viața: ea este într-adevăr divină”.

„Și cine învață prea mult înnebunește. Așa ziceau strămoșii noștri”, își bătu el joc.

„Tatăl tău. Ce om de treabă. Atât de drept”, se ilumină preotul cu duioșie.

„Drept cât încape, dar cu câte hopuri. Te rog”, se văzu el contracarat. „Îmi amintesc că într-o zi, să fi avut eu vreo zece ani, a venit la farmacie o femeie. Opărită, pisăloagă, bănuitoare cum sunt doar unele țărănci. I-a spus lui taică-meu: domnule doctor, copilul nu mai mănâncă nu se joacă nu râde nu cere nimic ce trebuie să fac: n-are febră, da nu aveți totuși vreo doctorie? Și taică-meu, colo,

aspru, cu degetele mari în jiletcă: nu râde nu mănâncă nu cere nu se joacă? o, ce fenomen, aruncă-l repede sub tren”.

„Fausto”, icnea compătimitor preotul încercând să nu râdă.

„Așa e. Povești. Și-acum gata. Nu ai vreo tărie? De orice fel. Menta aia: zău că te face depresiv.”

Se ridică, i-am stat de-o parte și de alta, eu ca totdeauna uluit de capacitatea lui de a se orienta într-o clipă, amintindu-și de pietriș, cu bastonul gata să pipăie unghiul unde era ghiveciul cu mușcata.

Preotul ținu să ne însoțească până la esplanadă.

Acoperișurile și pietrele caselor începură să se confunde într-o primă și gingașă umbră violetă.

„Chiar acolo în spate, o stație de taxi”, ne sfătuia vocea aceea slabă.

„Nu-ți mai scrii articolașele?” îl înfruntă el încă o dată, cu bastonul prinzând să se învârtească în aer. „N-am putut să le citesc niciodată, evident. Dar știu că țineai la ele. Nici revista nu-mi mai vine de la o vreme. Verișoara bigotă nu înțelege de ce. Pentru ea ești un adevărat geniu”.

„Nu. Ajunge, gata”, răspunse celălalt cu dificultate. „Nu erau decât vanitate, mizerii”.

„Sau te-au cenzurat”.

„Dar ce-ți închipui?” implora preotul într-o șoaptă cu privirea rătăcind peste esplanada pustie. „Era ambiție. Infatuare. Îmi închipuiam că știu ceva. Apoi am înțeles”.

„Adică: vreun episcop de-al tău te-a luminat cu gentilețe. Cu anasâna”.

„Pentru Dumnezeu. Nu fi rău”.

„De ce nu. Îmi reușește așa de bine. Oh, la dracu’”, se ambală „te vâr în ereditatea mea. Dacă n-o jumulesc mai întâi eu, matematic, îți rămâne și ție vreo fărâmă. Așa ai putea să te răspopești”.

„Fausto, fie-ți milă…”

„Odată răspopit, ce descoperim?” urma el implacabil. „Că ești doar al miliardulea caz de

isterie din epuizare. Corect?”

Mă uitam la preot, simțindu-mă oarecum rușinat. Fruntea aceea contractată în riduri de nerăbdare dureroasă. Nu ne mai fixa, cu ochii pierduți în depărtare.

Am înțeles că, din toate puterile care-i rămăseseră, nu dorea decât să ne vadă dispărând.

Mi-a întins trei degete flasce și umede fără să răspundă strângerii mele de mână.

Lâncedă și tăcută îmbrățișarea lor.

„A dispărut?” rânji el de îndată după ce despică aerul cu bastonul. „Urgent whisky. Doze șoc. Ce-i cu tine, Ciccio? Nici n-ai deschis gura. Frumos ajutor”.

„A fost o tristețe”.

„Tristețe? Este. Dar ce mitocan”.

Am traversat esplanada direct către bar.

„Trebuie să mâncăm bine astă-seară”, hotărâse el după plimbarea prin centru, prin piețe și grădini.

Ne opriserăm printre copaci ca să ascultăm trepidația moale a cailor în galop pe o pistă. O tânără blondă în șa trecuse la câțiva centimetri de mine cravașându-și fericită animalul acoperit de spumă.

Intram acum pe o arteră cu cafenele și restaurante. I le descriam cu minuțiozitate unul după altul, fără să dau uitării luminile, vestoanele și ocheadele chelnerilor, chipurile și busturile gata instalate la mese.

„În fund, la un colț, ar trebui să fie un bar anume. Cu fotolii largi și comode. O sută treizeci de mărci de whisky. O adevărată patrie”, surâdea el împăcat.

Ne pierdusem în perindarea mulțimii de-a lungul trotuarului, în apele unei dulci trândăvii. Îmbelșugarea cerului, a culorilor, masivitatea întunecoasă și luxuriantă a unei grădini depărtate mă pătrundeau pe de-a-ntregul, înviorându-mă și bine dispunându-mă.

Am găsit barul, era liniștit și sever, exact cu fotoliile acelea, dar el vru să stea afară, amuzându-se să discute cu un chelner bătrân despre anumite combinații sofisticate. Vorbe indulgente și ironii fluturară în salturi sprințare.

„Pe urmă: plecarea de-aici. Gata cu restaurantele idioate astă-seară. Un birtuleț. Cu chitare. Așa”, îl savura el cântărindu-și paharul.

O umbră de zâmbet pe buze îi dădea aerul unei imagini din alte vremuri.

„Chiar credeți că sunteți o piatră? Așa ziceați, mai-nainte”, am ispitit confidența.

„Ei, na. Eu nu gândesc niciodată. Aici e tot secretul: să nu te gândești la nimic și să râzi. Totdeauna un râset cât de mare. Să nu fii plicticos cu mine, Ciccio”.

Scutură scrumul țigării cu un gest amplu și măreț.

„Dar doreați să vină cu dumneavoastră la Neapole vărul preot?” am mai întrebat eu.

„Doamne ferește, am spus-o bătând în lemn. Ce-oi fi eu? Instituție caritabilă?” Scurse lacom paharul: „Ca să fac însă cu adevărat o faptă bună ar trebui să-i trag un foc în dovleac. Absolut sigur. Așa cum e acum, nenorocitul, ar fi o eliberare. Nu mă crezi?”

„Nu, domnule”.

Mă pregăteam să-i suport râsetul sau poate bătaia de joc, mi-a răspuns însă cu un timbru neobișnuit de studiat și de prudent în glas.

„Ai dreptate. Și pe urmă poate că e doar o simulare. Nu că ar juca, bietul preot. Nu știe el să simuleze. Dar durerile lui sunt inventate. Tu nu crezi poate în suflet. O fi, n-o fi: sigur e că nu sufletul provoacă durerea”.

VII

Era duminică. Nu m-a surprins hotărârea lui de-a amâna plecarea pentru a doua zi. În timp ce tușea aplecat peste chiuvetă, i-am citit cu glas tare ziarul. Mai întâi titlurile mari, la urmă anunțurile de mică publicitate de la rubrica de frumusețe și igienă unde se înșirau adrese și numere de telefon ale prostituatelor. La anumite adjective greșit folosite, aluzii la lux și liniște, chemați interfon orele zece douăzeci și trei, din chiuvetă se înălța un râset horcăit, potolit numaidecât de o nouă tuse.

Reapăru o clipă, ascuns pe jumătate într-un prosop mare ca să-mi spună: „Nicio teamă. Azi nu mă simt în dispoziție venerică. Nu vei fi obligat la tovărășii dubioase”.

Era extraordinar de pudic, se refugia în baie chiar ca să-și pună sau să-și scoată cămașa. Cu abilitate izbutea totdeauna să-și ascundă brațul stâng acoperit. Și cravata: nodul făcut în trei mișcări.

„Nu vreți să citesc altceva? Politică?”

„Ce-am eu cu politica. Îmi garantează oare sfârșitul lumii? Nu. Atunci stop”.

Din baie dictă programul dimineții: în primul rând bărbierul, apoi pe jos până la grădina zoologică, în fine căutarea unui restaurant în aer liber.

„Admițând că nu preferi o liturghie cântată. Nu-ți place? Mie mi se pare ceva perfect. Chiar fără să-nțelegi nimic”.

Dormisem prea mult, aerul cald și încremenit mă împiedica să mă eliberez de greutate. Acidul vinului băut la birt până noaptea târziu îmi oxidase stomacul.

Afară, tăișul soarelui m-a lovit cu duritate. Pietrele reverberau prea multă lumină. Nervurile unei case mi-au vibrat dureros în ochi. Dorul de Roma, acea plinătate abundentă savurată cu o

seară înainte mi se înveninaseră în trup ca niște toxine de oboseală.

„La drum. Ce Dumnezeu. Înainte. Stai drept. Parcă ești o cârpă”, mă îmboldi el.

Bulevardul se întindea drept în fața noastră, calcinat de soare, cu copaci filiformi de-a lungul trotuarelor. Era gol, câteva grupuri de tineri tolăniți în fața unei cafenele, cu glasuri răgușite ironice. Casele se succedau aidoma, cu ferestre zăbrelite. Bastonul de bambus răsună de mai multe ori vesel lovindu-se de obloane.

„Și mă plâng de Roma. Nenorocit ce sunt. Doar invidia. Roma e la dispoziția noastră. Auzi. Indiferent că-i turcită sau nu. Ce zi. Curaj”, zise el luat de un avânt.

Voise să se planteze în fața cuștii leului. Adieri slabe de vânt stârneau praf pe alei. Dincolo de gardul viu apăreau profiluri de cuști mai înalte, un pin, țipete stridente de păsări.

Mușină energic.

„Ce face? Doarme?”

„Când și când deschide un ochi”, răspunsei eu.

„Nu pute”, se supără el „și la animale îmi place tocmai mirosul de sălbăticiune”.

Îmi dădu un cot, întinse bastonul.

„Să se înfurie. Cristoase, vreau să-l aud”, comandă el iritat.

Am împins bastonul cât mai departe, l-am agitat la câțiva centimetri de gratii. Leul își căscă leneș gura fără să emită însă niciun sunet. Buza superioară îi recăzu lentă moale peste canini. Aplecă botul, clipind din ochi.

„Nu-i pasă de noi”, am zis.

„Lume ticăloșită. Pun pariu că în cușca asta e îndopat cu pastile. O să-i omoare și puricii cu prafurile”, își pierdu el sărita, bătu dintr-un picior „de-asta stă acolo ca un tolomac”.

Nu era nimeni în lungul aleii, strigăte de copii ajungeau din depărtare amestecate cu lătratul focilor. Un balonaș galben se desprinse dincolo de

linia copacilor, plutind în soare. Mi-am înălțat, mi-am alungit brațele, am schițat un gest. Leul, plictisit, își întoarse lent de tot privirea.

„La ce oră mănâncă?”

„Scrie că la unsprezece jumătate”.

„Târziu. Vreau să-l aud acum. Imediat”, protestă el.

Am dat cu piciorul în parapetul de lemn care ne despărțea de gratii, am încercat și să mă aplec. Leul își potrivi labele din spate cu voluptate calculată, capul nemișcat, privirea în infinit.

„Mare?”

„Mare, da. Mascul. Cu coama neagră. Din Kenya. Îl cheamă Sam”.

„Mama lui”, murmură.

La un colț al parapetului erau două plăcuțe cu descrieri și avertismente.

„Îți trag eu una, Sam”, îl amenință printre dinți.

Se înclină puțin în față, cu dreapta prinsă de parapet, arătându-i mănușa lemnoasă.

Leul își mută privirea de la ținta aceea îndepărtată, îl fixă cu un prim pufăit scurt.

Din fundul plămânilor el își extrase o răsuflare cătrănită care treptat se intensifică tot mai gâfâită, ochelarii negri scăpărară un fulger în lumină.

Leul veni dintr-un salt lângă gratii, cu coama zburlită, scoase un răget, fire de paie îi atârnau de pântecele spălăcit, ghearele zgâriară sălbatic aerul și sfârșiră zgrepțănând pe fier.

„Un adevărat prieten. Ai văzut?” se liniști imediat, dând din cap fericit la schelălăiturile care se ridicau acum într-o mormăială surdă din acel du-te-vino neliniștit al fiarei.

„Simți? Acum e și mirosul”, adulmecă el.

Leul se învârti de două, trei ori în juru-i, pufăind înainte de a se ghemui în colțul cel mai îndepărtat al cuștii, cu dinții dezveliți.

„Să mergem”, își vârî din nou brațul pe sub al meu. „Precis se înfurie mai ușor gorilele. Nu se compară niciun animal cu gorila”.

•

„Tu spaghetti. Apoi caracatițe umplute. Eu carne. Carnea e ca un burete pentru whisky”, hotărî el.

„N-am mâncat niciodată caracatițe”, am obiectat.

„Un motiv în plus. Ți-e foame?”

„Da, domnule”.

Restaurantul era instalat într-un colț al pieței, într-un mic spațiu verde. Un ospătar foarte gras și asudat se deplasa cu mișcări parcimonioase printre mesele pustii. Căldura stagna în mijlocul pieței, punctulețe roșii îmi zvâcneau în fața ochilor.

„Și pe urmă? Ce-ai vrea să faci”.

„Eu mă simt bine oricum”, am răspuns.

„Vrei să dispui tu de timpul tău? Să te duci la un cinema?”

„N-aș putea să vă spun, domnule”.

„Bravo, Ciccio. Sâcâitor din născare. Nicio idee. Nu iei nicio hotărâre, eh? Haide. E duminică. Fii sprinten sau de data asta te pedepsesc”.

Am tresărit când și-a pus paharul pe masă violent, făcând-o să vibreze.

L-am văzut contractat, în alarmă și rigid de la bărbie la frunte. Arătă cu dreapta, dar numai după un lung minut am izbutit și eu să percep țăcănitul depărtat.

De cealaltă parte a pieței goale apăruse un orb bătrân cu bastonul lui alb, cu bustul drept, dar picioarele nesigure. Avea o pălărie de paie și un șirag de bilete colorate de la gât până la talie. Sub braț, un scăunel pliant strâns. În pustiul alb și pietros înainta ca o muscă în interiorul unui pahar răsturnat.

„L-ai văzut?” întrebă el, glacial.

„Da”.

„Da, ce. Explică-te. Ce face”.

I l-am descris. Între timp bătrânul ajunsese la un colț și pipăia cu prudență de jur-împrejur. De două, trei ori lovi cu bastonul în pavajul din fața lui, dar

foarte încet, fără zgomot. Rămase nemișcat, pornind apoi să facă o jumătate de rotație în jurul său, cu fața și ochelarii în soare, biata pălărie care nu-i proteja nici măcar fruntea.

„E-mbrăcat decent?"

„Oarecum".

„Și acum ce face? Se mișcă? Pleacă? Vorbește. Drace. Nu te opri".

„Stă locului. Și-a desfăcut scaunul pliant. Acum s-a așezat. Își aprinde o țigară".

„La naiba".

Chelnerul ne observa. Dădu să vină spre noi, ca și cum ar fi vrut să se apropie ca să spună ceva, renunță.

„Haide", reluă el foarte nervos, continuând să înjure scoase câteva bancnote îndoite, „cumpără-i biletele alea. Pe toate. Dă-i zor. Fă-l să se care".

„Cum să-i spun", m-am pierdut eu cu firea.

„Ia și plătește. Clar. Și deschide-ți dracului gura și vorbește. Dormi în picioare?"

M-am ridicat greoi și cu surprindere l-am văzut pe chelner ajungându-mă din urmă la jumătatea pieței. Am traversat deșertul acela cu capul plecat, el mormăind câteva vorbe stupide contra căldurii și ceasului pustiu de duminică.

I-a spus el orbului tot ce era de spus, în vreme ce eu așteptam la doi pași cu banii în mână. Bătrânul avea o față albă de parafină, cu buzele gata să se lățească în zâmbete haotice. Chelnerul îl ajută să-și strângă scaunul pliant, îl despovără de șiragul de bilete și, vârându-i banii în buzunar, îl îndrumă de-a lungul zidului, tachinându-l binevoitor pentru bafta lui de-a dreptul scandaloasă. Orbul râdea, buimac. După câțiva metri se opri, cu chipul în soare și către piață, către verdeața micului restaurant de vizavi, ca să-și ridice pălăria într-un salut lent și ceremonios.

Ne-am întors tăcuți la masă.

„Ați făcut bine, domnule. O faptă creștinească", zise chelnerul. „Bietul om e de două ori sărac,

dacă-mi îngăduiți. Când se întoarce acasă fără bani, nevastă-sa îl ciomăgește, nu glumă”.

„Nu mai spune”, râdea el mulțumit.

„O bestie de femeie”, adăugă chelnerul ștergându-se de sudoare cu șervetul de masă „îl îngrijește, îl îmbracă, dar dacă el nu aduce câștigul zilnic, plouă cu lovituri. Locuiesc aici în spate. Îi știm bine”.

„Și el. Nu reacționează niciodată? O încasează și zice mersi?”

„Ba da, reacționează. Bietul om. Cu sticla”, râse cu poftă chelnerul. „E-n stare să înghită șapte, opt litri pe zi. Acum nici nu se duce acasă, să știți. Dacă sosește prea devreme, ea-l trimite înapoi cu alte bilete. O roade lăcomia: fiindcă nu trăiesc chiar în mizerie. Așa că el se duce la biserică. Să doarmă într-un loc răcoros. E viclean. Revine aici pe seară”.

„Și acolo bea”, se amuza el.

„Când sosește e gata plin. Nevastă-sa nu-i refuză vinul”, urmă celălalt. „Cu vinul îl ține în lanț. Prin urmare: ați făcut o faptă sfântă. Pentru cel ce azi ne dă ca hrană lumea”.

Ne cântări cu o privire lungă, dornic evident să ghicească gradul posibil de rudenie dintre noi.

„Pun pariu. Mai devreme sau mai târziu o să fie găsită sugrumată”, făcu el.

„Femeia? Credeți?” se concentră chelnerul.

„Suntem răi. Noi, orbii”.

Celălalt afișă un zâmbet liniștit.

„Nu vorbiți așa, domnule. E destul să știm că-i mâna lui Dumnezeu. Răi, și de ce? Răi sunt ignoranții. Vreți o cafea bună la urmă? Specială, așa cum se cade? Vă servesc eu”.

„Bagă undeva biletele alea. Sub șervet măcar”, mă bodogăni el apoi fără niciun chef, cu interesul stins acum. „Ce plictiseală! E grețoasă bunătatea asta. Să-ți vie rău, nu alta”.

•

După-amiaza a fost nesfârșit de lungă.

Nu voise să ne întoarcem la hotel, ne-am plimbat pe străzile dezolate, traversând ici și colo în căutarea umbrei zgârcite de pe lângă ziduri. Când și când perspectiva neașteptată a unei Rome cunoscute îmi readucea în memorie un șir de trepte apoi o străduță răcoroasă din intersecțiile fugare și verdele atât de înalt aerian al unor terase suspendate pe fundalul cerului, dar numaidecât trebuia să merg mai departe, cu brațul lui dur atârnat de al meu, duminica încenușată fiind gata să mă înghită cu noi bulevarde, străzi, enorme răspântii strivite arse de soare.

S-a hotărât apoi să șadă într-o cafenea situată lângă o fântână, ropotul apei violent și monoton. La o masă nu departe de-a noastră niște băieți vociferau cu gesturi mari într-o discuție îndârjită despre fotbal. Nume de jucători și insulte se disputau greoaie în vid, lichefiindu-se în pauzele unei tăceri apăsătoare. Suprafețele motocicletelor parcate de-a lungul trotuarelor scăpărau. Din umbrelele mari se filtrau cercuri precare de umbră. Simțeam suprafața mesei dogorind sub degete.

Vorbi îndelung despre apă, despre zgomotele apei, dar supunându-se parcă unui viciu, fără niciun entuziasm, nu-i așa, cu câte o frază brusc anulată de următoarea. Priveam fântâna, volutele ei masive de ghips, valurile ce recădeau dense ridicând spume verzui. Nu degaja răcoare, haina și cămașa îmi erau lipite de spinare, pantofii cu un strat de praf, el însă, în mod ciudat, încă nu se plânsese de căldură. De jur-împrejur, prăvălii închise, firme spălăcite pe ziduri. Câte cineva spiona prin crăpătura unei jaluzele. Un bărbat pe bicicletă se apropie extrem de încet, coborî, cu gesturi minime și sleite de puteri legă un lanț de spițele roții înainte de a se face nevăzut într-un portal.

„Deci: ai măcar un prieten? Sau nu. Cel puțin pe cineva. Un subiect. Ai căzut din lună? Nu vorbești niciodată despre tine”, protestă el pe neașteptate.

„Dar cum se face de ghiciți totdeauna?” m-am mirat eu. „Chiar în secunda când îmi ziceam: vorbește”.

Aprobă din cap, dar fără nicio satisfacție.

„Înzestrările mele”, reluă el. „De exemplu, cu mine: îmi ești prieten? Sincer, dacă nu, e inutil”.

„Da. Cred că da. De ce?”

„De ce, de ce”. Se scutură nervos. „La ce bun toate de ce-urile astea. Apă chioară. Pe scurt: te simți prieten cu mine? Mă simți prieten? Sau ai prefera să stai cu ceilalți. Acolo, în spatele nostru, ca să vorbești despre Boniperti Rivera. Zi, zi: ar fi mai mult decât firesc”.

„Ce spuneți?” am râs eu intimidat.

„Te simți diferit de cei de-acolo?”

„Oarecum. Nu mai bun. Doar diferit”.

„Tocmai. Cu excepția fotbalului, te simți bine cu subsemnatul? da sau nu”.

„Da. Pe cuvânt”.

„Ei” făcu el cu un rictus „să zicem. Fii atent, prietenia e o treabă serioasă”.

Mi-am înghițit obișnuitul de ce. Mi-a ieșit un: „De exemplu?”

„De exemplu că înainte sau după sau poate chiar niciodată se înțelege aș putea să-ți cer o mare favoare. Mare dar posibilă. Nimic imposibil”, vocea îi era vag melancolică.

„Foarte bine, domnule”.

„Foarte bine, domnule”, mă îngână el relaxându-și în cele din urmă tensiunea de pe chip. „Evident, nu pretind jurăminte. Îmi e de ajuns cuvântul tău. Corect?”

„Corect”.

„Trebuie să recunosc că nu ești chiar mut. Îți mai scapă câte o silabă”, râse el.

M-am fâstâcit: „Și totuși am în cap atâtea discursuri. Dar nu-mi ies”.

„Biată tinerețe”, oftă el, dar cu gândurile duse-n altă parte. Și brusc: „Să mergem acum. Ai observat? Un grăunte de gheață în whisky. Unul

singur. Mereu la fel în localurile calice. Să ne întoarcem la barul nostru de aseară”.

Se și ridicase în picioare, roată slăbiciunea lui scheletică învăluită de soare proiecta în mijlocul străzii un fir de umbră.

„Îți plăcea și ție barul ăla”, porni el înșfăcându-mă de braț. „La urma urmei ești un domnișor. Zău că ești. De ce s-o ascunzi? Taică-tău: leit. Și chiar nu ai nicio prietenă? Povestește”.

•

Segmentele luminoase începură să se stingă unul după altul până ce sala foarte îngustă rămase în întuneric. Veni un chelner cu o lanternă electrică, aruncă cercuri albe de explorare în jur apoi se stinse și lanterna.

Era un miros înțepător de dezinfectant în aerul închis, stăteam cu spatele rezemat de un perete rigid de lemn și catifea. I-am simțit cotul împingându-mă.

„Și acum?”

„Nu știu. Încă nimic”, am răspuns.

„Te amuzi?”

„Zău, nu prea, domnule”.

Cele două puncte de jăratic ale țigărilor se ridicară și coborâră.

L-am auzit râzând docil lângă mine, pe el și pe fata cu rochia foșnitoare. Ea se așezase la masa noastră, cu ochii experți, gâtul și umerii și pieptul smântânoase. Beam șampanie, priviri suspicioase ne supravegheau din colțuri depărtate. Acum, bezna totală din jur acorda un minim răgaz stânjenelii mele. Un zgomot izolat de aplauze biciui tăcerea barului dindărătul nostru. Văzusem două scene de striptease și evoluțiile unui scamator, i le descrisesem în șoaptă la ureche. Scamatorul era un bătrân cu fața ridată, zâmbetul fardat, își terminase numărul ducând pe mâini umeri pălărie cel puțin doisprezece porumbei care frisonau ușor. Fetele cu striptease-ul isprăviseră cu mișcări iuți și zgârcite. Abia după aceea,

dezlipindu-se de bar și făcând un larg semicerc pentru a ne studia, făptura smântânie venise să se așeze la masa noastră, râzând intempestiv și făcându-ne cu ochiul într-o italiană stricată.

Aplauzele reîncepură, seci, disproporționate. Am surprins în întuneric zuruitul moale al cortinei.

Se declanșă rapidă țâșnirea unei muzici la pian și în fundalul acelei pâlnii negre începură să danseze cele trei mici schelete fosforescente. Străluceau luminoase și contururile jobenelor puse pe cranii, tibii rotule humerușii dezarticulați dansau sincronizați fericiți în ritmul vechiului fox-trot care se amplifica frenetic, se urmăreau ușor abia atingându-se, încrucișându-și pașii, țestele rigide pentru a-și găsi echilibrul. Dintr-odată pianul îi trădă trecând într-un tango și scheletele se zăpăciră haotic disperat ciocnindu-se unul de altul, strivindu-se vertebre de vertebre, jobenele gata să cadă, o ultimă încăierare furioasă le descâlci în spațiul potrivit, își recăpătară ordinea și noii pași se formară mai târșâiți, bazinele docile în ondulații lente măsurate, jobenele în cadență. Apoi muzica se întrerupse, scena luminată anulă vraja, un tânăr îmbrăcat tot în negru cu față de indian îndărătul celor trei marionete lăbărțate răspunse cu un surâs timid rarelor aplauze, schiță o reverență, fugi.

„Din italiană nu știe decât înjurăturile. Ca de-obicei”, râdea el lăsându-se pe spate către perete. „Frumoasă, ei? Vițică din Nord. Vezi aici. Încearcă. Nu mușcă deloc. Curaj. Nu găsești așa ceva la Muntele de Pietate”.

Îi cântărea ușor pieptul, delectându-se în suspine simulate, ochii fetei grăbindu-se să mi-i fixeze pe-ai mei înainte de a râde și a se elibera.

„Și dacă eu mare foame? Mușchi? Da, Mușchi. Please”, zise ea scuturându-se.

Râdea fără să-și arate dinții, voce copilăroasă prea studiată.

„L-aș fi demontat pe bandit”, continua el să se amuze, cu degetele nervoase pe masă.

Chelnerul sosi cu mușchiul și încă o șampanie, în vreme ce pe scenă o negresă cu trup uleios șerpuia printre torțe aprinse. În vârful fiecărei flăcări se vălătucea înalt fum negru de petrol.

Predasem deja valizele la biroul de bagaje al gării. Urma să plecăm la Neapole cu noaptea-n cap.

„Asta iese abia după patru”, zise el.

„Și ce dacă? Tot plecăm”.

„Ne conduce la gară. Oh. Ce mai, ne spune și nouă cineva rămas-bun”, făcu el prompt.

Nici nu se redusese bine lumina, că fata se lipise de el, șoptindu-i la ureche. Poate însă nici nu erau cuvinte, doar suflări ușoare, și el se tolănea imobil în unda aceea parfumată.

„Aici ne fură banii. Ca la proști”, îi spusesem eu încă de la început.

„Și ce dacă? E foarte bine așa. Crede-mă. Sau poate ți-e rușine”.

„Ce-are a face cu rușinea. Mi se pare că-i o prostie și-atât”, îmi pierdusem eu cumpătul, cu un chelner impasibil la un pas de noi.

„Pe scurt: ce-ar trebui să-mi mai refuz, după tine” replică el blând. „E vorba de bani? Ai dreptate. Încă un minut de viață ca asta și sfârșesc direct la spitalul de nebuni. Dar să ne mai gândim. Așa-ți convine?”

Îl luasem de braț evitând amabilitățile chelnerului, coborâsem în umbra aceea printre sunetele muzicii revigorate pe neașteptate.

Acum cotul lui mă împungea iar în coaste.

„Ei, Ciccio. Știi ce idee i-a venit ăsteia? O geantă. Zice că costă doar o mie de franci elvețieni. O economie de zile mari. Atenție: banii sunt la tine, așa am avertizat-o. Se pare că geanta se vinde la un magazin chiar de lângă casa ei. Sigur că pierzi trenul. Sau nu? Nu ți-ai pus problema?”

Fata mă privea, surâsul era gata să i se deseneze pe chip în sacade succesive, cu frumusețea ei

strălucitoare oferită fără rezerve. Chelnerul adusese o farfurioară cu patru jumătăți de caise însiropate, ea își luă una ridicând-o cu lingura și suav lent o lăsă să-i lunece în jgheabul limbii, cu ochii mai întâi pe jumătate închiși absenți și imediat după aceea atenți la mine, la efortul pe care-l făceam ca să-i înfrunt privirea. Șampania mă zăpăcea supărător între nas și creier, îmi simțeam pleoapele grele, fata se hotărâse acum să înghită caisele cu mutre languroase.

Mai târziu se retrase la bar. Spectacolul se terminase, două, trei perechi dansau târându-se fără chef pe scena transformată în ring. O lumină scăzută se rotea schițând și ștergând umbre trandafirii și albastre. Am văzut sosind la masă două cafele. Am băut cu chiu și vai. Aerul devenise toxic. Mi s-a părut că printre contururile șterse ale barului descopăr silueta scamatorului. Mai bătrân, cu ridurile pudrate, cocoțat pe un scaun, juca zaruri de unul singur, cu un sandviș lung în mâna stângă. Până și negresa cu torțele se ivi din întuneric ca să bea, privi singuratică în jur, îmi dispăru din vedere.

Ca să rezist m-am agățat din nou de vocea lui, horcăia o poveste. Se descompusese parcă între masă și perete, cu brațul stâng lăsat să atârne, cu dreptul cramponat de țigară. În acel du-te vino al luminii, chipul lui își pierduse orice relief.

„… în peștera asta, Doamne sfinte. Mereu și mereu tot peșteră. Cine știe cum fac. Tot muncind. Tot trăind. Oarbe, și muncesc, se reproduc. Înțelegi? Insecte, adică. Îți vorbesc de-o oră Ciccio ce faci dormi îți vine să vomiți? Insecte. De unde știu. Am telefonat odată la biroul de informații de la STIPEL[2]. Jur. Altfel de unde să inventez eu toate astea? N-am vrut cu niciun chip să-nvăț să citesc cu degetele. Nicio reeducare am zis instantaneu. Nu-i nimic de reeducat învățat, dragi medici profesori ultrapremiați dați în mă-sa. Deci: vocea amabilă simpatică a fetei la telefon. Ce mai

râdea. Părea totdeauna mulțumită. Ce răbdare pe ea. Cu siguranță trebuie să fi fost vai de capu' ei cu atâta răbdare. Îți vine să crezi? Mi-a citit jumătate de enciclopedie la telefon dându-mi explicații despre insectele oarbe care muncesc și așa mai departe. În întuneric. Coropișnița de exemplu. Insectă carnivoră, care mănâncă viermi și sapă galerii. Trăiește noaptea. Masculul și femela lui aduc mari pagube culturilor agricole, pricepi? Și pe urmă sunt muncitoarele termitelor. Mai puțin simpatice însă, sunt asexuate. Nu doar oarbe, ci și asexuate, ca dreaptă răsplată a mamei noastre natura. Muncesc construiesc curăță adună hrană. Cultivă până și ciuperci comestibile, jur că-i așa dacă nu crezi verifică. Pe când buna lor regină vede se îngrașă mănâncă ciuperci și scoate patruzeci de mii de ouă pe zi. Fata aia nu mai e la STIPEL. De câte ori am telefonat, după. O fi dat vreun cancer și peste hoitul ei plin de bunăvoință. Sau poate s-o fi săturat. Poate a cerut să fie schimbată în altă funcție ca să nu mă mai audă. O-nțeleg prea bine. Tu ce zici de asta?"

Nu știu cum am reușit să mă târăsc până la telefon. Scamatorul ne privea continuând să-și rostogolească zarurile în sus și în jos pe o tavă de fetru verde. Porumbeii lui, m-am gândit eu lenevos.

Un barman bosumflat a făcut numărul, a întins indiferent receptorul.

„Cum noapte. Care noapte. E dimineața. Nu crezi că e vremea să te duci la biserică? Să-ți mărturisești păcatele?" striga el răgușit furios fericit la verișoara mătușă. Și-și depărta receptorul de ureche ca să lase spațiu liber oftaturilor, exclamațiilor plângărețe ale celeilalte voci îngrozite: „Da pricepe sunt bine. Foarte bine. N-o să vii la înmormântarea mea. Și nici vărul preot. L-am văzut azi. Mare calamitate și ăsta. Cheamă-l pe Baronu. Știu că doarme-n patul meu. Îl vreau pe Baronu. Imediat. Ei, Baroane tu ești? Ce mai faci?

Să te-aud. Hai. Un suspin cât de micuț. Hai frumosule. Hai, grăsanule. Sigur că mă cunoști, eu sunt, hai, dolofanule. Nu-i așa că-mi scoți acum un ditamai oftatul? Dă-i drumul, iubitei. Că de nu îți tai mustățile. Ți-e rușine de mătușa? Zi. Să te-aud. Nu? Crăpar-ai și tu".

Puse receptorul în furcă, mâna îi tremura. Barmanul umpluse două păhărele cu un lichior închis la culoare.

„Din partea direcțiunii", zise cu severitate.

Nici n-am încercat să refuz. El bău, imediat apoi găsi cu cale să guste și din paharul meu.

„Ierburi", decretă tușind.

„Un extract. Foarte digestiv și tonic, domnule", nu se lăsă celălalt surprins.

Scamatorul întorsese spatele, îi vedeam spinarea încovoiată, linia decolorată a vestonului.

„Ce-ar fi să-l trezim pe vărul preot? E o idee. Poate că are nevoie de noi. Te pomenești că-l putem duce la Neapole. Un preot în suită poate fi util".

„Pentru numele lui Dumnezeu, domnule", am răspuns eu dându-mi seama că nu-i servisem de fapt niciun contraargument.

„E tare preoțelul. Distractiv", se văită el cu voce falsă. „Pe când tu, Ciccio, ești un nimeni. Nimic. De ce nu ești băiat de societate?"

Mutra de mucava a barmanului se destinse într-un minim surâs participativ.

„Nu ești un prieten adevărat", se și grăbise el să reia „nu vorbești nu cânți nu dai din coadă. De unde-ai răsărit, domnișorico? Că ai cam pus bot de domnișorică. Sau te superi?"

„Nu, domnule", am răbdat eu.

Îmi țineam mâinile pe tejgheaua barului ca să-mi consolidez mai bine echilibrul, simțeam lemnul umezit de palme. Barmanul turnase un al treilea pahar de extract. Mi-am impus să refuz dând din cap ca să-mi fac și mai evidentă o minimă autoritate. Celălalt încuviință, luă paharul.

•

O lumină de un verde insolent triumfa pe deasupra caselor când am ieșit. În trei taxiuri doi dormeau prăbușiți între scaun și volan, altul citea ziarul.

„O scârbă. N-ar fi costat-o nimic să ne conducă”, îl tot auzeam printre horcăieli. „Ce naiba, nu e fată de amiral. Toate nenorocitele astea se cred fete de amirali. N-am aflat niciodată de ce. N-ai zis nicio vorbuliță ca s-o oprești, Ciccio. Ești prea matolit. N-ai mai văzut-o?”

„Nu”.

Și când colo ea mergea la vreo douăzeci de metri de noi, cu cărnurile fragede dezvelite neumilite de lumina zilei. Se sui într-o mașină, trecu pe lângă noi, cu brațul ridicat ca să-și ascundă ochii și fruntea.

„Provincial incurabil și țeapăn ce sunt”, tușea el. „Dacă o țin tot așa, peste un minut o să vorbesc de unul singur. Ca la nebuni. La ce bun călătoriile. Ar trebui să mă las însoțit doar de animale. Ciccio, de ce nu m-arunci naibii sub un tramvai?”

Se ținea greu pe picioare, cu umărul împins într-al meu, genunchii îi cedau. Din când în când se încorda ca să-și potolească un fior.

„Neapole și moartea”, începu să zică fără a conteni în taxi și repetă la nesfârșit silabisind și tușind în timp ce treceam ca fulgerul pe străzi și prin piețe pustii către gară.

Mă aruncasem în nu știu ce socoteală absurdă a zilelor deja scurse, a celor ce urmau. Gazul din șampanie îmi izbucnea din stomac în râgâieli supărătoare. Am renunțat la pronosticul încurcat despre timp ca să-mi țin respirația, să-mi opresc sughițul.

O mare fântână se desfășură pe lângă noi, cu apa de culoarea oțelului, el își scoase capul pe geam ca să se scufunde în aerul, în zgomotul acela răcoros.

Apoi: „Până și Baronu. Până și el mi se opune. Ce-l costa să zică un vai. Mi-o spune mereu la

telefon. Se înfurie se supără, dar pe urmă mormăie ceva. Mai al dracului ca de obicei. Zici că sunt eu de vină, Ciccio? Sunt chiar așa de pornit contra viermilor? Și când te gândești că eu unul mă văd mă socot un biet canar cu ochii scoși ca să cânte mai frumos”.

Râse ascuțit, sfârșind într-un gâlgâit trudnic.

„Ce era ultimul pahar? Bălegar? Nu-ți simți și tu mațele putrede?”

Ceva îmi întuneca ochii, îmi contracta gâtlejul, încercam să mă scutur ca să nu mă dezarticulez. Mi-am pironit ochii asupra clanței portierei, căutând să nu mi-i abat, să nu mai mi-i închid.

Taximetristul frână brusc descărcându-ne în fața gării fără niciun salut.

„Păcat că plecăm de-aici. Păcat că nu rămânem. Pe Neron”, striga el legănându-se, cu bastonul ridicat. Numai răbdarea unui hamal ne descurcă prin hol la biroul de bagaje. Cești și farfurioare rostogolindu-se în chiuveta barului, bufniturile răgușite ale vocilor în difuzoare mi-au trepanat craniul.

„La Istanbul. La Calcutta ar trebui să mergem. Oriunde nu la Neapole. Doar trei ore de somn. Sunt din ce în ce mai idiot. Trăsni-m-ar Dumnezeu”, protesta el în tren, cu buzele livide, după ce înghițise pe nerăsuflate somniferul.

Prăbușit într-un colț, am încercat să mă ascund cât mai mult cu putință sub o pulpană a perdelei. Lumina era acum prea puternică, o simțeam apăsându-mă și scociorându-mi printre pleoape ca o lamă incandescentă. Anunțuri strigăte zgomote sfâșiau brutale atmosfera.

„Propriile noastre resturi pământești. Asta suntem. Neapole și moartea”, mai emise el, cu o vână umflată și înnegrită în mijlocul frunții. „Nu e nimeni în compartiment?”

„Nimeni domnule”, am zis.

Trenul începea să se pună în mișcare.

VIII

Îi vedeam în fundul terasei în lumina vărgată marmoreeană a serii. Vorbeau aproape fără să vrea, printre mari intervale de tăcere și fără umbră de surâs, el ca de obicei drept ca lama unui cuțit, celălalt, deși înalt și robust, cu spinarea deja adusă, susținându-se anevoie. Și distonau sub aripile viu colorate ale unei umbrele de grădină.

„Te salut. E târziu pentru mine. Ai nevoie de ceva? Acum știi tot, ai văzut tot. Vezi tu. Pe mâine”, zise soldatul din ușă. Avea o față îngustă de nevăstuică cu imprevizibile fulgerări viclene, mâinile netede. Se declarase mai întâi student și apoi arhivar, dar pe tonul cuiva care se teme să nu greșească.

Am rămas singur în camera aceea prea mare, burdușită cu portrete. Ultima lumină se concentra asupra unui chip de doamnă închis în ovalul unei rame vechi, floarea palidă prinsă între grumaz și umăr se detașa imensă. Grupuri fotografice cu margini argintii zăceau pe masă, măsuțe, etajere, un pian.

În cursul după-amiezii soldatul mă dusese să vizitez casa, un labirint de coridoare, odăițe, camere dintr-una în alta. De la aproape fiecare fereastră se puteau vedea porțiuni din oraș în fugă precipitată dezordonată către mare ca într-o iesle confuză.

Dormisem pesemne în odaia unei slujnice, plecate în vacanță chiar în dimineața aceea. Sertarele și dulapul din cameră fuseseră închise cu cheia sau golite, pereții goi cu umbre umede ramificate. De sub cuvertura patului lipseau cearșafurile.

„Bună idee. Patru bărbați în casă sau cel puțin voi trei, dacă eu unul nu contez și nu sunt luat în calcul, și lui ce-i dă prin cap? O trimite în călătorie pe unica persoană utilă, pe singura femeie. Care

nici măcar nu-i ceruse așa ceva. E îndreptățit proverbul: cei însemnați de Dumnezeu n-au creierul ca al meu. Vezi și tu. Fii atent. Eu unul m-am și hotărât. Mănânc la cazarmă. Paturile măturile praful n-au decât s-aștepte și până la Crăciun. Nu sunt ordonanță. Și nici tu. Cine are chef să-și aprindă paie-n cap n-are decât să-și aprindă", comentase numaidecât soldatul.

„Cum îl cheamă pe-al tău?"

„Vincenzo V. Dar spune-i doar domnule locotenent. Pensia o primește în calitate de căpitan, dar el are scrânteala că vrea să i se spună tot locotenent. Ce mai: creierele de care-ți vorbeam la-nceput. Dar om bun la suflet, văicăreț ca bocitoarele, dar bun la suflet. Crede-mă: stau aici de șase luni. Și-i mulțumesc bunului Dumnezeu, cel puțin mâinile le are întregi pe amândouă. Cum se descurcă al tău cu bărbieritul? Ce zici?"

Îi vedeam pe terasă, tot nemișcați unul lângă altul, cu țigările aprinse. Își pipăiseră ironic unul altuia stomacul și pântecele, dar cu atingeri scurte și aproape dezgustate, fără un râset. Nu mai vorbeau.

Izbutisem să mă odihnesc câteva ceasuri, oboseala și toate otrăvurile ei diverse dispăruseră, dar mă simțeam tot prizonier al unei atmosfere indescifrabile ostile, parcă al unui păianjen sau mai bine zis al unui balon de săpun care mi se închisese în jur și plutea, plutea, legănându-se fără nicio noimă mă ducea cu el, fiecare viziune a lumii tot mai micșorată, mai rece și mai distantă.

Am ieșit și eu pe terasă, având grijă să stau în colțul cel mai depărtat de cei doi.

Orașul se și luminase, o junglă deasă ondulată de luminițe lumini pete multicolore care se succedau se confundau sus și jos până la linia golfului în cercuri ghirlande vârtejuri și noduri sub cerul cu striații violete. Acolo unde vioriul se întuneca, un nor zămislea capul apoi spinarea în fine mâna prodigioasă a unui uriaș avansând

extrem de lent. Ultimele bucle ale pletelor lui prindeau încă soarele de dincolo de orizont. Și întreaga junglă trimitea către el mugetul compact al unei fiare nesfârșite tolănite în criză de somn, vibrând prin milioane de pori orificii solzi riduri anfractuozități ale pielii abandonate în voia aburilor imobili ai verii.

Mi-am simțit mai strâmtă și mai opresivă închisoarea și, brusc, dorința de a mă cufunda, nu de a umbla, ci de a mă cufunda de-a dreptul în luminile, în suflarea aceea, și de a dispărea acolo.

Se mișcară, atingându-se ușor umăr de umăr, parcurgând în tăcere terasa, bastonul alb și tubul de bambus în legănare sincronă.

Locotenentul avea o voce năclăită profundă cu neașteptate lâncezeli dubitative, accentele lui îi retezau sec vorbele.

De trei, patru ori repetară în linie dreaptă cei câțiva metri, calviția gazdei strălucea ca o carapace. Nu păreau prieteni, nu vădiseră niciodată vreo mișcare sinceră de afecțiune, de acord.

Locotenentului îi ieși din gură cu glas scăzut: „Curaj am. Dar e atât de mare frica”.

Îi răspunse un râset ca o plesnitură de bici.

M-am întors prudent în salon, preferând să nu le aud convorbirea.

De la geamuri, în întunericul camerei, am văzut iarăși marea, închisă și complet neagră în jurul a două mari nave de copaci luminați ca niște triunghiuri perfecte.

M-am decis în sfârșit să mă mișc, să caut cel puțin comutatoarele.

•

După cină sosiră fetele. Două fete ale patroanei restaurantului din apropiere, unde mâncasem, și două prietene de-ale lor. Erau foarte tinere, ochelarista râdea și se agita mai abitir ca toate. Se învârtiră numaidecât prin casă ca și cum ar fi cunoscut-o pe dinafară, dibuind pahare sticle gheață, niște perne de puf într-un dulap.

Și dădeau fuga între bucătărie și salon cu strigăte ascuțite.

„Ines Candida Michelina Sara. O să mă faceți să-mi pierd mințile”, se plângea locotenentul din fundul fotoliului. „Unde alergați. De ce vă agitați. Veniți aici, repede, toate. Ședeți”.

Adăpostit îndărătul whisky-ului său, el tăcea, uitând parcă de orice.

„Și tu. Zi ceva. Te-au așteptat atâta, sărăcuțele”, îi ceru locotenentul.

„Femei. Acuma sunt femei. Nu mai sunt fetițele de-acum patru ani. Aproape nu le suport”, bodogăni el.

„Fausto”, scoase celălalt un oftat prelung, „noi ne putem opri, lumea nu”.

Ines ochelarista apăru manevrând un ventilator cu tot cu cablul lui lung.

„Nu vreți puțin aer? Ne sufocăm. Hai, nu-ncepeți imediat să beți ca niște sugative. Dacă nu, noi plecăm. Mai vreți o cafea? Este prea mult curent?”

Scăzu apoi glasul înaintând către cele două fotolii ca să zică în grabă printre râsete: „Ai observat, Fausto? Sara e tot îndrăgostită de tine. Dar de-a dreptul pierdută, biata fată. Ca atunci când purta codițe, îți amintești? Azi și-a cumpărat și un parfum nou. Franțuzesc. Spune-i ceva, Fausto, distreaz-o”.

„Ines, bârfitoare și cârtitoare ce ești. Strașnică prietenă. Când tace mâlc. Când vorbește în gura mare. Ce fac pe-acolo?” se împotrivi lânced locotenentul.

„Se rușinează”, râse iar Ines înainte de a fugi, lăsând, ventilatorul pe jos.

„Eh. Or mai fi încă fete?” scăpă el fără să vrea.

„Căpitane, ce, ai înnebunit?” se scandalizâ cu glas scăzut celălalt, alarmat. „Cum vorbești. Patru tinere de toată lauda și foarte respectabile. Candidei îi sunt chiar naș…”

Renunță cu un gest dezolat din mână.

„Curios. Vorbim ca să vorbim”, căsca el plictisit. „Ce vrei să cred? Sunt femei, în cazul ăsta e inutil să mai vorbim. Ar trebui atinse”.

„Fausto”, îl mustră iar prietenul, „nu-ți amintești acum patru ani? Când ne însoțeau la cafenea, în grădini, și noi le răsplăteam cu cornete de înghețată?”

„Tâmpenii”, îl reduse el numaidecât la tăcere.

Reintrau împreună, privindu-mă atent, ca pentru a-mi măsura posibila și încă neconfirmata complicitate. Se așezară pe divanul din fața celor doi, dându-și coate, printre grimase și zâmbete, râsete mărunte brusc înăbușite în mâinile duse la gură.

„Bine acum”, avertiza locotenentul.

Nu avea multe cicatrice pe față, doar o tăietură în zigzag în spatele urechii drepte. Ochelarii negri îi făceau și mai greoi capul mare, nasul cărnos. Bărbia îi tremura la cea mai mică vorbă sau îi cădea ca un soi de gușă.

„Aveți vreo idee, fetelor? Să nu întârziem însă”, întreba el împrejur cu blândețe.

„Un joc. Da, un joc”, strigă imediat Ines.

Își scosese ochelarii și părea că nici uneia nu-i pasă de pernele prea moi și călduroase, de zecile de priviri cu care le bombardau bărbații mustăcioși de pe pereți, de femeile și matroanele risipite între rame, piepturile puternice, buzele marcate, buclele bine lipite pe tâmple.

Am văzut-o pe Sara întinzând degetele ca să-i atingă lui mâna dreaptă strânsă în jurul paharului.

„Te doare capul? Ai nevoie de ceva? Vrei gheață?” întrebă ea, cu ochii mari larg deschiși pe mutrișoara palidă prea rotundă.

Prietenele de pe divan o persiflau mutește maimuțărind-o cu buzele pungite a inimă, cu ochii mijiți.

„Nici vorbă”, răspunse el eschivându-se brusc, cu o contracție mecanică de zâmbet plictisit în colțul gurii.

„Un joc un joc”, strigau acum celelalte, dar privind-o cu suspiciune avidă pe camarada lor.

„Fără țipete. Sfântă Fecioară. Vă rog. Capul meu. Un joc, orice joc vreți, dar încet. Dacă nu, noapte bună. Astă-seară e o comedie la radio. Potoliți-vă sau mă duc la mine-n cameră”, implora locotenentul, cu mâinile molatice învârtindu-i-se în gol.

„Ce joc vrei, Fausto? Hotărăște tu”, întrebă încet Sara, aplecându-se încordată.

El râse, cu spinarea brusc străbătută de un fior: „Dar numai unul. Drace, de-a baba-oarba”.

•

Ne dusesem pe terasă pentru înghețată, în aerul nopții foarte calde și umede.

Fistic frișcă alune se topiseră în frigider, am băut pasta aceea groasă din pahare după ce am stropit-o cu whisky.

„Mai ții minte cât visai? Mai visezi?” Vocea Sarei era cumpănită, dar decisă. „Odată mi-ai povestit că ai văzut un animal sub pat. În treacăt, mic, de culoare portocalie. Ți se păruse că era un soi de iepure. Sau poate un tatu”.

„Tatu. Ce naiba să fi fost”, contestă el, plat. „Nu-mi amintesc nimica”.

„În schimb Sara da”, modulă cu blândețe ironică Michelina oprindu-se o clipă cu tava plină de pahare goale. Era minusculă, dinții îi erau gata să se arate și genunchii mari. „Sara este asemeni conștiinței rele. Ține minte tot, nu se odihnește niciodată”.

„Nu faceți pe cotoroanțele”, suspină din depărtare locotenentul.

Se tolănise într-un jilț de răchită, abandonând orice intenție de a organiza seara.

„Ciccio”, mâna stângă înmănușată se ridică.

„Sunt aici”.

„Bun, nu pleca”, făcu el ostenit.

Sara mă privi ca și cum m-ar fi văzut pentru prima oară, cu zâmbetul incert abia schițat, cu

mâinile împreunate sub bărbie. Avea unghiile bine tăiate, dar degete noduroase încercând permanent să se ascundă.

„De ce nu-ți scoți haina? Pe căldura asta nu vrei să-ți fie mai comod?” îi zise ea încet.

„Ce comică ești”, îi răspunse el.

„La anul voi fi la universitate”, încercă ea.

„Și sora ta?”

„O, Candida se simte foarte bine cu mama la casa restaurantului. Ea e pașnică. O fată care o să se mărite curând. Sărăcuța de ea”.

„Sărăcuță de ce?” râse el.

„Fiindcă nu-i nimic de capul ei, Dumnezeu s-o ajute”, răspunse Sara, dar deja iritată de disconfortul acelui dialog inutil. „O să se mărite cu un bucătar-șef sau dacă vrei cu un ditamai pașă, e totuna. Așa sfârșește totul”.

„Dar tu nu. Așa-i?”

„Eu nu. Sigur nu”, se înviorase ea dintr-odată, cu pumnii strânși. „Fausto, nici măcar nu m-ai întrebat ce-o să fac la universitate”.

„Pun pariu că-mi spui tu”.

„Mojicule”, râse ea, dar neliniștită. „În fine: medicina. Ești mulțumit?”

„Trebuie să fiu? Dacă trebuie, sunt.”

„Sunt curajoasă, da. Așa zic toți. Nu semăn cu celelalte. Și de ce am ales medicina: ar trebui s-o știi, tu cel mai mult”, își frământa ea degetele, cu ochii ei mari lucitori atenți.

Fetele se strânseseră în jurul ventilatorului din salon, își aplecau pe rând ușor ceafa încredințând-o adierii răcoroase, șușotind de zor.

„Paharul gol, Sara”, o trimise el la plimbare, pocnind apoi pe neașteptate din degete și zicându-mi: „Ciccio, zece minute pe ceas. Apoi mă cari la culcare. Chiar dacă e sfârșitul lumii”.

„N-aș putea să șed dincolo? Măcar o clipă. Mă-nțelegeți, domnule”.

„Vai de tine dacă o iei din loc”.

Se întorsese cu trei pahare. Bău și ea, cu prudență, neizbutind apoi să-și oprească o strâmbătură.

„Ești cel mai elegant bărbat din câți cunosc. Un lord”, scăpără ea pe neașteptate. „Zău, Fausto, nu există nimeni mai elegant și mai fermecător ca tine”.

„La naiba”, cedă el cu un zâmbet dezarmat.

Ridică paharul.

„Oh da. Un toast, un toast!” se porni Sara.

De lângă ventilator, fetele se aplecau atente spionând, dar fără a cuteza să facă vreo mișcare.

„Pentru ce toastăm?” întrebă Sara agitată.

„Alege tu. Crede-mă: e mai bine”.

„Pentru neant. Nada. Pentru rien ne va plus. Pentru viața asta fata marii târfe bine cunoscute”, se pierdu descompus beat glasul locotenentului de dincolo.

„Eu însă toastez pentru tine. Pentru tine și pentru speranțele mele. Vrei?” se aprinse Sara abia atingându-i un genunchi cu vârful degetelor.

„Amin”, conchise el golind paharul.

„E timpul să plecăm, domnule”, am încercat.

„Fausto, acum trebuie să ți-o spun. Ascultă-mă. Acum”, reluă fata tremurând nițel. Glasul i se sparse brusc în gâtlej.

„Taci mai bine. S-a-nțeles? Taci. Pentru numele Domnului”, întoarse el sec capul.

Ochii ei lucitori se închiseră o clipă ca să se arate iarăși apoi mai umili, osteniți.

„Spune-mi măcar de ce-ai venit”, încercă ea cu glas scăzut. „Nimeni nu mai credea. Nici chiar Vincenzo. Știam că-ți telefona, că vorbeați, dar de aici până la venirea ta…”

„Bietul locotenent”, zâmbi el. „Cândva mai râdea. Acum nu mai știe nici să râdă. Doar pufăie pe nas”.

„De ce ai venit? Doar așa? Degeaba?”

„Bună, Sara. Sora, prietenele tale: o să te foarfece. O să te ia peste picior”.

„Ce să foarfece. Cine. Cine să ia peste picior. De-ai ști ce frică le e de mine. Și bine fac”, se înfurie ea roșind. „Hai, te rog, măcar atâta: de ce-ai venit”.

„Nu degeaba. Văd că ești așa de curioasă. Nu: nu degeaba. Acum însă destul. Gata cu întrebările, domnișoară”, puse el punct ridicându-se, căutându-mi brațul.

La telefon Candida o liniștea cu blândețe pe mamă. Aveau să coboare numaidecât, nu era încă miezul nopții. O adevărată catastrofă, înghețata aia.

Morișca saluturilor se roti iarăși veselă.

La o oră foarte târzie, am auzit din patul meu suspine înăbușite rostogolindu-se într-un plâns ce dură mult înainte de a se stinge, liniștindu-se cu greu. Apoi un pas care se îndepărta din baie în coridor. Fără nicio îndoială, locotenentul.

IX

„Permisia mea stă să expire, domnule. Va trebui să plec mâine. Cel târziu mâine noapte”.

„Avem tot timpul”, scutură el din mână plictisit. „Nu e o problemă. Iar dacă te întorci cu întârziere, dă vina pe mine. Corect?”

Ne găseam în salonul acum gol al restaurantului, toate celelalte mese debarasate, soarele feroce de după-amiază incendia strada dincolo de vitrine.

Se lăsase antrenat într-o posomoreală iremediabilă, rarele tresăriri de energumen îi erau golite de convingere, veselia răutăcioasă pe care i-o știam îi dispăruse. O umbră de barbă îi întuneca obrajii.

Zadarnic îl înconjuraseră fetele la masă cu atenții, mereu cu paharul pregătit, doar pentru el polonicul cu moluște rămase pe fundul supierei, umbra unui paravan anume orientat. Lui i se adresase mama Sarei și a Candidei, plecând de la casă, pentru a-i cere o părere, lepădându-și o clipă aerul concentrat de văduvă.

Răbdase totul, mulțumind cu zâmbete căznite. Și alături de el Sara fusese foarte scumpă la vorbă, pradă și ea cine știe căror gânduri.

„Un singur lucru, domnule. Rămâneți la Neapole sau vă-ntoarceți la Torino cu mine?”

„O, Ciccio, câte întrebări. Nu știi să te oprești odată?” mi se împotrivise cu glas istovit.

Doar ideea petrecerii îl însufleți oarecum.

Ea îi venise locotenentului, și acum se străduiau cu toții să o imagineze să o pună pe picioare perfectă, exact evenimentul dorit, de la șuncă la dulciuri, de la pește în gelatină la fructe de mare și la șampanie.

„Destupată. În carafă. Așa se pune în valoare” precizează locotenentul.

„Vincenzino ești o cizmă ca de obicei”, îl judecă el. „Când ai mai pomenit șampania în carafă?

Ignorantule”.

„Păcat fără gravitate. Nu mai vorbesc”, încerca celălalt să se apere, încurcat.

Fetele râdeau.

„Sara: ți-ai înghițit limba?”

„Sara nu vorbește. Nu vedeți că nu vrea să știe de nimic? Ea gândește, mamă ce mai gândește”.

„Biata Sara, e dusă pe gânduri”.

Ea ținea piept râsului și ironiei prietenelor, cu ochii permanent plecați, cu mâinile ascunse sub fața de masă.

Apoi: „E mai bine acum ca fiecare să-și vadă de ale lui” zise fără urmă de veselie. „S-o lăsăm baltă. Altfel cum să mai dorim să ne revedem la petrecerea de diseară?”

„Nu ți-e bine, păpușo?” întrebă el. Cuvintele căzură într-o tăcere neașteptată.

„Foarte bine. De ce? Nu fi îngrijorat”, roși fata luată prin surprindere.

Se ivise un fluture galben care zbura în zigzaguri inegale de-a lungul mesei, bătând frenetic din aripile minuscule, mâinile Inesei Michelinei Candidei sau și ridicat și încurcat în încercarea de a-l prinde.

„Proastelor”, bodogăni Sara, dar imediat după aceea dând indiferentă din umeri.

„Un fluture”, i-am explicat eu la ureche.

Privirea Sarei mă fulgeră iute o clipă.

Scăpase de degetele Inesei, dar se așeză chiar în fața lui, pe fața de masă cu cele două aripi străvezii strânse, și Sara fără nicio percuție specială întinse mâna, îl captură fără dificultate între degetul mare și arătător.

„Ați văzut?” râse ea.

„Aici dedesubt aici dedesubt!” strigă Candida.

Fu răsturnată o cupă mică de sticlă și fluturele încarcerat se învârti în juru-i, cu aripile blegi desfăcute, cu antenele explorând tremurătoare.

„Sărăcuțul de el”.

„Ce galben frumos. Ia uite ce punctișoare negre. Parcă sunt o blăniță”.

„E adevărat că trăiesc doar câteva zile?”

Rezemându-se în coate fetele priveau, lenevoase înfierbântate, acum fluturele se oprise, cu aripile înfiorate de un tremur ușor.

„Da’ ce faceți, fetelor? Sunteți la grădiniță? Doar așa știți să vă purtați? Frumoasă”, se tângui din fundul încăperii vocea patroanei.

„Lăsați-le, doamnă, să se distreze”, îi replică în ecou locotenentul.

„Mie mi-ar plăcea negru”, zise Sara.

„Negru? Ala cu capul de mort pe aripi? Ce distracție”, protestă Ines.

„Ce înmormântare clasa a treia ești azi”.

„Sara, te-a lovit deochiul?”

„Și ce vă pasă vouă că-mi plac negri?” le replică ea prompt.

Mâna lui dreaptă avansa pipăind pe masă până ce se apropie de cupă.

„Negru ai spus? Ești sigură?” o întrebă cu glas scăzut, încercând un surâs.

„Da. De ce?”

Stânga înmănușată căzu deodată pe cupa făcută țăndări printre țipete de spaimă.

„Uite. Acum e negru”, făcu el apoi fără a-și retrage mâna de pe cioburi.

„Dar ce se-ntâmplă. Ce-a fost asta”, se agita locotenentul „nu hotărâm nimic cu petrecerea?”

•

„Două comisioane pentru tine, Ciccio. Costumul meu alb la vopsitorie, curățat și călcat, dar pe loc. Și șampania. N-am încredere în ceilalți. Sunt în stare să bage bicarbonat”, zise el.

„Bine, domnule”.

„Zece sticle. Nu sunt prea multe. Krug”.

„Krug. Bine, domnule”.

„Nu te grăbi. Azi nu ieșim”.

„Sara asta”, am tatonat.

„Ce”, i-am auzit glasul la pândă.

„Nimic. La orice m-aș fi așteptat sosind la Neapole, dar nu la fetele astea. Și Sara. Nu știam”.

„Și ce-aveai tu de știut”, făcu el sec. Dar imediat, mai obosit: „Vezi-ți de tine, Ciccio. N-are rost să-ți bați capul cu alții. Vezi-ți de tine, fii turist”.

De la fereastra camerei lui, în timp ce împachetam costumul, i-am văzut în fotoliile de răchită de pe terasă, el neclintit în pofida căldurii, cu țigara atârnându-i de buză, locotenentul moleșit de parcă ar fi dormit. Umbrela îi apăra cu un cerc cenușiu parcimonios împotriva revărsării soarelui, dincolo de parapet orașul vuia surd până la marea nespus de albastră.

„Ar trebui să mai vorbim? Te mai gândești?”

„Nu, căpitane, de ce? Nu mă crezi?” răspunse stins locotenentul, cu mâinile agitându-se brusc. „Nu ziceam eu că ar fi și mai rău să discutăm?”

„Mai rău și încă cum”.

„Atunci gata. Totul e clar acum. Te rog”, își dădu celălalt duhul „ne-am spus și ne-am răspuns totul. Gata”.

„Acum zece zile când ți-am telefonat. Și chiar înainte, îmi păreai mai ferm”.

Am renunțat să manevrez hârtia de ambalaj ca să nu remarce foșnetul. Glasul lui nu mi se părea eliberat de tristețea care-l cuprinsese în ultimele ceasuri.

„Dar m-am hotărât. Ca și tine. Poate chiar mai mult decât tine, dacă-mi dai voie. Să nu te-ndoiești, Fausto. Și-acum s-o lăsăm baltă. Pe căldura asta”, făcu locotenentul.

„Te-am auzit. Astă-noapte”.

„Nu trebuia. Nu trebuia”, strigă celălalt, dar furia nu-i ținu decât o clipă, vorbele îi tremurară din nou în gâtlej: „E treaba mea. Unii plâng, alții râd. Ce contează? Care e diferența? Chiar vrei să mă dăscălești în toate acum?”

„Așa e. Și-apoi: puțin îmi pasă”.

„Ție ți-o fi păsând oare de ceva?” se lamentă locotenentul.

„Așa cum am venit pot să și plec înapoi. Chiar mâine. Chiar în noaptea asta. Și fiecare cu soarta lui”, zise el cu bruschețe.

„Ba nu, ba nu. Acum e hotărât totul. Nu te mai îndoi. Dacă te mai îndoiești acum, mă jignești. Sigur”, se împotrivi celălalt cu puținul glas care-i mai rămăsese. „Vezi însă: tu ai deschis iarăși vorba. Trebuie să recunoști”.

„Ai dreptate. Lovit”, râse el acru.

„Și petrecerea? N-am făcut oare o greșeală? Fetele alea, săracele. Dumnezeu să le aibă mereu în paza lui, Sara care nu mai poate să-și găsească liniștea. Și e atât de inteligentă”.

„E bine cu petrecerea. Foarte bine. Nu poate fi nimic mai bun. Și să căutăm chiar să ne bucurăm de ea”.

„Da. Ce fete minunate, nu-i așa? Își pierd timpul, își pun la bătaie toată răbdarea, cu unii ca noi. Ți-l amintești pe tatăl Sarei și al Candidei? Ce n-ar fi făcut el pentru tine. Ce devotat îți era. Și nu cred că te-a văzut mai mult de trei ori. Dar tu cu Sara n-ai putea…”

„Nici măcar să nu-i rostești numele, la dracu’, idiotule”, izbucni el umflat de furie ca o viperă.

•

Venisem la ușa restaurantului ca să aflu unde aș putea găsi o vopsitorie prin apropiere. În partea umbrită a salonului, Sara, la o masă, întoarsă cu spatele, stătea aplecată peste cărțile ei.

„Nu învăț chiar cu atâta vreme înainte, nu sunt chiar atât de tocilară”, râse ea roșind. „Doar un prim contact. Cărțile noi. Medicină. Ce groază”.

„Fii liniștită. Universitatea e lucrul cel mai ușor. O să vezi”, și i-am spus despre costum.

„Cum: n-a venit celălalt soldat? Micchichè ăla, arhivarul? Neam de leneși. Are un adevărat talent să adulmece unde-i încurcătura cea mai mică. Dă-mi mie. Îl trimit pe un băiat de la bucătărie. Șezi”.

Veni înapoi, jenată, cu brațele încrucișate și mâinile ascunse la subsuori.

„Celelalte fac pregătirile. Eu la bucătărie sunt nulă. O adevărată pacoste. Pur și simplu nu pot învăța, nu simt nicio pasiune pentru treburile astea femeiești. Sunt o cauză pierdută. Ele în schimb, de-ai vedea ce mai muncesc și ce se mai distrează: și sunt mai mici, toate au un an mai puțin ca mine", șezu, închise cărțoiul evitând să mă privească. „Poți să mai stai? Un minut doar. Ți-e sete? Vrei să bei ceva?"

Am așteptat să înceapă, dar își ținea ochii lipiți de cotorul cărțoiului. Șervete de masă împăturite albe ca zăpada se aliniau pe câte două șiruri, un deodorant împrospătase atmosfera.

„Nu s-au dus la culcare", am zis în sfârșit.

„El nu se odihnește niciodată", cu o cută între sprâncene.

„Nici locotenentul".

„Oh, bietul Vincenzo", îl lichidă ea cu o grimasă „el nici nu contează. Ai văzut că e un nimic, un nimeni? Bun, un sfânt, da: dar ce contează?"

„Nu par nici măcar prieteni".

Râse, cu un icnet sec, pentru ca apoi să spună cu severitate: „Nimeni nu-i poate fi prieten".

„I-am auzit vorbind, pe terasă. N-am înțeles. Părea că au ajuns la un soi de acord".

„Fausto nu poate fi de acord cu nimic și cu nimeni". Se lumină nițel: „Tu îl cunoști acum. E o ființă unică. Un geniu. Ești convins? Poți să-l iubești sau nu".

„E și teribil", am încercat.

Râse fericită.

„Păi sigur că e". Ridică puțin glasul: „Teribil, dracul gol, o pedeapsă a lui Dumnezeu, tot ce vrei. Dar ceilalți. Cine sunt. Unde sunt. Unde ajung. Ce vor. Nu vezi în jurul tău? Lumea? Un faliment".

Își eliberase o mână și acum policele i se desprindea repetat din strânsoarea celorlalte degete adunate pumn, unghia plată și trandafirie.

„Un faliment, nimic altceva”, repetă ea lent.

„L-am văzut spunând și făcând anumite lucruri” mi-a scăpat. „Aroganța lui. Apoi, se-nțelege, cedezi, te justifici, măcar te schimbi și-i dai chiar dreptate. Eu unul îi sunt prieten cu adevărat și el o știe”.

Negă din cap, cu surâsul ei melancolic și secret refugiat în opoziție.

„Nici tu, nici alții. Ți-am spus-o doar. Nu poate avea prieteni. Nu poate”, răspunse ea.

„Și totuși”, m-am mulțumit să mă opun.

„Vreau să zic: o să-i fii prieten, nu mă-ndoiesc”, reluă ea prudent accentuând fiecare cuvânt „dar vezi că și tu discuți, ai ceva de zis, emiți judecăți? Și asupra lui nu se pot emite judecăți, cu el doi și cu doi nu fac niciodată patru, poate cinci, poate trei, dar patru chiar niciodată. În ce-l privește: trebuie să-l alegi și cu asta basta”.

„Tu ești femeie și…”

„Nu sunt femeie. Măcar de-aș fi. Sau poate nu. Știu eu?” replică ea nervoasă. „Ce-nseamnă femeie sau nefemeie? Lumea zice că sunt îndrăgostită de el. Toți zic asta, până și mama, biata de ea, și pe ascuns mă iau peste picior. Dar numai pe ascuns. Nu e însă iubirea prostească, leșinată și făcută praf cum cred ei. Este hotărârea mea. Alegerea mea. Ca un câine care se ține după un tip pe stradă, și numai după el. Și așteaptă. Așteaptă și n-are nevoie de explicații”.

Nu i-am suportat privirea, care își regăsise curajul pe măsură ce mi se spovedea.

M-am simțit dezarmat prostește.

„Nu e iubire”, zise ea. „Este fidelitate, e credință, credință și așteptare. Plus altele. Zi-i, zi-i cum vrei”.

„Dacă o iei așa, n-are rost să mai vorbim” am răspuns.

„Aa? Și de ce ar trebui să vorbesc chiar cu tine?” se supără ea violent, cu ochii mari holbați. „Adică tu vii aici și eu te și aștept cuminte pe

un scaun ca să vorbesc cu tine? Tu cel mult îmi poți spune cum a fost călătoria, dacă a tușit mult, cu cine și cum și de ce s-a certat. Treburi de-astea”.

„Bine. Trebuie să plec. Șampania”.

„Te rog”, se aplecă ea brusc fără puteri peste masă „încă un minut. Doar unul. Nu te supăra pe mine. Spune-mi ceva despre drum”.

„Obositor. N-am stat o clipă. Ceva furibund. Mi se pare că am fost peste tot și nicăieri, nu știu cum să spun. Și-acum îmi mai vâjâie capul”.

„Da, da, sigur că da”, râdea ea încuviințând „îndrăcit, îndrăcit…”

„Grădini zoologice, liturghii cântate, taxiuri. Și știi ce insulte împroașcă în jurul lui?”

„El nu insultă. Condamnă”, mă contrazise sigură pe ea.

„Barul. Băutul. N-am mai văzut pe nimeni să bea atâta”.

„Când bea e un zeu. Ești convins? Odată a spus: Înălțați mândrele steaguri…”

„Etc. Etc. Cunosc. E tipic pentru el când e beat mort” am răspuns.

„Când e beat e minunat”.

„Poate pentru că ți-l amintești cu memoria ta de fetiță, dar…” am tatonat eu.

„Îmi amintesc și știu”, făcu ea cu avânt. „Știu tot. Pe când lumea asta e făcută din viermi. La școală înveți despre Olimp, dar pe urmă ce-i în jur? Viermi care nu vorbesc nu știu nu pricep”.

Acum își aplecase fruntea pe carte, îi vedeam doar cărarea subțire foarte albă din păr, câte o buclă mai deschisă la culoare în josul cefei.

„Nici eu nu sunt optimist”, am zis. „Viața azi este confuzia dezastrul pe care le știm. Pentru noi tinerii…”

„Eu cred în alte lumi”, suspină ea înăbușit. „Se zice: dacă ar fi existat, aceste alte lumi ar fi încercat să comunice cu a noastră. A, da? Tu ce

crezi? Tu, dacă ai fi din altă lume, ai avea dorința asta de a comunica? Spune”.

„Aș fi nebun”, am râs.

„Nu crezi că o să murim toți?” șopti ea din nou. „Toți, unii după alții? Asta mai e viață? Viața nu mai poate continua așa. Și să-i mai zici viață. Nimeni nu-nțelege, dar el știe. Știe că suntem proști vulgari incapabili putrezi. El a înțeles”.

„Mă lași să spun ceva?”

„Spune”, se resemnă ea.

Am zăbovit o clipă ca să-mi adun bine vorbele necesare, să le găsesc tonul potrivit.

„Tu raportezi totul la el. Ți-ai făcut o idee a ta și nu mai renunți la ea. Foarte bine. Dar la ce bun? De acord, el este deosebit, cu totul deosebit, nimeni n-o tăgăduiește, și ce? Doar pentru că e orb? Sunt milioane de orbi”.

„Am spus-o la început. Și Vincenzo e orb. Dar e un nimeni, bășică goală. Nu-și înțelege nici măcar propriul destin. Așa că nu și-l merită”, își cuibări ea obstinată capul la adăpostul cotului.

„Dar care destin? De orb? Nu s-a născut așa”, am zis fără să mă gândesc și înfierbântându-mă brusc. „Nu e o tragedie grecească, e o nenorocire. El a primit-o într-un anumit fel, cu felul lui de-a fi, de vină e încăpățânarea ta dacă vrei să ne vezi în alt fel”.

„Degeaba. Tu vrei să cercetezi, să explici. N-o să reușești niciodată. Voi toți, dacă ați vedea un înger la un colț de stradă, ce-ați face, mă rog? Îți spun eu: i-ați număra penele. Ca să fiți siguri, pentru control. Așa sunteți voi”.

Râse iar, dar aproape un sughiț slab.

„Încearcă un joc. Leagă-te la ochi și rămâi așa legat o după-amiază întreagă la tine-n cameră sau în grădina publică. Și mișcă-te, recunoaște lucrurile, caută…”

„Ai făcut tu așa?”

„Eu? Ce mă privește pe mine?” replică ea repezită.

„Bine. Am înțeles. Destul”, m-am dat învins.

„Da. Destul” păru ea să se liniștească.

„Nu te supăra”, mi-am impus eu. „Eu unul nu te judec. Și nici n-am să te iau niciodată peste picior. Ba dimpotrivă. Dar poate că nici tu nu înțelegi. Poate suntem prea tineri ca să-nțelegem”.

Continua să-și scuture capul culcat pe cot, negând.

„Știu și eu că el este diferit”, am replicat.

„Nu e destul să spui diferit. Prea puțin”, își ridică iar fața, cu privirea ca o lamă țintită în altă parte. „Și fluturele de azi-dimineață? Îți amintești?”

„Ah, frumos gest”.

„Definitiv. Spun asta ca să te-ajut să-nțelegi cât de cât” mă luă ea în derâdere ca din spatele unui zid al ei. „Doar el e capabil de gesturi definitive. Îi trec prin minte, și le și face. Cine poate apuca să apuce”.

„Ce mă uluiește e că toți îl lasă să facă ce vrea. Îl lăsăm liber în toate, mereu. Niciodată niciun protest”.

„El știe”, urmă ea cu ochii mijiți. „Lumea e distrugere. Și el își are distrugerea în ființa lui. Tu îl vezi, așa, imobil frumos ca nimeni altul și când colo, pe dinăuntru, e o ruină. Și totuși respectă totul, căci e și amabil, când devine angelic nimeni nu se poate compara cu el”.

„Am putea vorbi așa ore-ntregi. Tu de o parte, eu de alta, fără să ajungem la nicio concluzie”.

Încuviință cu un semn, cu privirea pierdută, o vână la gât îi zvâcnea ritmic sub piele.

„Și femeile?” sări ea deodată. „Nu ești obligat să faci acum pe mincinosul cu mine. Zi: a căutat alte femei pe drum? La Roma?”

„Nu”.

Răsuflă ușurată, dar fără să se bucure.

Apoi, cu o furie disprețuitoare: „Vaci cretine”, zise ea. „Ar trebui s-alerge cu miile după el, dac-ar avea un dram de minte în cap. Dacă aș fi eu o

femeie adevărată, ce-aș mai inventa. Pentru el, aș găsi lucruri incredibile”.

„E cu douăzeci de ani mai mare ca tine”.

Râse: „Cu douăzeci și unu. Da’ ce zic eu? Zece mii. Un milion. Și chiar asta e foarte frumos, e foarte bine”.

„Atunci: corect?”

„Corect”, strigă ea înveselită.

Răsfoi grăbită cartea ca să-mi întindă o mică fotografie protejată de un plic transparent.

Roși mulțumită: „Uite”.

Îi ajungea puțin mai sus de talie, ciorapii albi până la genunchii ei de fată, umblau cu soarele în față, mâna lui dreaptă pe umărul ei plăpând, bastonul de bambus aproape șters în mișcarea lui. Fetița râdea, cu dinții dezveliți. El, alb orbitor, cu petele întunecate ale ochelarilor, cravata, mănușa stângă, anula toate celelalte câteva elemente prezente în imagine, o bancă de grădină, un tufiș cenușiu.

„Sunt ani de-atunci”, explica ea blând cu glas scăzut. „Ne-a făcut-o tata. Dar nu cumva să-i spui. Nu știe nimic. Nu va trebui să știe niciodată”.

M-am simțit brusc abătut și derutat, în umbra aceea încinsă, în pișcătura acrișoară a deodorantului.

Doar sub impulsul unei mânii obscure am lăsat să-mi scape: „L-ai văzut oare vreodată fără ochelari?”

Zâmbetul ce i se întipări pe față se arătă ca o sfidare.

„Sigur că da. Și dacă nu, ce?” răspunse ea foarte iritată. „Vezi că ai pus întrebarea cu răutate: ce voiai? Să mă sperii? N-ai să reușești niciodată”.

Am rămas mut, simțindu-mă respins, fără rost. Încăpățânarea ei îmi măturase din creier orice gând de considerație, lăsându-mă și mai golit.

Ne ridicaserăm, m-a petrecut până la ușă, dinspre stradă un geamlâc de foc. Strigăte puternice și zgomote ne-au pironit în prag.

„O sută de metri, prima la dreapta. O vinărie de lux”, explica ea. „Poți uza de numele restaurantului, am telefonat deja. Te miri? De ce? Am imaginație. În legătură cu el, reușesc să-mi imaginez orice. Pun pariu că vrea cel puțin opt sticle”.

„Zece”.

„Vezi? Mai e și un adevărat domn”, în lumina zilei apărea foarte palidă, încreștitura dintre sprâncene gingașă și adâncită ca o gropiță. „Cine știe dacă vom mai putea sta un pic de vorbă, noi doi”.

„Mâine noapte plec. Sau cel puțin așa cred. El: nu știu. N-a vrut să-mi spună nimic, ca de obicei”.

„Mereu a fost așa”.

„Știu asta. Măcar atâta am înțeles și eu”.

Își strânsese din nou mâinile la subsuori, făcu față străzii și zgomotelor cu o expresie severă. O clipă mi-a apărut oricum, dar nu tânără.

„Nu te-am întrebat nimic despre Torino. Proastă mai sunt. E chiar așa de frumos cum se spune? Vreau să vin acolo la universitate. O să-mi trebuiască un an întreg ca s-o conving și s-o lămuresc pe mama, știu bine, dar în sfârșit… Am un cap special, dacă-mi intră-n el ceva și pornesc, ajung la țintă. Totdeauna”.

„Ești o fată foarte bună”.

„Să nu mă faci bună”, se lamentă ea brusc. Un gest cu mâna i se stinse pe loc în aer: „Urăsc fetele bune complimentate de toți. Eu sunt eu însămi. Totul e-aici. Și vezi să nu scapi o vorbă despre Torino. Jură”.

„Jur”.

„De ce n-a ieșit la plimbare, azi?”

„N-a vrut”.

„Dacă nu se plimbă măcar un pic, devine nervos. Mai e timp până la cină. Când te-ntorci, de ce nu-i propui să se plimbe? La ora asta s-ar putea să se fi răzgândit”.

„Dacă deschid eu vorba, el zice imediat nu. Putem paria”.

„Așa e, așa e”, râse ea bucurându-se legănându-și bustul, cu gâtul abia înclinat. „Nu-ul lui. Minunat. O împușcătură. Împotriva a tot”.

„Să-i propun totuși, nu?”

Încuviință, dinții care i se închideau îi chinuiau buza superioară.

„Încă ceva”, am încercat eu. „Dar tu, vreme de patru ani… De scris nu i-ai scris, și atunci? Îi telefonai?”

Se retrase brusc îndărătul unui zâmbet sticlos.

„Nimic”, răspunse ea cu glas obosit, „nimic și nimic. Și-acuma gata: și așa am vorbit prea mult”.

„Dar el…”

„El e acasă, trebuie să se plimbe, trebuie să mănânce. Atâta tot. Să lăsăm lucrurile așa cum sunt”.

„Foarte bine”.

„De ce, poate pentru că ți-a vorbit? Despre mine?” vocea i se articula într-un gâfâit aproape stins.

„Nu. Crede-mă…”

„Nicio vorbă, sigur” făcu ea o grimasă. „Acum trebuie să te duci. Faceți o plimbare frumoasă, vedeți Neapolul, e încă un oraș nobil. Și fii mulțumit”.

„Turistul se supune”, am încercat să râd.

„Doar o vorbă”, încercă ea învingându-și ezitarea. „Trebuie să am încredere în tine. N-am încotro. Ascultă deci: astă-seară caută să nu-i stai tot timpul pe cap. Te rog”.

Am simțit că roșesc.

„El a vrut. Nu m-a lăsat să mă clintesc ieri. Jur că eu…”

Încuviință din cap, și ea cu pomeții îmbujorați.

„Știu știu. Nu-i nevoie să te explici. Rău nu ești, te-am înțeles. Dar astă-seară, dacă poți cât de cât, pleacă. Nu zice nimic și fă-te nevăzut în vârful picioarelor. Poate ai și tu vreo nevoie, când și

când. Și-apoi casa e mare. Sau poți să te duci după Ines. E simpatică, pare clevetitoare, dar e bine pregătită, modernă. Și se cam uită la tine. Ți-ai dat seama, nu? Sau nu te interesează nimic nimic? Un minut cel mult. Îmi ajunge doar un minut cât e seara de lungă. De acord? Zici că o să te descurci?"

„Promit. Nu-i însă nevoie de Ines. Adică nu mi-o pune mie-n cârcă doar pentru asta. Știu să mă descurc".

Zâmbi privind înainte, își strânse apoi brațele ca și când i-ar fi fost frig.

„Te consideri prieten cu el", mai zise ea, marcată însă de atâtea vorbe irosite „și atunci să nu crezi că anume în minutul ăla, anume astă-seară o să-l înnebunesc cu cine știe ce declarație. Nici gând".

„Foarte bine. Și-apoi nu mă privește pe mine. Eu sunt afară" am protestat eu încurcat.

„Toți suntem afară, în raport cu el. Unii mai puțin, alții mai mult" acceptă ea cu gravitate. „Eu ca și alții, poate mai mult decât alții, cine știe. Dar nu-i voi face declarații care să-l tulbure cumva. Nici să nu-ți treacă prin gând".

„De acord de acord. Ce mă privește pe mine".

Am mai rămas să ne privim o clipă, stânjeneala sporea între noi.

„Scuză-mă", dădu un mic țipăt învecinat cu râsul „ce mojică. Nici nu te-am întrebat cum te cheamă. Cum te cheamă de fapt?"

I-am spus numele meu, dar acum aproape contrariat, cu glasul poticnindu-mi-se în gâtlej.

Îmi întinse deodată mâna, mi-o strânse pe-a mea cu o mișcare inimoasă, eliberându-se însă numaidecât.

„Și-acum mă duc să-nghit protestele și năbădăile celor trei domnișoarele înfăinate de colo", râse ea din nou. „Femeile la bucătărie, nu știi ce-nseamnă asta. Toate se cred Ioana d'Arc. Sau Ioana sau madame Curie".

Împinse geamul dându-se înapoi, ușa se închise docilă fără niciun zgomot și în timp ce se rotea oglindi în absurde perspective suprapuse vârtejul străzii.

X

„Vincenzo Vincenzino, ce te-a apucat, de ce nu vii? Tocmai acum te faci nevăzut. Cum să ne jucăm dacă tu te faci nevăzut?” strigaseră fetele.

Dar locotenentul se târâse până la un fotoliu din camera alăturată, descompus de prea multă mâncare și băutură.

„Lăsați-l să piardă”, decise el.

Apropie arătătorul de mâinile întinse și întoarse cu palma-n sus în evantai, începu să atingă ușor o palmă.

„Fără gâdilat”, strigă Michelina scuturându-și și desfăcându-și iar mâna.

„Fato. Taci din gură. Proasto”, protestau celelalte surescitate, cu atenția încordată.

Arătătorul explora prudent ușor.

„Foarte frumos munte al lui Venus, o să-i prefaci în scrum pe bărbați”, decretă el cu gravitate profesorală.

„Și mie și mie”, îl și solicitau celelalte.

„Încă ceva, fii bun, linia inimii”, imploră Michelina, concentrată asupra palmei ei, asupra arătătorului care o parcurgea.

Sara mă privi, și ea cu mâna întinsă, cu un zâmbet docil care o făcea să pară mai obosită. M-am retras până la masă spre a mă instala în punctul unde se încrucișa curentul de la cele două ventilatoare. Căldura mă strângea de spate ca o a doua piele, nici urmă de adiere răcoroasă dinspre terasă, până și ventilatoarele spintecau vârtejuri fierbinți.

Minuscule resturi de gheață mai pluteau într-o supieră, farfurii boluri tacâmuri se adunaseră într-o dezordine colosală până și pe ultimul centimetru disponibil, două degete de șampanie călâie acum pe fundul sticlelor destupate.

Jocul continua în râsetele prostești electrice ale fetelor așezate în cerc pe divan, el beat lăfăindu-se

în postura de judecător și rezemându-se în coate.

„Linia inimii, și eu”.

„Și M-ul ăsta dublu, îl simți? Ce înseamnă M-ul dublu?”

Răsuflarea depărtată a locotenentului se strecura apăsătoare printre pauze, ca un horcăit.

Mai întâi fusese concursul de cântece. Încă la masă, după o tentativă muribundă de toast.

„Dar nu un cântec întreg. Doamne ferește. Doar o strofă scurtă. Spirituală. Și cine nu știe, să tacă definitiv” le impusese el.

Ines se ridicase zveltă în picioare modulând: „Fuga adu fug pepeni moi fuguța fuga adu huța pepeni moi fuguța”.

„Nu-i bună. E doar un joc de cuvinte ca să-ți dezlegi limba, nu un cântec” o descalificaseră invidioase Candida și Michelina.

„Cine câștigă medalia de ciocolată?” reluase el, bătând cu o furculiță în farfurii și pahare.

Sigur de efect, cu capul zumzăind, intonasem:

Curul roș de maimuțică
roșii sticlele de vin
roșu curul rupt de frică
al lui Iosif fost Stalin…

Printre urlete și râsete își făcuse loc vocea împâslită a locotenentului din capul mesei: „Fiți spirituali, dar să nu cădem în vulgarități…”

„Hai, Vincenzino, nu te supăra, ce-i asta, petrecere sau nu?” îi ripostaseră fetele.

„Don Vincenzo, don blegențo”, se ridicase ofensiv reproșul lui.

Dar nimeni nu se mai hotărâse, ochii strălucitori încercau să reînjghebe crâmpeie de amintiri ce întârziau să se realcătuiască, buzele schițau încercări iute stinse. Și în atmosferă o vagă stânjeneală, o neliniște.

„Și-atunci”, își pierduse el răbdarea.

„Sara e la rând. Sara”.

„Ce cântă Sara? Ia gândiți-vă. Nu catadicsește ea”.

„Sara nu vrea. Nu vedeți că nu vrea?”

„Voi ați spus-o. Nu vreau. Nu mă bateți la cap”, refuzase fata cu o privire înrăită.

Până când începu el, pe neașteptate, cu un timbru tremurător și tot mai degajat aproape emoționat în lentoarea calculată a strofei, noi ascultând uimiți:

Mai bine-ar fi să nu te mai iubesc
din Crez nimica nu-mi mai amintesc.
Și-Ave Maria chiar de n-o mai știu
cum să-mi mai mântui sufletul pustiu…

„Oh, Fausto”, spusese fără voie Sara.

„Și e ceva de râs aici? Asta-i hazul tău?” reacționase locotenentul.

„Ai dreptate, zău”, capitulase el, ciudat de abătut, cu mâna gata pornită în căutarea paharului. „Hai. Unul din voi acum. Repede”.

„Grozavă sărbătoare. Grozavă, ce să zic. Ca la 2 Noiembrie”[13], se văită iarăși locotenentul sprijinindu-se ca să se ridice de la masă, contrariat.

Sara izbutise să răstoarne la timp o sticlă, să abată atenția surorii și prietenelor care se puseră imediat pe șters și strâns.

•

„Nu-l iubesc. De ce nu-l iubesc astă-seară? Doamne Dumnezeule, nu suport”, murmură ea în colțul terasei.

Își răsucea degetele de la mâna stângă în celălalt pumn, cu ochii strălucitori încercănați. Căută să respire adânc, dar se întrerupse la jumătate, ca și cum s-ar fi sufocat, sfârși prin a-și contracta gura într-o grimasă.

„Tu înțelegi? Ai înțeles?”

„Cred că da”, am răspuns, renunțând de fapt în sinea mea.

„Aș vrea să-l văd mort. Dispărut. Să nu mai existe. Nu mai pot să-ndur. Ce crede el? Că sunt de piatră? O ființă de nimic?”

Își înnoda își chinuia bietul lănțișor de la gât.

„Dacă vrei, îi spun ceva. Pot să-ncerc”, m-am descurcat eu resemnat.

Refuză scuturându-se toată.

„Și proastele alea trei. Auzi-le. Trei găini. Își închipuie că sunt la circ”, se plânse ea și mai obosită.

„E foarte târziu”, am spus.

„O să ne-apuce dimineața. Te asigur eu că apucăm aici dimineața”, replică ea cu furie rece și îndârjită. „Vreau să-i văd cum se-alege praful de ei. Niște animale. Bețivani, atâta e de capul lor. Bețivani fără suflet. Nici gând să recunoască sacrificiul altora”.

Vorbele erau împroșcate ca niște proiectile.

„Să nu exagerăm. Știm ce știm, Sara. Dacă ar ridica un deget…”

Îi tremură bărbia, umerii i se pleoștiră.

„Dac-ar ridica un deget. Sigur”, răspunse ea cu greutate „aș da fuga. Sunt sau nu câine credincios? Sunt datoare să dau fuga. Dar asta nu mai are nicio însemnătate. A reușit să mă-nghețe toată astă-seară. Și să-ți mai spun ceva: dacă aș fi răutăcioasă, ar trebui să-i mulțumesc. Pentru ajutorul dat”.

M-am rezemat de parapet ca să privesc orașul în desfășurarea lui de lumini și nesfârșita pată de cerneală a mării. O constelație se întrezărea foarte sus pierdută printre aburi, puțin mai înainte un zumzet vătuit de avion se stinsese într-o curbă foarte lungă.

„E doar vina mea, numai a mea, capul meu tâmpit e de vină. Ar trebui să mi-l smulg, să mi-l arunc la gunoi”, continua să se lamenteze cu un accent ceva mai dur de-acum și mai ironic în glas „idioată incurabilă ce sunt”.

„Noi suntem totdeauna de vină”, am urmat-o eu ca să n-o las singură „noi îl inventăm, îl lustruim pe aproapele nostru”.

„Ai dreptate”, pufni ea, schițând un zâmbet. „Și el, sărăcuțul. Ce putea să facă și el? Să mă calce-n picioare ca să pricep o dată pentru totdeauna? Aici înăuntru, aici sunt bolnavă”.

Roti un deget pe care și-l dusese la tâmplă.

Apoi: „Măcar de-ar mai fi trăit tata. El ar fi în stare să înțeleagă. Taică-tu: mai trăiește? Te gândești la el?”

„Trăiește. Dar nu mă gândesc niciodată la el. Nu știu de ce”, abia am știut ce să-i răspund.

Îmi simțeam gura incendiată de sosuri și vin, dar creierul îmi reacționa încă lucid la orice provocare aruncată de vorbe, de obiectele ivite viguros în lumină, de colțul pianului, de genunchii fetelor de pe divan.

„Uită-te la ei acum”, exclamă ea. „Niște nerușinați. Nu pentru că fac ce fac, ci pentru că se lasă împinși de nimicul din ei. Țevi goale, tigve uscate”.

În lumina violentă a salonului mâna lui dreaptă pipăia înconjura măsura cele trei glezne aliniate, fetele râdeau, ba dând din picioare, ba ținându-și-le nemișcate. Își pierduseră grația, o jenă neașteptată le făcea mișcările mai confuze și mai suspecte.

„O femeie adevărată e stăpână și răspunzătoare de gleznele ei”, rostea el într-o oscilație precară.

„Îl auzi? Ai auzit? Dă pe-afară idioția din el. Să-l omori, nu alta”, șopti în întuneric Sara, atentă.

Michelina și Ines își încrucișaseră gambele ca să-l deruteze, cu zvâcniri de pudoare își țineau fustele bine strânse în jurul genunchilor. Policele și arătătorul lui, cu inel, măsurau, controlau din nou, nesigure.

„Ghicește ghicește”, îl provocau strigătele.

Îngenunchease alunecând parcă din fotoliu, și pipăia precaut, spinarea slabă aplecată marcându-i

respirația ostenită.

Renunță în cele din urmă cu un gest plictisit, se trase la loc în fotoliu fără să mai râdă.

„Acum mă duc înăuntru și-i iau la palme. Pe toți. Întâi pe ele apoi pe el. Un dos de palmă ce nu s-a mai văzut”, zise Sara.

Se și întorsese însă, cu coatele pe parapet. Un căscat copilăros îi descompuse fața.

„Ți-e somn?”

„Nebunește”, suspină ea „dar nu mă mișc. Chiar de-ar fi să cad pe jos. Aici sunt și-aici rămân”.

„Ai să vezi: peste un minut o să te caute el pe tine”.

„Nu i-o doresc”, încercă ea să râdă.

„Mă duc să văd ce face locotenentul”.

„Doarme. Omul ăla mereu doarme. Înecat în propriu-i stomac”, răspunse ea epuizată. „Întoarce-te repede, te rog. Nu mă lăsa și tu aici de izbeliște”.

Mai târziu am dat de el în baie. Stătea sprijinit de marginea căzii, apa curgea vâjâind din robinet.

„Tu ești, Ciccio? Nu-i chiar așa de rău. Șezi. Ascultă ce frumusețe. Apă apă” gângăvi el dezordonat dindărătul țigării stinse. Stai aici. Să vorbim ca de la bărbat la bărbat”.

„Da, domnule”.

„Confuzie. Haos. Nu-ți simți și tu capul plin de popice?”

„E târziu domnule”.

„Mereu târziu. Niciodată târziu. Târziu cu motiv”, râse el tresărind vlăguit.

Îi dispăruse orice încordare, slăbiciunea trupului care-i înota ca o aschie în haină, cămașa șifonată, mănușa rigidă din mâna stângă nu-l mai asculta, legănându-i-se ca și cum ar fi fost dezarticulată.

Își scoase cu greu ceasul, întinzându-mi-l.

„Ține. Omagiu”.

„De ce domnule? Nu pot”.

„Nu face pe prostul. Ia-l și bagă-l în buzunar. Totdeauna. E unica regulă”.

„Nu, domnule. Mulțumesc, dar nu”, am refuzat mai hotărât.

„Fiindcă e de aur sau doar fiindcă e special, pentru orbi?” râse el din nou rotindu-l în palmă.

„Îmi promiseserăți un portofel. Ar fi mai nimerit. O să-mi facă plăcere ca amintire de la dumneavoastră. Dar ceasul nu”, am zis.

Lăsă buzele în jos, plictisit acum.

O umbră violacee îi adâncea obrajii, deasupra gulerului cutele pielii îi erau asudate și lipsite de viață.

Scoase portofelul.

„Uite-l. E bine așa?”

Am renunțat să mai discut, am golit fiecare despărțitură de bani și acte, i le-am pus la loc în buzunarul interior al hainei. Răbdă fără nicio reacție, cu umerii relaxați.

„Fata aceea”, am tatonat eu.

„Cine? Ce?”

„Sara. E dincolo. Ar merita măcar o vorbă”, am pronunțat eu răspicat ca să acopăr zgomotul apei.

„Sigur. Cum să nu. De ce nu?” încuviință el legănându-și capul. „Și pe urmă îi telefonăm lui Baronu. Bietul meu Baronu. Singur în Nord. Telefonezi și tu. Nicio scuză”.

„Sigur domnule. Acum însă…”

„Mă duc, mijlocitorule. Mă duc. Eu unul nu pot să refuz nimic. Mijlocitor nu sună jignitor ca pește. Așa că eu nu zic pește. Vezi: nu ți-am spus-o. Corect?” râse el dezvelindu-și dinții, îi căzu țigara, i-am luat-o de jos, o acceptă pasiv între degetele pe care i le-am simțit incapabile s-o țină. „Să nu le lăsăm niciodată pe fete să aștepte. Ființe dumnezeiești. Am știut mereu. Bărbatul știe asta”.

„Nu mă refeream la fete. Doar la Sara”, am insistat.

„Sara. Chiar așa”, repetă el cu neplăcere, cu riduri ivindu-i-se între nas și gură.

„Acum totul e mai liniștit, locotenentul doarme, dacă luați loc pe terasă, Sara…”

„Nu mă-ngropa sub vorbe. Fie-ți milă”.

„Scuzați-mă domnule”.

„Mă duc. Tu să taci. Toți să tacă. Și aici nu închide. Lasă-mi apa așa”.

Se ridică în picioare, învingându-și tremurul mușchilor, își îndreptă ceafa și spatele.

„Sunt un om mort, Ciccio”.

„Domnule…”

„Un om mort. Ce știi tu? Sst. Un om mort în delir”, își mișcă rigid un picior după altul pe coridor, cu dreapta întinsă în față „un mort beat. Beție afurisită. Locotenentul doarme? Suflet împăiat. Într-un sfert de ceas, jumătate de ceas: afară toți în șuturi. Înțeles?”

„Le conduc eu acasă pe fete. Nu vă faceți griji”, l-am asigurat eu.

Râse ascuțit: „Să-mi fac griji? De ce?”

Mâna dreaptă dibuia de-a lungul zidului.

•

Se așezase în fața lui, cu brațele încrucișate, captivată de el, și el vorbea alungit în fotoliul de răchită.

Ines răsfoia o revistă veche, Michelina și Candida bosumflate se duceau și veneau cu stive de farfurii, tăvi pline de pahare.

Căldura nopții părea să se destrame când și când în frisoane de răcoare umedă.

Cheagul trandafiriu luminos al acelei camere în dezordine mi se dilatase în ochi ca un loc evadat pentru totdeauna din acordurile din vrerile lumii. Se și grăbea să se ascundă într-un cotlon al memoriei.

Toate astea sunt viața?, m-am întrebat, dar cu o senzație de irealitate, fără o veritabilă curiozitate.

Ines își scosese ochelarii ca să surâdă incert, am strâns din umeri cu o timiditate bruscă voită, fără să mă clintesc. Ici și colo mă împungea oboseala, dar capul îmi era încă treaz, avid.

Sara se resemna nemișcată, cu profilul ca o pată abia abia vizibilă în întunecimea terasei. El

continua să vorbească, își vârâse mâna stângă în haină, dreapta îi manevra lent țigara.

Nebunii, sigur. Căci o vedeam pe Sara acoperindu-și când și când ochii cu mâna, suferind, ca pentru a se apăra, iar apoi respirând ca pentru a prinde puteri, fără a mai avea curaj să-l întrerupă, să-i conteste afirmațiile.

Nu mai contenea, capul i se detașa net și întunecat din albul costumului, răsturnat pe spătarul fotoliului, proferând cine știe ce insulte vulgare.

Am simțit o mare dorință să mă apropii, să surprind măcar o vorbă.

Sara se străduia să nu plângă. Frântă în două, se rătăcise în acel gâlgâit inepuizabil de fraze, de râsete schițate, care plouau asupra ei, fără putință de scăpare. Îi opunea fruntea, arcuindu-și fără vlagă umerii, el încă nu se liniștea, la cele mai neînsemnate mișcări ale capului fulgerând între dinți și ochelari.

Ines se ridicase în picioare, veni spre mine lenevoasă, cu ochii miopi înroșiți.

Ajunsă la pian, se întoarse și ea, critică, se uita la ei, îi măsura cu privirea acolo, atât de diferiți.

„Doi comedianți. În plus învechiți. Demodați”, comentă ea apoi cu glas scăzut dar decis. „E clar?”

„Te-nșeli”, m-am mulțumit să-i răspund.

Mă privi foarte dezamăgită, cu ochelarii ascunși în mâini.

„Da’ ce, îi iei și tu în serios? Te consideram mai isteț”, mă ironiză ea stins.

„Eu cel puțin îi respect”, am zis.

Făcu o mișcare nervoasă, îi mai cântări o dată prin cadrul ușii cu geamuri.

„Ce respect. Mie nu-mi spun absolut nimic”, decise ea. „Și ce exemplu ar putea fi ei?”

„Exemplu, nu știu. Par însă o excepție”.

„E timpul să-i punem capăt”, trase ea sec concluzia. „Sună adunarea, soldat”.

•

Pe scară și în curte am reușit cu ușurință să-mi încetinesc pașii lângă Sara. Celelalte mergeau mai grăbite, două trei picioare care schițau un dans.

„Nu ca să te bat la cap, dar poate vrei să-mi spui”, am început. „A fost ca de obicei? Infernal?”

Negă cu capul înclinat, mușcându-și buza, interesată cu încăpățânare de pietrișul din curte împărțit în fâșii late albe și negre.

„Dacă vrei, tac. Nimic mai ușor”, am mai încercat. „Dar e o greșeală”.

„Inutil. N-ai înțelege. Nimeni n-ar înțelege”, răspunse ea, dar fără asprime.

Apoi, pe neașteptate, ridicând nerăbdătoare glasul: „Dar unde alergați? Hai să ne bucurăm de firicelul ăsta de aer”.

Fetele, ajunse în portal, se opriră nehotărâte, ea traversă curtea și se așeză pe treapta unei scări ce se cățăra întunecoasă și îngustă prin încâlceala zidurilor. Un miros de ierburi putrezite răzbătea din vecinătăți.

Se întoarseră agale înapoi, ținându-se de mână, înăbușindu-și jalnic un căscat.

„Ședeți”, porunci Sara pusă pe ceartă.

O ascultară, aranjându-și fustele, fără niciun chef, cu capetele bălăbănindu-se.

„Ar fi bună o baie, un plonjon în apă”, oftă pierit glăsciorul Candidei. „O goană zdravănă cu mașina și-apoi o partidă de înot. Așa aș mai zice”.

„De ce nu iei mașina, Sara?” făcu Ines.

„Sfântă Fecioară. Dacă aude mama noastră, la ora asta. Bagă cuțitul în noi toate”, râse Candida.

Își rezemase tâmpla de umărul prietenei, cele două chipuri alăturate se reliefau ca o pată luminoasă unică.

„Și Vincenzino ăla. Ce lehamite. Acum chiar că m-a plictisit”, izbucni Michelina.

„Mereu la fel. Mănâncă și pe urmă doarme. Ce să zic, veselă societate. Da’ ce suntem noi? Infirmiere? Octogenare la azil?” adăugă Ines.

„Bine bine, să nu-i mai zicem așa. Dar cui îi pasă de binele ăsta. O fi trebuind să ne facem și călugărițe te pomenești? Și pe urmă ce-ar trebui să fie? Rău și-atât?” se lamentă Michelina.

„Petrecerea a fost însă frumoasă.”

„Datorită lui Fausto. E meritul lui.”

„Găsiți că are și merite.”

„Fausto e un nebun. Nimic altceva.”

Sara privea în sus, unde aureola trandafirie a luminilor încă mai sporea dincolo de terasă.

„Mai bine să renunți”, încercă Ines să zică.

„Știu”, sună calm răspunsul.

„Ce? Cum? E sfârșitul lumii”, râse uluită Ines. „Sara și marea ei dragoste, pasiunea ei…”

„Nu-ți bate joc. Voi vă bateți joc de ea și pe urmă ea se leagă de mine toată ziua. Lăsați-o în pace”, protestă Candida cu ochii închiși.

„Și tu nu știi vreun banc?” mi se adresă Michelina fără să mă privească. „Vorbești puțin. De ce? Sau poate că noi vorbim prea mult? Or fi vorbind însă și fetele tale de la Torino. Ascultă: știi anecdota cu transplantul? Doi prieteni se reîntâlnesc după mulți ani…”

„Nu”, i-o tăie sec Sara. „Taci din gură”.

„Oh, Sara. Termină.”

„Ți-am spus să taci din gură. Toate astea sunt doar grosolănii. Nu se cade”, se pomeni ea mustrată.

„Nu se cade”, o ridiculizară celelalte.

„Ai zis într-adevăr că renunți?” reluă Ines cu altă voce, curioasă.

„Am zis. Ai auzit? Atunci chiar am zis”, replică Sara cu răceală.

„S-a purtat rău cu tine? Te-a jignit?”

„Cum ți-a spus?”

„A fost veninos? Dar băuse și tu…”

„Destul. Ce vă privește pe voi? Vedeți-vă de-ale voastre, dacă aveți de ce”, refuză Sara cu asprime.

Un suflu slab de aer începea să se lase încet de sus, pătratul cerului dintre acoperișuri apărea încă

întunecos.

Își îndepărtau de ceafă gulerele bluzelor ca să prindă o adiere de răcoare, o mână două se agitară ca să intensifice acel vânticel minim.

„Sara G. n-ar fi sunat bine. Nu-mi pare rău”, oftă Michelina.

„Mereu tot încercarea asta cu numele de familie. Grădiniță de copii. Asta sunteți, nimic altceva”, replică Ines.

„Tu. Care ți-e numele de familie?” întrebă Candida.

Le-am spus, dar nu știu de ce cu voce mai scăzută, pe când ele vorbeau fiecare accent marcat ca un plesnet.

Începură să combine numele meu de familie cu numele lor de botez, unul după altul, interogativ sau afirmativ, râzând, modulând fiecare silabă, când repede, când scandat, ca pentru a-i aprecia mai bine combinația, răsunetul.

„Singura căreia i se potrivește este Ines”, râse în fine Candida.

„Numele de familie din Nord: curioase, deși frumoase, dar aspre, nu sunt muzicale”, își dădu cu părerea Michelina.

„Proastelor. Trei prostovane amărâte, asta sunteți”, se declanșă Sara pe neașteptate și le ocărî. „Creiere de lapte. De ce trebuie să-mi stați mereu pe cap?”

„Că oi fi tu sănătoasă la cap, când ți-l pierzi așa pentru un nenorocit”, replică Ines cu îndrăzneală.

Desenul grațios care le unea pe trepte se destrămă într-o agitație conflictuală.

„Sau îți închizi gura aia veninoasă, sau…” amenință Sara ridicându-se în picioare.

„Sau ce? Ia să te văd. Zi. Vorbește. Tare vreau să văd ce”, țipă cealaltă.

Candida și Michelina mă priviră, așteptând o intervenție din partea mea. Dar tocmai Sarei îi alunecară gândurile în altă parte.

„De ce s-a stins lumina aia de sus?” rămase ea fascinată cu ochii la terasă.

Ne-am întors cu toții, cenușiul geamurilor îndepărtate era abia vizibil în partea superioară a zidului.

„Ce-i trebuia să stingă lumina? Tocmai el”, continua Sara să întrebe privind cu atenție.

N-am mai avut timp să vorbesc.

Primul foc de pistol, deși din interior și de la înălțime între zidurile acelea, se prăvăli până la noi, spărgându-se jos în mai multe cioburi sonore.

XI

Urcam în fugă pe scări când detună a doua împușcătură, mai înăbușită.

Și-n timp ce scâncetele și țipetele fetelor fugind dincolo de portal se pierdeau rătăcite, în timp ce o simțeam pe Sara gâfâind în spatele meu, am avut o clipă conștiința precisă că totul, împușcăturile fuga mea și întunericul și el sus, nimic nu s-ar fi putut petrece altminteri.

Dar odată ajunși pe palier mâinile îmi înțepeniseră și Sara fu nevoită să-mi smulgă furioasă cheile.

Gemea cu gura închisă pipăind ușa.

„Cum să știu, știam, am știut mereu, nenorocita de mine”, mi s-a părut apoi că o aud.

Bezna coridorului ne blocă.

„Repede”, era strigătul Sarei.

În curte se auziră zgomote de canaturi trântite și chiar o voce, mi s-a părut, amuțită însă numaidecât.

În camera de lângă salon locotenentul zăcea în fotoliu, cu capul într-o parte, un pârâiaș subțire de sânge i se scurgea dindărătul urechii pe sub guler. Și el, la doi pași, în picioare, cu brațele atârnând, cu buzele întredeschise contorsionate ca o zbârcitură.

Negru pistolul pe covor, la câțiva centimetri, între fotoliu și pantofii lui.

N-am izbutit să intru, umerii și genunchii mi s-au făcut dintr-odată de plumb. O vedeam pe Sara cum se lipea de el tremurând, îl apuca de un braț apoi de celălalt cu forță crescândă și disperare, ca să-l tragă să-l smulgă de-acolo.

„Fă ceva. Hai, fă ceva”, țipă ea.

Nu puteam să-i răspund, răsuflarea îmi înghețase între dinți. Frică nu, deloc, dar o inerție invincibilă infinită care-mi apăsa ca un lest vinele

și imaginația, mă înstrăina de locul acela, de orice durere posibilă.

Corpul masiv al lui Vincenzo V. între cele două brațe ale fotoliului părea umflat, un cumulus gelatinos alb și cenușiu.

Și ea îl tot scutura. Îl împinse până la tocul ușii unde rămase rezemat, țeapăn pieziș ca o marionetă aproape fără suflu.

„Pentru Dumnezeu, de ce nu te clintești de-acolo?” striga Sara holbându-se la mine.

„Nu. Nu-i adevărat. Nu…” articulă haotic gura ei lemnoasă.

Dar Sara izbutise să-i și pună în mâna dreaptă un pahar și el cu obediență mecanică și-l duse la buze, îl goli, șocul violent al tusei păru în măsură să-l zguduie să-l trezească, însă dintre degetele brusc desfăcute îi scăpă paharul gol.

„Lucrurile lui. Repede!” urla Sara ducându-l cu ambele mâini la perete.

Am dat fuga ici și colo fără să gândesc întorcându-mă cu un braț de haine uniforma mea flacoane de medicamente în boneta militară întoarsă cu gura în sus, bastonul de bambus, disperat urmărind în creier toate lucrurile pe care le lăsam risipite inabordabile prin cele două camere, în baie.

„Idiotule. Valiza”, ordonă Sara cu vocea de gheață smulgând un flacon din bonetă.

Am văzut-o de pe coridor în timp ce încărcăm buimac valiza, cum îi deschidea gura, îi vâra cu degete sigure somniferul, îl silea să mai bea.

Strângându-l în brațe încerca să-l târască spre ușă.

„Repede”, zori ea sufocată lângă el.

„Și pe celălalt? Cum se poate? Unde crezi că ne ducem? E cel mai prostesc lucru”, mi-a ieșit până la urmă din gâtlej.

„Celălalt trebuie să fi murit deja”, strigă ea stoarsă de puteri. „Și ce ne pasă nouă? Nu vrei? Fă cum crezi”.

Am jurat în gând cu disperare, încă aplecat peste valiză: nu mă mișc de-aici, n-au decât să plece, cum pleacă chem pe cineva sau telefonez, diseară iau trenul.

Am auzit-o gemând pe palier.

Am dus afară valiza. Mă privi compătimitoare, el prăbușit între perete și îmbrățișarea ei.

„Jos la poartă. Doar până la poartă. Fie-ți milă. Ajută-mă. Pe urmă iau mașina. Și nu-ți mai face gânduri, nu mai ai nicio obligație", hohotea ea de plâns.

L-am târât pe scări, era ușor și dezarticulat ca un mănunchi de crengi uscate, odată dus în curte ea se grăbi să privească în sus și în jos la balcoane și canaturi, dar totul arăta zăvorât pustiu.

Am deschis poarta, l-am rezemat de ea.

„Un minut. Mai puțin chiar", o luă ea la fugă ștergându-și turbată sudoarea din orbite.

„Domnule", am încercat „mă auziți?"

Îl sprijineam de subsuoară cu mâna proptită de lemnul aspru al porții.

Capul îi atârna bălăbănindu-se fără nicio susținere, din nări un suflu greu și înfrânt.

Cele trei fete îmi trecură fulgerător prin minte: cine știe unde au fugit, cu siguranță vor fi apucat până acum să trezească pe toată lumea și să povestească totul mamelor taților rudelor. Și lumea din curtea interioară, canaturile trântite, glasul acela.

Am auzit scrâșnetul mașinii.

„În spate. Aici în spate. Atenție. Încet", șopti Sara lăsând în jos spătarele ca să facă loc.

Pe banchetă am văzut o sticlă de whisky, o cuvertură.

A rămas încovrigat acolo în fund ca un biet câine prea voluminos, absurd de alb cum era.

Ochelarii îi alunecară, dar mâna Sarei îi opri, grijulie și blândă i-i puse la loc.

„Tu du-te acum. Doamne sfinte, du-te, nu te mai gândi la nimic", zise ea așezându-se la volan.

„Dar unde? Și tu? Unde te duci acum?”

„Știu eu”, răspunse ea fără să mă privească, cu motorul pornit, cu degetele noduroase extrem de albe încordate pe volan.

Strada se precipita pustie și lucitoare în curbe strânse, încă întunecată, dar felinarele păleau deja sub apăsarea unui cer mai limpede.

„Greșești total. Inutil să fugi. Așa e mai rău. Nu-nțelegi?” am încercat să o fac să judece.

Imaginea locotenentului în fotoliu, firișorul acela roșu de după ureche mi s-au învârtit în fața ochilor.

„Nu vrei să pleci odată?” izbucnea ea, controlându-și însă imediat vocea.

„Nu ți-a cerut nimeni nimic. Pleacă. Pleacă. Sunt treburile mele, treburile noastre”.

Am deschis iar portiera.

„Eu l-am însoțit. Eu sunt răspunzător”, am protestat cu violență. „Beat țicnit cum e, i-ai mai dat să-nghită și un somnifer. S-ar putea să crape aici, acum, îți dai seama?”

Dădu din cap fără energie, dar ca și cum ar fi auzit ceva lipsit de orice însemnătate. Bărbia îi tremura, reușise în schimb să-și reprime lacrimile.

„Orice-ar fi fost”, zise apoi, „să-l ducem undeva, departe de-aici. Acolo să se poată trezi, să se lămurească. Să pună lucrurile cap la cap în liniște. De îndată ce se va trezi, va hotărî. Lui îi revine să ia o hotărâre. Putem s-o facem, măcar atâta. Pentru el”.

Vocea i se stinsese în gâtlej.

„Dar unde-l duci?”

„Nu-ți face tu griji”, se împotrivi ea.

Dar numaidecât, chiar dacă recalcitrantă: „Într-o casă a mamei. Nu departe. E goală, nu locuiește nimeni acolo. Vino. Până nu se trezește”.

„De ce? Nu te-nțeleg. De ce vrei să faci asta? Suntem amândoi cei mai mari proști care…”

Nu mi-au venit alte cuvinte.

„Îngerul meu, bietul meu înger. Trebuia să-mi dau seama, trebuia…” murmura ea cu ochii țintă la stradă.

Picioarele umerii brațele i se și mișcaseră independent de acel gol inert arid dinăuntrul lui.

M-am hotărât să mă așez, să-nchid portiera.

Automobilul demară.

•

Boțit în spatele nostru, tușea, cu gura deschisă. După tuse răsuflarea i se prefăcu în horcăit.

„Sfântă Fecioară, nu vrei să-i desfaci odată cravata aia nenorocită? Măcar să poată respira” porunci ea cu răutate.

„Și somniferul cu care l-ai îndopat. Și băutura. Îi e foarte rău. Ar trebui…”

„Nimic. N-ar trebui absolut nimic”, mă refuză ea.

Conducea cu mișcări furibunde, cu fața crispată și strânsă ca un pumn. Petele negre din jurul orbitelor îi invadaseră și jumătate din obraji. Privea în oglinda retrovizoare bizuindu-se doar pe mâini pentru alegerea străzilor. La o intersecție derapasem periculos pe un nod de șine, evitând nu știu cum un refugiu de tramvai.

„În două minute am ajuns”, mă avertiză.

„Și pe urmă? La ce bun ajungem?”

„Ajungem ajungem”, strigă ea năpădită brusc de lacrimi. „Important e să fim acolo. Să-i dăm un răgaz”.

„Ești nebună. Și eu…”

„Nu vreau să știu nimic. Taci din gură și nu-mi mai spune nimic!” strigă ea aplecându-se și smulgându-se de la volan. „Cine are nevoie de tine. Cine ți-a cerut ceva. Cine ești tu. De ce nu ți-ai luat tălpășița, cum voiai”.

„O Sara!” am urlat și eu.

Înghiți, încordându-și mușchii brațelor, ai bustului, ca să prindă putere și stăpânire de sine.

„Da”, făcu ea încet. „Da. Spune”.

„Nimic. Nimic”.

Totul mi se părea departe, inaccesibil, în ochi doar defilarea aceea rapidă de ziduri, străzi, cerul acum lânced și dușmănos acolo sus.

„Zi-i. Scuză-mă”.

„Doar atât: ești datoare să fii atentă. Suntem datori”, am rostit fără convingere, glasul parcă străin de mine, „dar ce vrem să facem? Să nu agravăm situația. Tu crezi că-l ajuți. Și eu de-asta sunt aici. Dar dacă…”

„De ce două focuri?” mă întrerupse ea fără să fi ascultat. „Ai înțeles oare de ce au fost două focuri?”

O neliniște neașteptată mi-a împrăștiat ceața din creier.

„Poate l-au ratat pe primul. Sau l-au tras ca să încerce pistolul”, am zis eu.

„De ce zici ei? Care ei? El. Doar el. El a tras a încercat sau poate a ratat celălalt foc. Trăgând în el. Luaseră hotărârea împreună, dar numai el a tras”, se năpusti ea pierzându-și răsuflarea.

„Ce-au hotărât? Să se omoare împreună?”

I-a scăpat un plânset.

„Crezi că se puseseră de acord? Puseseră totul la cale?” am mai întrebat eu.

Dădu din cap, cu buzele strânse.

„N-a fost oare la mijloc băutura? Și toate celelalte, da, dar mai ales băutura de astă-noapte…”

„Ba nu”, mi se împotrivi ea vlăguită. „Se pregătiseră. Acum înțeleg. Și petrecerea. A fost o înțelegere între ei doi. Iată de ce a venit. Ăsta e motivul. Și eu, idioata naibii ce sunt, n-am priceput imediat, nenorocita de mine…”

„Bine atunci, dar el? De ce el nimic?”

„O fi ratat. Sau i-o fi căzut pistolul. Și noi am ajuns acolo prea devreme”, căută ea confuz un răspuns.

„Sau pentru că a fost beat. Degetele nu-i mai stăpâneau nici țigara. Sau poate frica”.

„Frica nu”, respinse ea.

„De ce nu? În ultimul moment…”

„Frica nu. Nu el!” strigă iarăși ea.

Nu mai aveam putere s-o contrazic. Și nici nu mi se părea ceva important. Focurile acelea de pistol încă-mi stăruiau în creier, și-n ochi trupul locotenentului în fotoliu, viu sau mort cum o fi fost. Erau însă imagini și sunete fără nicio pondere, doar excesive doar inutile: nu se despărțeau de adevărul meu, al nostru, cu privire la suprimarea lui în somn.

„Am ajuns. Chiar acolo în spate”, anunță ea cu răceală, accelerând.

Abia atunci am observat străduța aceea cu serpentine rapide, printre ziduri șubrezite și crăpate de un verde întunecat, livezi separate cu garduri de sârmă.

Am virat pe un drumeag de pământ bătătorit și, ieșind din mașină, am văzut câteva coame de case scunde, așezate la distanță printre roșcovi. Panglica nemișcată a mării zăcea foarte departe, încă cenușie. Se făcuse ziuă, o lumină pudrată alerga spornic înaintea soarelui ca să descifreze să distingă plinurile și golurile printre arborii din jur, punctele aprinse ale roșiilor din grădini, acoperișurile confuze ale orașului stins culcat acolo jos.

Casa era părăsită, fără un scaun fără o mobilă, lipseau până și ușile interioare, doar un sul de covoare vechi bâhâind de praf de-a lungul peretelui din camera cea mai mare. O slabă lumină alburie pătrundea prin obloanele închise. Am adulmecat izuri de var, de lemn invadat de mușchi.

„Colo, pe culoar. Ce mai aștepți?” mă luă ea arătându-mi covoarele.

Vru să-l instaleze lângă ușa băii, așezându-l pe sulurile acelea, cu spatele la perete, acoperit cu cuvertura de la glezne până la mijloc. Cu un gest sfios și repede retras îi îndreptă părul la tâmple îl mângâie ușor pe frunte. Deschise robinetul de la cada din baie și pe cel de la chiuvetă lăsând apa să

curgă la debitul maxim. Sticla cu dop i-o puse la câțiva centimetri de mâna dreaptă.

Rămase în sfârșit privindu-l, cu pumnii strânși împreunați fiecare sub brațul opus.

„Bietul meu înger, măcar apa, nu-i așa?” am auzit-o abia șoptind. „Și tu, Doamne Dumnezeule, dacă ai vrea…”

Am ieșit și m-am așezat pe treapta de-afară, de ușă atârna un cablu electric fără bec, cei câțiva metri de pământ din fața casei erau invadați de buruieni și ciulini galbeni uscați de arșiță.

Vedeam cum crește de jur-împrejur amenințarea luminii matinale, zumzete îndepărtate se și strecurau prin văzduh, un ciripit din copaci depărtați, eram însă prea intoxicat de oboseală ca să-mi mai pun și alte întrebări.

•

Nu era un zid, ci parcă un gard metalic foarte înalt și șubred, poate sute și sute de spaliere de paturi, pe care trebuia să le escaladez cu riscul de a mă face praf, picioarele de beton nu voiau să se pună în mișcare să mă asculte. De jos, legănându-se, un soldat îmi striga ceva, o bandă desenată fără litere îi ieșea din contracțiile zadarnice ale gurii…

M-am trezit.

După ceas mi-am dat seama că nu dormisem nici măcar o jumătate de oră. Am tremurat de frig deși aerul se și încălzise. Conștiința mi-a revenit tulbure.

Și ea ședea pe treaptă, cu coatele și fruntea ghemuite pe genunchi.

Țigările, da. Dar niciun chibrit. Cu mare grijă m-am dus până pe coridor, i-am dat la o parte cuvertura, scotocindu-l ca să găsesc bricheta.

Respira mai regulat, cu fruntea aburită de o umbră de transpirație.

Dând ocol casei am văzut doar o grămadă de gunoi, bucăți de lemn, o găleată desfundată. Terenul urca brusc mai povârnit printre copacii rari cu trunchiul de culoarea ruginii, până la o

construcție pe jumătate ascunsă de verdeață, crengile, cearșafuri mari peticite puse la uscat. Un câine galben de pripas mă privi de departe agitându-și coada bănuitor. Dispăru în fugă șchiopătând dincolo de curba delușorului.

„De ce crezi tu că am greșit?” m-a întâmpinat ea abia înălțându-și chipul.

Era epuizată, lividă. Și mie însă gândurile îmi săreau disparate ca niște țăndări lipsite de viață.

M-am așezat pe iarbă atent să nu stau însă cu fața la cearcănele ei.

„Ca să fugim cu adevărat, ar fi trebuit să luăm totul cu noi. Lucrurile, pe locotenent”, am răspuns opintindu-mă. „Știi câte am uitat? Pantofii, pistolul, încă o valiză. Ce rost a avut atunci să fugim așa?”

Dar fiecare cuvânt abia rostit mă apăsa: o piatră care se prăvălea în întunericul unei fântâni, iată ce eram.

N-a răspuns, ascunzându-se iar între brațe până la păr, umerii i se ridicau firavi când respira.

„Sora ta, celelalte două, acum le vor fi spus totul la cine știe câți”, am mai spus eu. „Și să sperăm că au făcut-o, dat fiind că am fost atât de proști. Să sperăm că locotenentul n-a murit, că l-o fi salvat cineva. Ce să-ți spun mai mult”.

„Pe scurt, regreți cele întâmplate. Dacă da, ce mai cauți aici? Te-am rugat eu să vii? Du-te la locotenentul tău, du-te unde vrei”, răspunse ea fără urmă de mânie, închisă în adăpostul ei.

„Ce-i cu asta? Ai putea s-o lași baltă. Unde sunt? Sunt aici? Și atunci isprăvește”, am replicat cu animozitate.

Căsca, se destindea prin grădină, cu bluzița albă mototolită.

„Doamne de-aș avea măcar un pieptene”, se căzni ea să râdă. „Mania mea de mocofancă să plec de-acasă fără poșetă. Zici că o să vină după noi? Până aici?”

„Nu e greu de ghicit”.

„Cât durează somniferul ăla?”

„Puțin. Mai nimic. Totdeauna a durat puțin, pare-mi-se. Depinde câte ia”, am răspuns.

„Da. E intoxicat. Atunci o să se trezească curând. Și o să poată hotărî. O să vezi”.

Mergea prin fața mea, doi pași către mașină, doi pași către casă, buruienile îi trosneau sub pași, o vedeam mișcându-se de colo-colo masându-și brațele amorțite, pipăindu-și fața, părul de la ceafă.

„Dacă ar fi vrut să moară cum spui tu, o să mai fie în stare să ia vreo hotărâre?” am vrut să întreb.

S-a oprit, preocupată iarăși să sape fără niciun scop în praf cu bombeul pantofului.

„Mie nu mi-e frică. Dar deloc”, zise ea încet. „M-aș întoarce și înapoi, dacă i-ar fi lui de folos. Să-l fi lăsat oare acolo? Să treacă prin fel și fel de chinuri? Ce puteam face dacă nu asta. Pentru tine, lucrurile stau altfel, știu bine”.

„Eu unul ar trebui să fiu în tren. Permisia mi-a expirat. Dacă nu se mai întâmplă ceva, sfârșesc doar în închisoare. E bine?”

Râse, preumblându-se iar.

„Și ce mare lucru, pentru un soldat? Înăuntru sau afară, nu e totuna? Ia spune-mi: ai ceva bani?”

„De ce?”

„Până nu iese toată lumea pe stradă”, gândi ea rapid, „ar fi bine să cumpărăm câte ceva. O sticlă de cafea, țigări, niște brioșe dacă se găsesc. Vrei? E o prăvălie, imediat la dreapta după drumeag. Au de toate. În cinci minute te duci și vii”.

„De ce eu și nu tu?”

Bombeul pantofului prăfuit își pierdu brusc răbdarea reluându-și săpăturile.

„Nu-l părăsesc”, se împotrivi ea calmă. „Unde este el sunt și eu. Și-apoi pe-aici lumea o ține minte pe mama. Mai bine să nu mă vadă chiar pe mine. Corect? Dacă totuși nu vrei, nu te duce. Nu vreau să te oblig”.

„Acum imediat?” am cedat eu.

„Încearcă. Ce te costă? Aici lumea se trezește devreme, e aproape ca la țară. Gândește-te: o cafea bună. Ne-ar prinde bine la toți”.

M-am ridicat în picioare, mușchii s-au dezmorțit cu împunsături sub piele.

„Și o lumânare”, se grăbi să adauge: „e mai bine oricum să avem una”.

Bătrâna nu mai isprăvea de manevrat pistonul mașinii de cafea expres. Brațul cenușiu și zbârcit ocupat cu operația n-a împiedicat-o să-mi arunce un zâmbet pe jumătate schițat.

„Puțină răbdare, vă rog. Apa nu e încă fierbinte. Până atunci aruncați o privire prin jur. Poate vă mai vine vreo idee. Aici avem de toate. Ca în oraș”.

O perdea închidea prăvălia în fund, cei câțiva metri erau plini de cutii, pe rafturi erau expuse piramide de borcane și alte recipiente. Un cântar de mână de mari dimensiuni zăcea părăsit pe niște coșuri de zarzavat.

În spatele unei stive de ambalaje colorate am văzut telefonul, cu cartea atârnând de un lanț.

Candida, mi-a venit brusc în minte. Ines, nu-mi amintesc numele de familie. Sau casa locotenentului. Ar fi de-ajuns să aud o voce oarecare ca să înțeleg. Firește, aș fi pus receptorul în furcă fără nicio vorbă. Sau aș face iar o greșeală?

Cu imaginația sleită am urmărit o clipă umbre necunoscute perindându-se prin încăperile acelea.

„Nu e încă așa cum ar trebui. Dar dacă vreți s-o gustați”, mă chema bătrâna împingând pe tejghea o ceșcuță de cafea.

În timp ce beam, îmi simțeam fiecare fibră aspirată lânced de cele câteva picături de căldură.

Ziarele, m-am mai gândit.

„Ziare? Asta nu. Mai târziu. Pe la amiază și uneori nici atunci”, își exprimă femeia regretul cu o grimasă ce-i dezvelea gura fără dinți. „Ce, s-a întâmplat ceva grav? Alte războaie? Unde-o s-

ajungă și lumea asta. Spune-mi dumneata, că poate știi”.

Am ieșit cu pachetul, sticla frigea și eram nevoit să schimb mereu mâna.

Timpul părea foarte lung, un spațiu fără limite, mai uscat și mai alb decât cerul acela deja cotropit de soare. Dar în altă parte, în camerele de dincolo, cu farfurii și pahare în dezordine, și la cazarmă și în trenul meu către Nord, același timp alerga prea repede pârjolindu-se, mă jefuia mă acuza.

Drumeagul de pământ bătătorit era abrupt, m-am întrebat cum de izbutise Sara să-l depășească atât de lesne. Mașina și casa reapărură după o curbă foarte strânsă.

Ea era încă pe treaptă, când mă văzu cu pachetul și sticla înălță o mână ca pentru a mă felicita.

„Tot doarme”, făcu ea ridicându-se. „Să fi-ncercat oare să-l trezesc? Ar fi fost mai bine?”

„Să mai așteptăm. Încă o oră. Nu mai e mult”.

„O oră”, acceptă ea convinsă.

Luă sticla, destupând-o cu lăcomie.

„Nu-i niciun pahar. Ce mai casă și ce mai oameni de nimic”, făcu ea mustrătoare.

Bău apăsându-se pe piept ca să reziste fierbințelii.

„Bună. O să mai fie caldă și când se trezește. Ce-i cu prăjiturile alea? N-ai găsit brioșe?”

Părea din nou dornică să facă ceva, să-și găsească o ocupație. Am privit-o încercând să-i fac evidentă extenuarea mea.

Strânse brusc din umeri, privirea i se pierdu.

„Cine zici că o să vină?” făcu ea cu glas scăzut. „Jandarmii sau poliția? Mai bine jandarmii, nu crezi?”

N-o să vină nimeni, am simțit parcă o bufnitură în sinea mea. N-o să ne caute nimeni, nu s-a întâmplat nimic, Vincenzo n-a murit, totul merge mai departe ca înainte și noi o să continuăm să ne învârtim fără rost prin aerul ăsta uscat, în sus și-n jos ca niște muște, ca niște fire de praf.

Ca să rup totuși tăcerea am zis: „Jandarmii. Și cine i-ar putea aduce aici?”

„Mama. Soră-mea. Doar ele. Cine altcineva și-ar putea închipui?” oftă ea.

Își vârâse mâinile în cordon, ca un băiat aflat în încurcătură.

„Oboseala e rău sfătuitor”, urmă ea. „Să nu ne batem capul. Stăm și așteptăm aici”.

„Sigur. Corect”, am zis eu.

„Corect”, încuviință ea cu un zâmbet.

„Cine știe. Poate mai avem timp. Cine poate spune?” am murmurat fără convingere.

„Ba da. Da”, se avântă ea deodată, bucuroasă de ocazia ivită. „O să aranjeze el totul. Stai să se trezească, o să se gândească el. Parcă văd. Aș fi în stare să jur.

„O să aranjeze doar dacă mai trăiește locotenentul. Altfel, ce-ar mai fi oare de aranjat?” am răspuns.

„Cu siguranță trăiește. Imbecilii nu mor niciodată. Nici chiar împușcați”, replică ea cu ostilitate.

„Sara…”

Mă fixă cu privirea.

„Bine, bine. Ai dreptate”, răspunse ea cu glasul acum indiferent. „Știu și eu că gândesc strâmb și fac rău și tot mai rău mereu. Știu și eu. Dacă m-ar vedea mama, biata femeie. M-ar zidi de vie. Nici nu-ți poți imagina”.

XII

Era un șir de furnici, mari lucioase, înaintau pe o cărăruie prăfuită foarte îngustă, mergând în zigzag printre ierburi, cu abdomenele ondulând din împingerea picioruşelor. Ordinea se descompunea în rotiri febrile la poalele unui trunchi, în crăpătura făinoasă a unei rădăcini.

„Pleacă. Doar un minut. Fii drăguț”, îmi spusese trepidând. „Mă duc să-l trezesc. Lasă-mă pe mine. Pe urmă te chem. Te strig eu”.

Am înălțat privirea după zgomotul unui avion. Profilul cenușiu triunghiular își făcu apariția strălucind imaculat pe cer, în direcția orașului, făcu un viraj acum liniștit, bâzâitul fusese absorbit cel dintâi.

Era opt. Poate că dacă m-aș fi lungit pe spate aș fi reușit să dorm nițel. Dorința de somn era însă puternică și totodată distantă. Gânduri inutile îmi copleșeau creierul, împrăștiindu-se cu greu: să-mi pun iarăși uniforma, de pildă, sau regretul de a fi trimis acasă o singură ilustrată.

Trăsăturile tatii, ale mamei, ale soldatului sard care dormea în dreapta mea la cazarmă nu ascundeau chipuri omenești reale, erau doar puncte și cercuri fixate ca să indice un loc, dar unul neutru, tot mai puțin al meu sau somnolent.

Niciun semn de viață dinspre casă. Pesemne nu izbutise să-l trezească, poate se mărginea să șadă în fața lui fără să-l miște, fără să-l strige. Vrăjită ca de obicei, se înțelege, nici n-apucă să-l privească și e pierdută, ca o curcă plouată, ce-o să se-aleagă de hotărârea ei curajoasă?

Nu s-a întâmplat nimic, n-a murit absolut nimeni, o știu, doar că suntem în afara lumii, poate pentru că suntem alungați din ea, dar agățându-ne încă cu unghiile de această ultimă crustă de pământ, și tot fără să știm cum o să revenim în scurt timp printre ceilalți și totul va reîncepe din

nou și vom uita vom uita. Permisia a expirat, a expirat ieri noapte sau azi de dimineață?, aș face mai bine să-mi pun iar uniforma…

Mi-am aprins o nouă țigară, aveam gura amară care nu mai recunoștea gusturile, limba inertă granuloasă, o pată căzută cine știe cum pe mânecă, am ridicat cu două degete o furnică alegând-o dintre cele mai mari, în vreme ce ea dădea nebunește din picioare și din antene șirul își vedea de treburi, în praf până la rădăcină și înapoi.

„Du-te la naiba”, am zis dându-i drumul să cadă, dar printre ciulinii cei mai încurcați.

Acum mă mișc, mă ridic în picioare și mă duc acolo, mai bine să văd ce-i cu ei, să nu-i las singuri.

Am privit încă o dată de jur-împrejur, muchiile caselor printre roșcovi, marea îndepărtată aplatizată sub aburii încenușați, verdele orbitor al copacilor.

Istovirea care mă apăsa pe spinare era uneori chiar plăcută, îmi semnala moale fiecare mușchi făcându-mi-l mai familiar cu fel și fel de sfârșeli, înțepături, tremurături.

Apăru în fața casei, acoperindu-și fața cu mâinile.

Am alergat în întâmpinarea ei.

„Nu mă vrea”, hohotea ea fără să se descopere. „Nu mă vrea. M-a alungat”.

„Dar îi e bine?”

Dădu din cap la adăpostul mâinilor, cu un hohot mecanic.

„Ați stat de vorbă? Își amintește ceva? Știe unde suntem?”

Strânse din umeri, se întoarse orbește până ce simți treapta. Se lăsă să cadă pe ea.

Mi-au trebuit câteva secunde ca să mă smulg de-acolo să trec pragul. Îmi simțeam capul golit și-mi vuia, și simțeam că vidul acela îmi era dușmănos, dar am scociorât inutil ca să am pe buze, în creier, măcar două vorbe pregătite.

Era încă pe covoare, cuvertura dată la o parte, sticla cu cafea între mâna dreaptă și stomac. Cu o batistă umezită Sara trebuie să-l fi spălat pe față, am văzut cârpa aruncată în chiuvetă.

„Eu sunt”, am zis încet.

Nu mi s-a părut că mă-ncearcă emoția sau teama sau mila, îl priveam ca pe-o epavă, o făptură ciudată în spațiul dintre două șiruri de paturi dintr-un spital.

„Ciccio”, se mulțumi el să zică.

Și-și destinse mușchii.

M-am aplecat, am aprins o țigară, i-am pus-o cât mai aproape de buze. Se întinse cu aviditate.

„Prietene”, mai zise el.

Avea vocea răgușită împâslită de somnifer, își desprinse țigara ca să tușească, să bea o sorbitură de cafea, să tușească încă o dată într-o lungă eliberare.

Pe fundul sticlei să tot fi rămas două degete dintr-un lichid noroios.

„Ciccio”, repetă el.

„Da, domnule. Aici sunt. Vă simțiți bine?”

Țigara i se rostogoli lent între buze dintr-un colț al lor în celălalt, ca să-i atârne în cele din urmă de parcă nu și-ar mai fi dorit-o.

„Cine e? Mai e cineva?”

„Nimeni domnule. Doar noi doi”.

Încercă să zâmbească, recunoscător, cuprins de-o mare slăbiciune.

„Gheață. Adu-mi gheață. Ca să mestec. Da’ repede”, făcu el sfârșit.

„Nu e gheață. Aici nu e”, am răspuns.

„Nu?” se agită el abia, abia. „Și de ce nu? Ce sentâmplă? Aici? Ce-nseamnă aici?”

Am încercat să vorbesc străduindu-mă să fiu foarte concis, scăzând treptat glasul ca și cum ar fi fost vorba de o poveste foarte depărtată și oarecare, ca și când aș fi redat mai sintetic anunțul economic dintr-un ziar, da, așa.

Se sprijinise cu ceafa de perete, o clipă doar fumul țigării ieși mai repede prin nări, când am terminat de povestit nu zise nimic, țigara arse până la ultimul centimetru, am întins două degete, a acceptat fără nicio rezistență să-i îndepărtez mucul.

„Trebuie să ne hotărâm”, am zis puțin după aceea.

„Eh? Cine e. Tot tu?”

„Da, domnule”, am reluat nervos. „Sara și cu mine. Am așteptat. Am așteptat anume să vă treziți. Ca să vă hotărâți. E târziu. Aproape nouă”.

„Nouă”, repetă el.

Brazdele celor două riduri dintre nas și obraji i se adânciseră ca niște dâre de creion chimic. Îmi întinse sticla de cafea, i-am pus-o în mână pe cea de whisky. O lipi de obraz rotindu-și-o pe el ca să-i fure din răceală, dar renunță s-o ducă la gură, o împinse refuzând, dreapta îi tremura.

„Trebuie s-o chem pe Sara. Să-i spun ceva?” am reluat eu.

Scutura clin cap, cu fruntea încrețită toată.

„E afară. Plânge. E distrusă. N-ar fi mai bine ca noi acum…” am continuat.

Întinse mâna, i-am simțit strânsoarea în jurul brațului meu, dar agitată, nu puternică.

„Pune-o să facă ceva sau trimite-o de-aici. Dacă nu pleacă, să aibă tot timpul ceva de făcut. Să nu gândească. Să nu-mi stea pe cap”, șopti el în izbucniri de neliniște.

„Dar, domnule, noi…”

„Nu trebuie să rămână aici. Nu vreau”, urmă el, înlăturându-și cu disperare pasta vâscoasă din gât. „Eu trebuie să plec. Să plec să dispar să mor. Pricepi? N-am reușit astă-noapte, să mă bată Dumnezeu. Acum însă da. Tu îmi ești prieten. Îmi ești prieten de nădejde, nu-i așa? Ajută-mă”.

Degetele lui continuau să-mi frământe brațul între pumn și cot, convulsive.

„Domnule, dar eu…”

„Taci din gură. Fie-ți milă. Taci. Niciun cuvânt. Nu pot suporta rușinea. Să-mi mai și fie rușine: nu”, sfârși el, tusea ascuțită gâjâind la pândă în spatele fiecărui cuvânt „nu sunt un leu. Credeam, dar nu. Nu sunt. Vincenzino, bietul de tine, în ce bucluc te-am băgat…”

•

Ceva mai târziu am reușit să-l conving, i-am pus în mână bastonul de bambus, l-am ajutat să facă măcar doi pași sub cerul liber.

Îl simțeam ca pe un tremur abia perceptibil alături de mine, o păpușă din foiță de hârtie, umbletul pentru prima oară ezitant împleticit, bastonul care renunțase să exploreze.

Când coborî treapta, tresări.

Nu soarele nu lumina părură a-l atinge, ci suflarea pestilențială contactul insidios cu cine știe ce jivină.

„Nu”, izbuti cu greu să rostească.

Dar se lăsa pe spate nemaigăsindu-și echilibrul.

L-am tras cu precauții până la umbra unui copac, din spatele casei apăru deodată Sara. Își mușca nodurile de la mână, cu ochii înfricoșați, atentă la cea mai neînsemnată mișcare a noastră, la el, cum lent și fragil se lăsa pe vine se așeza în iarbă, dar și acolo fără nicio curiozitate când atinse scoarța copacului cu spinarea, terenul aspru din jur.

Prin gesturi, întinzând brațele mișcând degetele, încercam să mă fac înțeles. Sara însă nici măcar nu se uita la mine, încremenită, atrasă numai de el.

Când se hotărî să comunice cu mine, făcu o mișcare lipsită de speranță, se ghemui apoi pe călcâie, nemaiîndrăznind să se apropie.

Se scurseră minute nesfârșit de lungi, privirea îmi era fascinată de rotirea vertiginoasă a secundarului de la ceas, un greier singuratic sparse tăcerea, înalt în spatele nostru.

Respira cu trudă, răgușeala ca un scrâșnet sticlos în fiecare gură de aer trasă în piept.

„Nicio scuză”, se înfioră el.

A trebuit să-l susțin înainte de a-și pierde sprijinul de trunchi, își restabili poziția, dar fără a participa conștient la mișcarea mușchilor.

„Vă simțiți mai bine, domnule?” am întrebat cu glas scăzut.

„Ah tu ești. Spune-mi că nu mai exist. Dispari de-aici: fă-mă să simt că nu mai exist”, rosti el printre dinți.

Am văzut-o pe Sara ridicându-se, înaintând grijuliu ușor în vârful picioarelor până la copacul nostru, cu un deget la buze, trecând peste orice ezitare.

Se așeză lângă el.

M-a lovit drept în inimă ca o împunsătură aproape dureroasă blândețea cu care izbuti să-i lase în jos un umăr, să-i domolească tensiunea persistentă în oase până când îi putu culca în poală capul. Mâna lui dreaptă se ridicase o clipă ca să se împotrivească, dar căzu numaidecât fără vlagă.

„Nu”, gemea el, „nu”.

„Bine”, îl și îndemna să tacă Sara cu un fir de glas tărăgănat. „Bine. Nu te mai gândi. Nu te mai gândi la nimic”.

Îi îndrepta părul cu mici atingeri speriate, îl mângâie ușor pe frunte ca pe un copil bolnav, cuprinzându-i apoi capul în brațe, foarte palidă.

M-am îndepărtat prin iarbă ca să nu mai fiu atât de aproape de ei.

„Nu așa”, continua geamătul. „Nu”.

„Taci”, șoptea ea, cu privirea pierdută în depărtări, „e bine. De ce să suferi. Gata. Gata acum”.

Și îl legăna ușor.

„Viața se duce. Auzi? Se duce”, cuvintele smulse din el se amestecau într-o împletire firavă cu îndemnurile la tăcere ale Sarei. „Doare. Dar e drept. Corect… Sunt un laș un…”

„Bine bine”, nu contenea ea duios, supunându-l, „nu trebuie să te gândești. Nu trebuie”.

„Mi-a fost frică…”

„Tuturora ne e frică tuturora. E bine. Odihnește-te, îngerașul meu”, continua Sara, o clipă ochii ei întunecați se abătură până la mine, ocolindu-mă ca pe un obstacol supărător.

Acum nu mai eram agitat, doar înfricoșat, fără ieșire. M-am întors la treapta din fața casei. Soarele se și înrăia cu toată forța.

Ei erau o unică pată albă pe care umbra copacului o împestrița o pensulă cu delicatețe. Iar eu dat afară, eliminat, naufragiat sărăcit.

Puțin mai târziu am intrat ca să-mi pun uniforma.

XIII

Ședeam în baie pe marginea căzii, apa aproape se oprise, nu mai curgea decât un firișor și nici acela rece, lunecând firav printre degete.

Pantalonii cămașa militară îmi atârnau pe umeri ca zdrențele unui vagabond. Nu-mi găsisem cravata și nici centironul. Și mi se părea că exală un miros stătut, acid, de râncezeală scârboasă.

E bine, fie și-așa, nu mai vreau să sper nimic să-ncerc nimic, nu mai fac niciun pas nu mă mai gândesc.

Mi-am clătit gura cu un deget de whisky, am început să mă privesc anevoie în oglinda minusculă de deasupra chiuvetei. Umbra bărbii mă dezavantaja și mai mult, obrajii erau o membrană soioasă și cenușie. Umilit, m-am apucat să mă spăl făcându-mi mâinile căuș sub firul de apă, o clătire săracă de fiecare dată, ochii mă dureau chiar și la cea mai mică apăsare pe pleoape, răcoarea celor câtorva picături se risipea imediat.

Poate îmi era și foame sau dimpotrivă un soi de greață. Punga cu marțipane rămăsese pe undeva, nu folosea nimănui. Am revăzut ca pe o luminiță foarte îndepărtată foarte duioasă masa pregătită în prima seară, Candida Michelina Ines aducând care mai de care mâncăruri peste mâncăruri, la fiecare fel de mâncare urletul lui nesfârșit, râsetul lui, cererile întrebările lacome ale locotenentului.

Ines, cine știe ce pălăvrăgeli la ora asta.

Stăteau tot acolo, în tăcere, mâna stângă a Sarei făcând vânt larg potolit ca să alunge zborul chinuitor al unei insecte, el absent ca și cum ar fi dormit.

Și greierul cânta, buruienile și ciulinii păreau și mai uscați sub lumina violentă, cerul de un albastru dureros. O dublă dâră albă începu să îl brăzdeze cu rapiditate, fără scame și zgomote. Un

avion cu reacție, aproape invizibil, la foarte mare altitudine.

Hai: descarcă-te. Deschide-ți gura jegoasă și varsă cele o sută sau o sută de mii de megatone pe care le ai în burtă. Fă să explodeze totul și să se termine odată, nu mai e nimic de salvat, amin. De ce mâine, când o să-ți fie bine și nu acum, imediat?

Dar nici chiar această rătăcire în mine și de mine, pe care o simțeam în corp și mă dobora, dar îmi dădea și consistență, nu era o convingere autentică, nu era o dorință absolută de anihilare și de a fi anihilat, ci doar un reflex al rațiunii deficitare, al vieții inexpugnabile.

Rațiune și viață pe care nu mai izbuteam să le descifrez, strâmbate și înveninate de tot ce se întâmplase, călătoria și el și vijelia lui de vorbe, cele două împușcături încă prezente în ecou, locotenentul sângerând în fotoliu, iar acum, mai teribilă ca orice, mai ostilă ca orice, imaginea celor doi în fața mea: albi pastelați în umbra prietenoasă a copacului, cufundați inaccesibili într-o împăcare ce reprezenta o ofensă, o bătaie de joc, chiar dacă putea fi doar o biată pace de comedie.

Încă o dată mi-am dat seama că nu era vorba de frică și nici măcar de invidie, ci de un perete glacial grăbit să mă separe pe mine de orice lucru cunoscut sau posibil.

Mă jucam cu cutia de chibrituri și-i priveam pe cei doi în panorama verdelui, a copacilor, mi s-a părut că sunt un punct alb în retragere, tot mai nesigur și mai străveziu.

Acum dispar și odată cu ei copacul, locul, ora asta, mă gândeam.

Se făcuse unsprezece.

Am închis ferestruica, mi-am împăturit costumul după ce am încercat inutil să descifrez misterul petei de pe mânecă, am scotocit iarăși prin valiză deși eram convins că n-aveam să găsesc în ea nici pasta de dinți nici briciul de ras. Ele m-ar

fi consolat, ivindu-se neprevăzute din acel vălmășag de lucruri.

„Ciccio. Vino. Și sticla”, m-am auzit strigat.

Fumau, așezați spate în spate, după felul cum a întins mâna dreaptă după whisky am intuit că e mai odihnit și stăpân pe sine. Ochii Sarei iluminați de o nouă înflăcărare.

„Șezi. De ce dispari. Sau dormeai?” mă interogă el.

Își regăsise vocea normală, doar puțin voalată de oboseală și mai lentă.

„Aici sunt domnule”.

M-am așezat pe iarbă, soarele în ascensiune diminuase cercul de umbră din jurul copacului.

Întinse o mână ca să mă atingă, pipăind tresa cămășii militare.

„Ți-ai și pus stelușele”, comentă el. „Lichidăm, așadar. Foarte bine”.

Sara îi abătu atenția. Zâmbetul mai degrabă pueril decât convins încuviința ca să mă facă să pricep: criza a fost depășită, totul e bine acum.

•

„Importanți sunteți voi, nu eu. Eu, doar fum fără foc”, zisese el cu tristețe dar fără ezitare.

„Te înșeli aici. Ce e mai bun din foc e tocmai fumul, parfumul”, se străduise să i-o întoarcă Sara.

Frământa iarba cu mâna, rupând un fir după altul, cu fruntea aplecată, cu părul în șuvițe câlțoase. Buzele decolorate.

„Trebuie să te faci filosoafă, nu doctoriță”, replică el calm.

Câteva musculițe vibrau prin văzduh în traiectorii neregulate fără a părăsi nicio clipă spațiul prestabilit.

„Nu vreau să vă bag la apă. Ce Dumnezeu, măcar atâta”, reluă el cu glas scăzut.

„Dar dacă Vincenzo…” tatonă fata.

„Niciun Vincenzo”, îi tăie vorba el, în aparenta impasibilitate angajându-și ultimele resurse nervoase. „O împușcătură după ureche nu dă greș.

Ca în gură. Doar că în gură totul se face zob și pentru ceilalți…”

Ascultam, îl priveam pe el apoi pe ea, pesemne pentru că mi se păreau atât de îndepărtați, iar cuvintele acelea false și inutile. Nu s-a întâmplat nimic, niciodată: e doar unul din visele în care joacă el, târând totul cu sine.

„Gata”, îl ruga Sara.

„Bine gata”, consimți el, capul îi sărea dintr-o parte în alta. „Ce-ar trebui să vă cer? Să mă spânzurați? Să mă aruncați în mare? De ce să fiți voi condamnați? Laș nenorocit, dar nu chiar până aici. Nu mai există nicio alegere. Du-mă iar acolo. Cazul e închis. Și nici să nu mai discutăm. Toată vorbăria asta, toată epuizarea asta inutilă”.

„Nu”, replică Sara.

„Nu și ce”, râse el sec agitându-și maxilarele. „Grozavă soluție. Ce bine dac-ar fi de-ajuns nu-urile noastre”.

„Mi-e sete”, suspina acum Sara.

Se ridică în picioare ca să facă doi pași chinuiți în jurul copacului, își dezmorți brațele tulburând zborul musculițelor, care însă își reluară numaidecât zbaterea isterică în aceeași geometrie a lor.

„O țigară. Pe urmă plecarea”, zise el.

Și-mi făcu semn să tac înainte de a fi încercat să vorbesc.

„N-ar fi mai bine dacă m-aș duce întâi eu să văd? Ce-o fi? Poate la ora asta… Ba nu, nici vorbă. Trebuie să rămânem aici” reîncepea Sara de după copac.

Cu un elan neașteptat se întoarse către el, își rezemă tâmpla de umărul lui, cu ochii strâns închiși.

„Ciccio, ar trebui să-mi explici ce-i cu fetele astea”, zâmbi el fără vlagă.

„Nu se poate sfârși așa. Nu se poate. O fi totuși un Dumnezeu”, șoptea Sara.

„Auzi cum gândesc, Ciccio?” făcu el, diminuat de cămașa în dezordine, cu cravata și gulerul desfăcute, totuși cu ceva în umeri frunte bărbie care-l mai ajuta să reziste.

„Să nu vorbiți despre mine ca și cum aș fi mai multe. Ca și cum aș fi celelalte. Vă rog”, se plângea Sara fără a se mai mișca, tâmpla îi stăruia pe umărul lui ca botul unui câine amărât dornic de mângâieri.

Chipul lui devorat se descompunea sub asalturile acelea suportându-le cu greu.

„Ai făcut chiar prea mult. Mi-ai dat răgaz. N-am să pot niciodată să-ți mulțumesc destul. Dar acum gata”, încercă el s-o liniștească.

„N-am făcut nimic. Chiar nimic”, suspină Sara. „Măcar dacă m-ai lăsa să fac. Atunci da”.

„Tu vezi ceva deosebit în subsemnatul. Ciccio? Ceva folositor vreau să zic”, reluă el.

„Sunteți cu totul deosebit”, m-am străduit eu.

Râse nervos.

„Cretin. Ba chiar: cretin de bunăvoie. Și năuca asta, care nici nu se gândește la bărbați, se gândește la mine”.

„Mi-ar fi plăcut o sută dacă n-ai fi apărut tu”, se împotrivi Sara cu duritate, dezlipindu-se de el.

Am căutat să spun ceva ca să pun capăt discuției.

„Nu vreți să telefonez la Torino? Sau vărului dumneavoastră de la Roma”, am îngăimat.

Afișă un fior de repulsie.

Răspunse ostenit: „Termină”.

„Te rog”, reîncepu Sara să murmure. Sara pe tonul acela monoton implacabil. „Până acum o clipă… Era altfel. Și tu erai altfel. Dormeai. Mi se părea că sunt atât de fericită. Pentru prima dată în viață. Nu sunt fantezii de-ale mele. Pe urmă te trezești și totul se schimbă iar. Cine poate să țină pasul cu tine? Nu-i posibil să se termine așa, nu se poate. Înainte…”

„N-a existat niciun înainte. Niciodată. Și scoateți gărgăunii ăștia din cap”, refuză el.

Ridurile de pe frunte i se îndesiseră ca o rețea profundă.

„Ce om ești. Nici măcar nu ceri ajutor, nici măcar nu ceri iertare…” țipă Sara.

Mă și ridicasem în picioare ca să plec, un ordin brusc îmi fu expediat pe neașteptate de jos în sus.

„Ia-o de-aici. Du-o în casă. Cel puțin lăsați-mă două minute în pace”.

Sara alerga, apoi se întoarse ca să-l privească, își căută nesigură un refugiu lângă zid.

Nu mai aveam nicio idee în cap dar simțeam foarte clar boldul satisfacției stârnite de cearta lor. Eram acum iarăși în trei, ca mai înainte separați și diferiți, gata să răscolim neliniști și gânduri.

L-am văzut bând o înghițitură lungă din sticlă, iar apoi pipăind trunchiul copacului, iarba din jur. Capul lui ca o pendulă electrică.

Am urcat printre copaci, pământul uscat plin de trosnete, ajuns în vârful coastei am văzut alte case risipite, acoperișuri și terase umile, iarăși grădini, iar în fund un gheb de asfalt peticit, strălucind în bătaia soarelui. Îl traversă un camion, apoi se iviră maiourile colorate a trei cicliști în șir. Se angajară din greu în pantă, cu spinările îndoite și punctate ca niște gândaci.

Aproape de amiază pe ceas. M-am întors până la umbra săracă de-a lungul zidului, m-am așezat lângă Sara, la fel de atenți amândoi la copacul din față, la gesturile care manevrau sticla.

„De-ar veni odată. Să vină toți. Câini și porci. Să se termine odată”, am auzit-o.

Acceptă o țigară, am rămas fumând multă vreme în tăcere, cu bombeurile prăfuite ale pantofilor aliniate în față, căldura părea să strecoare în aer oscilații vagi, contraste fulgerătoare de lumină.

„Crezi în dragoste?” mă întrebă ea deodată, întorcându-se de cealaltă parte, cu ceva aspru în gâtlej.

Am înțepenit. „Nu știu. Dar tu?”

„În a mea. Doar în a mea. În a mea da. Restul, toată lumea și viața asta, e nimic. Zi-mi tu ce există cu adevărat. Numește-mi un singur lucru, doar unul demn de respect”.

„Sara”, m-am plâns eu.

„Alege-s-ar praful de tot”, răbufni ea.

„Noi ne pierdem vremea aici vorbind despre viață și iubire, el bea acolo și între timp locotenentul…

Mi-am simțit vocea mincinoasă, chiar dacă pentru o clipă mi-a pâlpâit în fața ochilor imaginea lui Vincenzo, ușoară umflată aeriană ca o păpușă de cauciuc colorată.

„Mai isprăvește cu locotenentul ăsta. Ce e? Fratele tău? Alaltăieri nici măcar nu-l cunoșteai”, ripostă ea răgușită. „Și totul pentru că s-au tras un foc, două. Asta te interesează pe tine”.

„Nu-i adevărat. Tu nu știi ce e mila. Pentru tine nu contează decât el, indiferent ce-ar face…”

„Exact. Așa e”.

„Numai să nu se îmbete încă o dată. Bună idee cu sticla”, am arătat eu cu degetul spre copac.

„O să se-mbete. Ce altceva să facă”, răspunse ea lent. „Sau poate nu, n-are cum să-i ajungă picul ăla de whisky.”

„Crezi că ar vrea cu adevărat să moară?”

„La început. Acum nu. Nu mai vrea”, făcu ea fără voia ei. „Acum e altul. Mereu același și mereu altul. Ce de muște aici. Și ce sete mi-e. N-o fi venit apa?”

Lătră un câine în depărtare dincolo de copaci.

„Poate ziarele. Ce zici?”

„Numai la ziare-mi stă gândul, da”, mă ridiculiză ea, dar abătută.

„Și totuși nu se-ntâmplă în fiecare zi ca un orb…”

„Să nu spui orb. Să nu spui invalid. Să nu te mai aud zicând așa ceva”, își regăsi ea puterea ca să mi-o reteze.

„Tu închizi ochii și speri să se schimbe lucrurile. Asta faci tu. Ce mai șiretenie”.

Tăgădui scuturând din cap.

„N-o să pricepi niciodată. Chiar o sută de ani dac-ai trăi. Nici dacă ți-ar găuri creierul”, răspunse ea calmă. „Nu e vina ta. Nu e vina nimănui”.

Bombeurile pantofilor i se depărtau și i se apropiau într-un joc întârâtat.

Își strivi mucul de țigară în praf, rotind degetele.

„Și chiar dacă ați pricepe, voi toți, nici nu mi-ar păsa”, adăugă ea. „Ce mai consolare înțelegerea ta a voastră, ca bogăția pe care ți-o dorești, pe care-o visezi noaptea”.

„Foarte bine. N-o să pricep. O să pricepi tu totul. O să știți doar voi doi totul. Tu și ălălalt. Dar acuma gata. Mai bine să ne întoarcem. Ce facem aici. Ce mai speri?” am zis eu pierzându-mi răbdarea.

„Sper disper, ce te interesează pe tine?” ripostă ea cu asprime. „Crezi că mă poți învăța ceva? De la tine n-am nimic de învățat, dar chiar nimic”.

„Ei bravo”, m-am întors eu râzându-i în față. „Acum mă hotărăsc și vă salut. Mai bine aș fi făcut-o de la început. Că voi doi nu mai încăpeți de isteți ce sunteți: descurcați-vă”.

Nu mai aveam putere să reacționez, furia nici nu-mi invada bine fața, că dispărea în rictusuri neputincioase. Bombeurile pantofilor își accelerară ritmul bătăii.

„Mai bine. Corect. Că rămâi sau nu, e vreo diferență?” răspunse ea cu un firișor de glas. „Dacă reușești să pleci măcar tu, atunci du-te. N-am să te condamn. Jur”.

„Sara, dar de ce…” mi-a scăpat ca într-un geamăt. A plecat ochii, își mușca buzele ca să nu plângă.

I-am apucat o mână, i-am simțit într-ale mele degetele reci și tari.

A răbdat în tăcere.

Mi-am eliberat mâna ca să o mângâi, ușor de tot atingându-i cu buricele degetelor obrazul, rădăcina gâtului. Era netedă și vag călduță.

Se depărta încet, dezarmându-mă.

„Pot să cobor după ceva rece. O oranjadă, vrei? Aș face-o bucuros”.

A ridicat din umeri.

„Sigur, nu voi fi marea frumusețe pe care-o vrea. Cu siguranță nu”, murmură. „Dar sunt tânără. Aș putea plăcea oricui. I-am cerut ceva vreodată? Să mă ia de nevastă. Nu. Nici gând. Să stau lângă el, asta e tot. Căsătorie și copii și respectabilitate și atâtea alte dulcegării, mie uneia la asta nu mi-a stat niciodată capul”.

Îmi simțeam mâinile de prisos, mi le-am vârât în buzunare și m-am rezemat de perete.

„Cum se poate ca un om să spună nu, mereu nu?” adăugă ea.

„Nu e un om. Nu e asemeni celorlalți”, m-am resemnat să-i răspund.

„Cu un singur cuvânt, m-ar avea. Doar cu unul”.

O spusese fără nicio jenă, cu bărbia lăsată în jos.

„Tu ce crezi? E vina mea că nu știu ce să fac? L-ai auzit: năucă, așa mă socotește. Are dreptate? Nu mai înțeleg. Mi se zbate ceva în creier.

„Îi e frică”, nu mi-a rămas altceva să-i spun. „S-o fi gândit poate și el, dar îi e rușine și frică să profite de tine. Iar acum, de-acum încolo, e zero. Zero tăiat în patru, după tot ce s-a întâmplat, și o știe bine”.

„Tu, la fiecare două vorbe: acum. Mereu acum ăsta care-ți iese din gură”, făcu ea încet, cu brațele strânse în jurul genunchilor, cu paloarea chipului străveziu ca o coajă de ou. „Nimic însă nu se poate schimba pentru mine, pentru el. Chiar de-ar veni diavolul pe pământ. Nimic și nicicum nu se va schimba. Eu zic nicicum. Tu o ții cu acum al tău”.

Am căutat să termin cu ea: „Ar trebui să-i luăm sticla. Ia uită-te la el”.

„Mă uit mă uit la ce vrei să mă uit”, urmă ea pe același ton din vârful buzelor. „Și mai lasă-l în pace. Să bea să strige. Orice, numai să se simtă în viață”.

„Nu mai judeci. Nu vrei să judeci”.

„E bună la ceva judecata?” zise ea râzând. „Și ce: trăiești judecând? aruncă o privire în jurul tău”.

„Ar trebui să arunci tu o privire în jur. Nu ești dreaptă”.

Încuviință, cu tristețe: „Nu sunt dreaptă. Și ce dacă: ar trebui să fiu? Și ce mă interesează pe mine dreptatea ta?”

„Sara.

„Nu te amesteca în ce nu te privește”.

Niciunul din noi nu ridicase glasul, cuvintele șuierau pitindu-se imediat, preocupate de ele însele.

„Sara, nu te mai încăpățâna așa. Fii inteligentă și…”

„Nu vreau să știu. Nici despre dreptate, nici despre inteligență, nici de o groază de alte lucruri”, murmură ea.

Am izbucnit: „Destul atunci. Mă duc jos. Telefonez. La tine acasă. Nu mă crezi? Stai să vezi. Numai niște nebuni rămân aici ore-ntregi cu vorbăria asta. Ți-ai pierdut mințile”.

Își destinse umerii, își lăsă capul pe spate ca pentru a da drumul vreunui râset.

„Ai descoperit America pe hartă. Bravo ție”, răspunse din adâncul stării ei de vrajă, dar tot cu ironie, tot cu o încuviințare ce nu depindea de oboseală, nici de conștiința pericolului, o încuviințare mai tainică, mai străveche. „Se-nțelege că mi-am pierdut capul. Aveam unul singur, și ăsta numai pentru el. Tu însă ești bun, ești și bărbat: ce crezi? N-o să poată să mă refuze până la Judecata de Apoi. Nu-i așa? Va trebui să înțeleagă, va trebui să-i fie milă. Îl obligă firea lui, de bărbat. Răspunde-mi. Căci dacă-i așa, mai am de luptat încă o sută de ani cu chinul ăsta.

XIV

În văzduhul lichid care se contracta se dilata în benzi și filamente întrețesute în fața ochilor, prinse să plutească un punct întunecat până ce dobândi o fizionomie concretă: mutra, părul soldatului Micchichè.

Se deplasă cu câțiva centimetri precauți în spatele conturului orbitor al automobilului, în bătaia soarelui printre ierburi. Privi atent în jur, măsurând nesățios casa și spațiile goale, pata lui albă de la poalele copacului, pe mine în grădină.

Îmi făcu cu ochiul pentru a mă aduce în fire.

I-am ieșit în întâmpinare, cu nenumărate semne din degete ca să implor prudență, tăcere.

L-am regăsit drept după curba drumeagului, cu privirea încețoșată de suspiciune.

„Și domnișoara?” făcu el într-un murmur.

„Sara? E înăuntru. În casă. Aproape că nu mai e apă. Încearcă să strângă nițică”.

Îi priveam cu mințile duse uniforma decolorată, mânecile cămășii suflecate până deasupra coatelor, buzunarele și buzunărașele deformate.

„Aici ați fost tot timpul? Ce chestie. Și nimic de mâncare, sigur”, zâmbi el. „Dar, în sfârșit, sunteți bine. Toți”.

Dinții îi erau îngălbeniți de fum.

Stăteam față-n față în plin soare, cu chipurile stoarse de lumină, el pieziș și uscat ca o șopârlă. Toate întrebările mele adormiră deodată în calmul imprevizibil exprimat de acea prezență.

„O țigară. Sau n-ai niciuna?” ceru el distrat, în liniște.

Am răsuflat ușurat.

Acum va povesti tot va explica tot, fiecare lucru își va redobândi ordinea, oricare, numai să fie una, numai să ieșim din infernul ăsta.

Între timp tot pregeta să rostească primul cuvânt.

Șezu pe marginea drumeagului, cu țigara încă stinsă în gură, cu zâmbetul lui dezghețat instabil.

„Mama ei”, se hotărî el în cele din urmă cu un zâmbet plin de importanță „țipetele. Disperarea. O mamă, știi cum este. Ia încearcă să-ți imaginezi”.

Lent, amănunțit și cu câte o pauză căutată, avansă în relatare.

Chiar mama Sarei se gândise la casa aceea în timp ce Ines Michelina Candida apucate făceau tot felul de ipoteze cu trenuri, autostrăzi, ba chiar o ambarcațiune. Candida de prea multă vorbă și agitație se alesese chiar cu o palmă. Împins apoi de femeie, Micchichè plecase cu motoreta, pierzând timp pe drumeagurile acelea toate la fel. Locotenentul nu murise, nici vorbă, glontele fusese deviat pesemne de un os, acum se afla în spital, i s-au și făcut două transfuzii, e în afara oricărui pericol.

„Pe cuvântul meu, în câteva zile e din nou acasă. Cu sănătatea lui de bivol. Ar putea să ne mai doneze tot el nouă niscaiva sânge. S-a împușcat? L-a împușcat altcineva? Sau n-a fost nimic altceva decât o eroare? Doar Dumnezeu cel veșnic poate ști. Pentru că el, mai întâi acasă apoi la spital, n-a scos niciun cuvințel. Și eu cred că nici n-o să scoată vreodată”.

Mă străbătea o mâncărime tropăindu-mi prin pereții stomacului, ca un râset incapabil să explodeze.

În tot imobilul nimeni nu auzise împușcătura sau poate împușcăturile. Mama Sarei făcuse prima descoperirea, sigur, întâmplător, împinsă de solicitudinea ei feminină față de acei bărbați, prieteni și clienți, rămași singuri în casă fără nicio servitoare. Din fericire găsise poarta descuiată. Un farmacist de noapte îi dădu primele îngrijiri, oprindu-i hemoragia. Un bun prieten. Astfel debutase dimineața, un du-te-vino neliniștit…

„Eu am sosit mai târziu, cu treburi de la cazarmă. Noroc că eram în uniformă. O uniformă

protejează. Ai făcut bine că ți-ai pus-o iar…”

Și cu siguranță la comisariat erau îngrijorați și de dispariția căpitanului torinez. Poate că acest căpitan, deși orb și el, ar fi putut lămuri unele lucruri, criza de nebunie a prietenului său sau alte motive, având-și originea în petrecerea de familie. În fapt însă nimeni nu se îndoia de acea nebunie, printre marii invalizi tocmai cei înlesniți și fără probleme de supraviețuire imediată suferă cel mai mult, își pierd controlul sfârșind prin a-și face rău lor înșile, altora…

„Chiar dacă sunt și excepții, de exemplu unul care locuiește în cartierul meu, orb și el, dar vioi ca un greier, dacă l-ai vedea cum mănâncă și bea și joacă dame…”

Oricum, și comisarul, după ce-i expediase cu vorbe grele pe doi ziariști avizi, interpretase foarte omenește ca firească dispariția oaspetelui, cu siguranță motivată de emoție, de deznădejde, de neputința de a da ajutor…

„E foarte binevoitor domnul ăsta. Dar când o să stai de vorbă cu el, fii atent. Pentru că el spune da tot timpul, dar tu trebuie să repeți de mii de ori ce zici. Cu toată amabilitatea lui, te pisează mai abitir ca un tanc…”

Victimă a aceleiași disperări fusesem și eu, biet soldat dezorientat și fără minte, iar acum plecat cine știe unde cu căpitanul meu de braț. Fusesem dați dispăruți, dar încă în oraș, cu ajutorul Cerului ne venim în fire, ne întoarcem. Ori poate ne-o fi recunoscut vreun agent, chestiune de ore…

„Au lăsat acasă și un polițist, dar unul în uniformă. Altceva: cine a luat cu mătura revolverul? Vrei să știi? Portăreasa. O biată bătrână la care nici chiar comisarul n-a avut curaj să se rățoiască. Și chiar și într-asta s-a văzut mâna lui Dumnezeu, dacă vrei să pricepi pricepe”.

Pe scurt, nu se vorbise niciun moment de vinovăție, nu exista niciun suspect, nicio acuzație, doar umbra destinului, toana nedreaptă și

răutăcioasă a existenței care-i trage după sine pe toți, care nu vrea să-i dea pace nici unei făpturi de pe pământul ăsta…

„E limpede? Cu domnii, și nenorocirea își pune mănuși albe. Asta e”, mă privi el printre pleoapele abia întredeschise.

„Și despre Sara?” l-am întrebat.

Își întinse brațele resemnat înainte de-a răspunde.

„Nu s-a spus nimic sau mai nimic. Mama ei a explicat imediat că domnișoara e în pat, i-a fost rău, prea multe băuturi reci. O să apară cu siguranță mâine. Comisarul, domnul ăla, persoana pe care ți-am descris-o, ți se adresează cu dumneavoastră, dar pune întrebări, telefonează. Și cine știe ce i-o mai fi trecând prin cap? Trebuie să se prezinte la el și domnișoara. Mâine. Poate și mai bine astă-seară”.

O descărcare electrică în aer, după cum am văzut. Și furnicătura aceea în stomac mă îmboldea fără răgaz.

„Asta e”, repetă soldatul examinându-mă de jos. „Râzi? Ferice de tine, atunci”.

Dar nu izbuteam, cu gâtlejul uscat gâtuit.

„Lucruri nebunești”, mai făcu el printre două oftaturi, cu ochii iarăși în pământ. „Dar toată lumea e așa. Totul e să stăm cu ochii-n patru”.

„Da”, am zis. „Da”.

Îmi stăruia în ochi o vedenie, total ridicolă, dar concretă: un fel de pistă de jucărie, cu multe automobile minuscule de curse, devorând în cea mai mare viteză spațiul din fața lor, delirant de perfecte. Și noi ca ele: ceva ne blocase într-un gol de aer, altceva ne repunea acum în mișcare.

„Dar ție nu ți-a expirat permisia? Nu risca să pleci așa. Caută pe cineva să-ți elibereze un petic de hârtie. Comandamentul, căpitanul tău dacă-i mai merge mintea. Sau chiar comisarul. Ascultă-mă pe mine. Vrei să plătești tu oalele sparte de alții?”

„Nu nu”.

Își ridică mutra ascuțită.

„Și cu domnișoara? Vreau să zic: nu s-a întâmplat nimic?”

„Cum?” mi-a scăpat, înțelegând cu întârziere.

Ridică mâinile, semn că se și predase.

„Ce te tot uiți la mine?” ripostă el cu satisfacție. „Ziceam așa și eu. Ce-i rău în asta? Pe coclaurii ăștia, cu spaima pe cap, noaptea, zăpăceala. Omul e tot om. Se-ntâmplă. Dar ea n-are ochi decât pentru nebunul ăla, nu-i așa? Uitasem”.

„E fată cuminte” i-am reproșat prostește.

„Cum nu. Cine ar tăgădui?” aprobă el uluit. „Dar și fetele cuminți pot să placă la fel ca și celelalte. Și poate chiar mai mult”.

Am privit către curba drumeagului, sigur că aveam s-o văd pe Sara. Putea să fi adormit însă între timp sau să se fi dus iar lângă el sub copac.

„Tu erai acolo?” întrebă Micchichè arborându-și tonul cel mai distrat.

„Am auzit. Din curtea interioară”.

„De văzut, nimic?

„Doar am auzit. Apoi…”

Gesticulă imediat ca să mă oprească.

„Nu vreau să știu”, zise el cu sinceritate. „Cu cât știu mai puțin cu-atât mai bine. Comisarului însă tot va trebui să-i povestești ceva. Și tot mereu același lucru, ca o placă stricată. Gândește-te din timp. Poți să zici că dormeai. Sau că băuseși prea mult. Stai: beat nu, că pentru ăștia dacă ești beat înseamnă totdeauna circumstanță agravantă”.

Am încuviințat din umeri.

„Va trebui să stau de vorbă cu el”.

Se scutură cu lehamite.

„Ei bravo. Ți-ai și găsit omul. Ăsta întâi te sugrumă apoi te-ntreabă dacă ți-e bine, întâi dă cu tine de pământ, apoi te-ntreabă dacă ți-a plăcut, dacă stai comod”.

„Nu-l cunoști”.

„Nici n-aș vrea să-l cunosc. Cu domnii ajungi tu primul în iad”.

Râdea, arătându-și dinții lungi.

Am râs și eu: „Ești comunist?”

M-a fixat cu arătătorul: „Sunt situații când pot să gândesc și ca un comunist. Da’ nu mă bag în politică. Îmi ajung necazurile mele. Dar tu ce ești?”

„Nimic”, am zis. „Nu cred în lucrurile astea. N-am crezut niciodată”.

A încuviințat cu gravitate.

„Ai dreptate”, răspunse el. „Fiecare cap trebuie să-și rezolve singur problemele. Peștele mic înoată iute, prea mulți pești mici la un loc atrag năvoadele”.

„Dar îi invidiez pe ceilalți. Uniți își țin tovărășie, cel puțin așa pare”.

„Pare. Tocmai. Totul e aparență”, își frecă el viguros nasul de sus în jos. „Măgarii stau bine împreună, calul pursânge nu. Și lumea asta e din ce în ce mai mult bună pentru măgari. Toți cei care urlă aceleași lucruri. M-ai înțeles? De ce-mi place mie să fiu prieten cu tine. Un prieten din alte locuri e totdeauna un avantaj în viață”.

„Arhivar, îmi spuseseși mai alaltăieri. Ce studii ai făcut? Sau încă mai studiezi?”

Se întunecă la față, întristat.

„Le-am terminat. Dar erau studii pentru sărăntoci. Arhivar, e drept, dar peste câtva timp. Am un unchi din partea mamei la arhive, în comună. Îmi pregătește un loc pentru ziua când o să termin milităria. Mare bucurie, nu? Dar mai întâi locul ăsta faimos și pe urmă o să vedem. Da’ ce mai tot discutăm acum? E cald, soarele ne coace, n-am mâncat nimic și tu trebuie să te gândești la comisarul tău. Ar trebui să fii o zvârlugă. Și căpitanul? Închis în casă?

„Nu. Acolo în spate. O fi bând”.

„Ai cam căzut pe bec”, mă avertiză el cu tristețe. „L-ai luat în serios. Eu unul, nici nu l-am

văzut bine, și mi-am spus: un caraghios. Un caraghios uscățiv uscățiv care și-a-nghițit bastonul ca să stea în picioare și…”

Se întrerupse, cu un deget îndreptat în direcția drumeagului. Am văzut-o pe Sara în contralumină.

Venea spre noi reușind să nu iuțească pasul. Părea mai proaspătă, cu ochii senini, poate dormise în ultima jumătate de oră. Fără o vorbă îi întinse mâna lui Micchichè care se ridicase în picioare.

În adâncul inimii scurta fulgerare de bucurie mi se prefăcuse pe loc în cenușă.

„Să-ți explice el. Știe tot”, i-am spus îndepărtându-mă. „Mă duc la el. E tot acolo?”

„Locotenentul nu vorbește. Nu va vorbi niciodată. Nici jupuit de viu. Ăsta-i adevărul. Ăsta-i lucrul important pe care trebuie să-l știți”, mai mormăi Micchichè cu ochii la nimic și la nimeni. „Și fiindcă veni vorba: puneți-vă totuși la punct scenariul”.

•

„Așadar el n-a murit și eu par în viață”, judecă el de îndată ce mi-am isprăvit relatarea.

Se căznea să zâmbească, fața veștejită îi anulase orice urmă a vârstei.

Se refugia lângă copac în ultimul semicerc de umbră care mai rămăsese, sticla era aproape goală.

„Bietul Vincenzino. Falimentul. Ridicolul…” mai zise el, unghiile de la mâna dreaptă îi frământau umbrele de barbă de pe maxilar, bărbia.

Departe, bătaia ritmică a unui ciocan.

Încercă apoi să-și miște brațul stâng. Mănușa rigidă i se bălăbănea.

„Îmi scot buloanele”.

Și râse, un singur icnet ca un hohot de plâns.

„Mă simt jegos”, își reluă el lamentațiile. „Ce tâmpenie. Corect? Dacă aș fi îmbăiat și călcat totul mi s-ar părea altfel. Ei, barul ăla al nostru de la Roma. Îți amintești? Un chibrit, Ciccio. Nici

bricheta nu mai funcționează. Trăiască frumoasa noastră autonomie”.

Am aprins cu grijă plimbându-l de jur-împrejurul capătului țigării.

„Ceața”, urmă el cu glas scăzut „ai în minte ceața noastră? La Torino? Și mirosul ei, cel mai fin din lume. Cea din noiembrie e cea mai plăcută. Nu sunt beat, Ciccio, fii pe pace. Dar ție nu-ți face rău aerul ăsta uscat?”

Îmi imaginam orașul meu, o rețea pătată ca pelicula unui film vechi, albul și negrul descojit în filamente, ploi subtile. Și o dorință copleșitoare și lentă de a fi absorbit în ele, de a rătăci și eu pe ecranul acela fără nicio înfățișare a mea autentică.

O insectă cu aripi străvezii purpurii i se cățăra pe haină, am alungat-o cu un bobârnac.

„Știi ce sunt? Unsprezecele de pică. Avea dreptate tata. La orice examen picat sau când îi dispăreau bani din sertarul de la farmacie, își vărsa năduful pe mama: ai scos unsprezecele de pică, acum trebuie să ne bucurăm de el”.

Zâmbi dând fumul pe nări.

„Dar nu există unsprezece de pică”, am obiectat.

„Tocmai de-aia. O carte care nu se găsește în pachet. Care nu e bună pentru niciun joc”, încuviință el, țigara supunându-i-se mișcării buzelor, cu gâtul țeapăn în efortul de voință.

Și-i mai scăpă: „Sărmane Vincenzino, dacă ai fi venit la mine acasă poate la ora asta…”

Nu mai vreau să te ascult, m-am împotrivit eu în gând.

Simțeam o durere între ceafă și un umăr: oboseala aceea toxică în tot corpul. Mi s-a părut imposibil un remediu.

„Ce intenționați să faceți, domnule?”

„Domnule, Tatăl nostru. Doamne din ceruri, de-aș fi o rândunică”, mă luă el peste picior foarte slăbit însă.

Și pe urmă: „Nu-ți fie frică, prietene. Azi, astă-seară, pleci. Și n-o să ai neplăceri. Pe cuvântul

meu. Dacă mai ai încredere în mine”.

„Nu mă refeream la mine”.

„Ți-e foame?”

„Da”, am răspuns.

„Ei bine: și mie. Incredibil. Sunt murdar împuțit, o căpățână nenorocită, dacă trag un foc îl ratez și pe ăla, o-ncasez și pe față și pe dos, și totuși mi-e foame. Simplu, nu?”

Râse din nou, împrăștiindu-și scrumul pe el.

„Ce intenționez să fac, mă întrebi tu. Uite ce: să mă predau. Și să mă las în seama generozității dușmanului”.

„Adică?”

„Adică: vei vedea. Ba nu. Vei vedea un mare nimic”, renunță el, aplecându-și iar capul.

Sara se întorcea, Micchichè se oprise bănuitor lângă mașină, la un semn al meu răspunse negativ din cap și cu mâna. Se așeză lângă o roată fără a ne privi.

„Fausto, sunt aici. Ai auzit? Și dacă e o cursă?” zise fata.

„Sara Sara, de ce nu ești și tu ca altele?” se strădui el iarăși să zâmbească.

Ea răscolea posomorâtă prin iarbă, cu ochii în pământ.

„Am să ajung și eu. Dintr-una, dintr-alta, am s-ajung și eu ca toate. Mare folos pentru mine, pentru aproapele meu” răspunse ea.

„Ai și-nceput să vorbești ca o văduvă”, încercă el să râdă, dar cu un efort atât de dureros, încât Sara se mulțumi doar să-l privească, fără a mai avea curaj să-i riposteze.

„Aș putea duce valiza în mașină”, am zis eu.

„Stai! Întâi dușca asta. Să nu subminăm brusc obiceiurile”, făcu el recuperând sticla. „Și nu spăla mereu putina”.

Mă fixa privirea ostilă a Sarei.

„Fausto, e o cursă. Simt eu”, reîncepea.

„Foarte bine. Am înțeles. Mai bine”, își pierdu el răbdarea.

Micchichè ne măsura acum cu privirea, agitându-și degetele ca să mă tot întrebe, să mă grăbească.

„Trebuie să mergem”, hotărî el.

„Unde te duci?” întrebă încet fata.

El răspunse sec: „Primul jandarm e al meu”.

„Fausto…”

„Așa să fie. Gata cu vorba”.

Sara dădea din cap, cu mâinile răsturnate în poală, chipul îi era pământiu și inexpresiv.

„Voiam doar să spun: ți-ar face plăcere o baie, să te aranjezi puțin?” încercă ea cu glas șoptit. „Te duc la mine acasă? Un minut doar, că doar un minut…”

„Și mama ta?” se miră el.

„Puțin îmi pasă. De oricine. Să mai încerce să mă bată la cap”, ripostă ea cu duritate. „Și ține minte: eu merg cu tine, eu te duc. Și, dacă trebuie să tac, atunci tac. Dar rămân cu tine până la capăt”.

„Ce vrei să zici?

„Că rămân cu tine cât nu mă vor goni ceilalți, fie și cu forța. Nu tu”.

„Nu te voi mai alunga. Eu nu”, răspunse el fără putere. Și întoarse capul.

Am văzut-o pe Sara strângându-și umerii cutremurați. „Jură”, șopti ea, mâna întinsă deja i se și retrase speriată, încleștându-se de cealaltă.

„Da da. Jur. Ai înțeles. Dar acum gata”, rosti el frânt.

XV

Nu pot să nu-mi amintesc.

Totul se petrecuse ca în perspectiva unui binoclu inversat, eu în perpetua insonora succesiune de chipuri, racursiuri umbre țăndări de imagini brusc pierdute și care numai prin facultățile misterioase ale visului ar fi putut să-mi aparțină.

Totul s-a încheiat într-un mod identic.

Nu a fost însă un vis.

Azi îmi amintesc gesturile Sarei, sobre chibzuite. Îl ștergea cu o batistă udă, de la tâmple la colțurile gurii la mâna dreaptă unghie după unghie, îi aranja gulerul cravata.

El docil, fără realitate.

Și Micchichè care zicea: „De s-ar grăbi. Unde își închipuie că merg? La Operă?”

Se urcaseră apoi în mașină, eu pe șaua din spate a motoretei, agățat de Micchichè.

N-aș mai ști să descriu oboseala de atunci, trupul e fericit pentru că uită. Îmi amintesc foarte bine creierul surd, dorința lui de a se năpusti spre orice s-ar roti ca un vârtej și de-a alerga de-a alerga.

Depășindu-i, flancându-i, lăsându-i să ne depășească și ei pe noi, nu i-am văzut schimbând niciun cuvânt, ea atentă la volan, el înclinat.

O stradă numai curbe, aerul care-mi înfigea mușcături fierbinți între piele și cămașă.

Neapolul ne-a înghițit aproape imediat.

Salutările la sfârșit au fost extrem de scurte.

„Cu bine, Ciccio”, m-a mitraliat el cu falsă energie. „Ia. Uită”.

Am reintrat în posesia documentelor mele, am restituit și eu banii pe care Sara și-i strecură în cordon.

„Ia-ți trenul. Du-te”, adăugă el „Îți protejez eu spatele. Când e timpul, e timpul: consemnul meu; o spun și manualele de tranșee. Și ține minte: voi

spune adevărul. Dacă o să fii silit, spune-l și tu pe-al tău”.

Nu mai era un chip, ci o frunză uscată.

„Salută-l pe-al nostru”, i-am sugerat Sarei.

Ne aflam într-un unghi, acel arc de mare din fundal mi se părea nu prea departe de casa locotenentului.

Sara nu vorbi. Îmi strânse mâna. O clipă mai târziu dispărură braț la braț. Mi-l mai amintesc pe Micchichè, și el taciturn.

Mă învârtesc pe străzi și străduțe până la pizzeria care-i plăcea lui, ținu morțiș să plătească cu bruma lui de mărunțiș. Un tren la cincisprezece și trei minute, am reușit să ne informăm.

„Pot să-ți scriu? Îmi dai adresa ta?” îi reaud vocea: „Ce-ai lăsat acasă la locotenent? Briciul, un costum? Am eu grijă. Tu pleacă, trebuie să pleci. Mă ocup eu, ți le trimit eu. Să ai toată-ncrederea”.

M-a condus la gară, însoțindu-mă apoi până la casa de bilete, până la hotelul de zi. I-am oferit o cafea la bar, fără să mai scoatem nicio vorbă printre zgomotele din jur, ochii lui erau cuprinși de melancolie ca la sfârșitul unei petreceri.

„Păcat. Zău că-mi pare rău. Dar nu poți să mai stai aici. De data asta așa a fost să fie”, era tot ce spunea el.

Chelnerii se ciocneau unii de alții după tejghea în frenezia servitului, a debarasării.

În pofida cafelei, îmi simțeam gura plină de nisip.

Și dacă atunci mi s-a părut că sunt un trădător un păduche, nici azi nu izbutesc să-mi iert fuga aceea, atât de violent atât de absurd precipitată.

Îi aveam încă în fața ochilor pe Sara și pe el, ultimii pași înainte de a da colțul și făcuți cu elan, deloc resemnați.

„Îți scriu. Trimit. Nu-ți mai face griji”, continua Micchichè rezemat de tejghea.

Adevărul este că nu mai știam ce să ne spunem.

Dintr-odată piața gării fusese traversată de un șir lung de tineri cu pancarte, steaguri. Dincolo de vitrine i-am văzut înaintând ca un pește mare pătat, cu capul umflat palpitând și coada subțiată zăbovind ici și colo.

Micchichè a fost cel care a spus: „Frumoși. Nebuni. Tu n-o vezi pe domnișoara Sara făcând pe șefa în fruntea tuturor ăstora? Eu unul da. Ea singură a greșit".

Steagurile și pancartele fură primele lichefiate de lumină, dispărură în ritmuri unduitoare.

Trenul era gol, un cuptor, Micchichè parcurse de la un capăt la altul culoarul lăsând în jos un geam după altul.

„Oare o să reușești să tragi un somn aici înăuntru?" mai adăugă el înainte de a coborî, cântărind bănuitor pielea artificială a băncilor. „Un somn e singurul medicament care-ți poate fi de folos".

L-am văzut micindu-se la capătul liniilor.

•

Briciul și costumul ajunseră la cazarmă după o săptămână, când apucasem să-mi predau depoziția unui subofițer de jandarmi venit să mă interogheze.

A fost plicticos și ușor.

N-a apărut niciodată nimic în ziare și cred că nici nu va fi un proces. Trecură aproape două luni, în asemenea seri Torino surâde respiră o dulceață de petală, și eu încă n-am izbutit să-mi dau un răspuns nedumeririlor mele.

Fusese oare sincer căpitanul când capitulase în fața Sarei?

Sau o amăgea ca să netezească ultima bucată de drum?

Și locotenentul: o fi vorbit?

Aș putea telefona acasă la Fausto G., cineva ar răspunde, aș putea spicui vești.

Dar un joc ca acesta nu se rezolvă mișcând o dată și încă o dată un da moale și un nu moale pe

tabla de șah.

Abia acum înțeleg că dacă o ființă tânără ca Sara a ieșit învingătoare, nici eu nu trebuie să-mi mai fac reproșuri, ba chiar am dobândit lucruri în care să nădăjduiesc, pentru ziua de mâine, pentru mine însumi.

E nevoie de dragoste ca să obții și să crești dragoste. Asta m-a învățat Sara, fie și în chip inconștient cu inteligența ei sălbatică. Și faptul că azi aș fi o furnică sau un greier, un iepure sau un câine, că lumea ar fi pedeapsă biblică sau cursă cotidiană de proastă calitate nu are importanță: cu condiția ca exemplul venit din partea Sarei să-mi poată da curaj, un curaj al meu pentru mine, pentru firida pe care sunt dator să mi-o sap și să mi-o încălzesc în viață.

De cealaltă parte este el, umbra întunecată…

Poate nu doar nenorocirea, poate nu doar deznădejdea îl împingeau să moară. Poate că el numea moarte o întâlnire decisivă cu sine însuși, ultimul bilanț.

Căci există și acel om care numai murind izbutește să se lămurească.

Dar dacă dimpotrivă el e aici aproape sau altundeva și dacă, în pofida temniței negre care-l strânge de atâția ani, continuă să aprindă bricheta, biciuie văzduhul cu bastonul de bambus, ironizează și jignește și bea – având-o pe Sara alături – atunci până și cea mai dificilă condiție a trăirii e tot trăirea. A lui și a mea. A tuturor acelora dintre noi care vor ști s-o recunoască s-o accepte s-o cultive.

Și încă nu înseamnă moarte spațiul alb care urmează.

virtual-project.eu

[1] Giuseppe Cottolengo (1786-1842), preot, fondator al unor așezăminte de binefacere (Casa Mică a Divinei Providențe, la Torino), canonizat în 1934. (n.tr.).

[2] Sigla „Societății Telefonice Interregionale din Piemont și Lombardia”, cu sediul la Torino. (n.tr.).

[3] Ziua morților, în calendarul catolic. (n.tr.).

Table of Contents

I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV

Table of Contents

I	12
II	22
III	28
IV	38
V	50
VI	59
VII	71
VIII	87
IX	96
X	111
XI	124
XII	137
XIII	144
XIV	154
XV	164